

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ
ความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

มีนาคม 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๖๓
๒๕๖๓
๑.๓

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

๑.๕ ๒๕.๒ ๒๕.๓

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

มีนาคม ๒๕๔๓

๒๕๖๓
๒๕๖๓

ไมยรา กัดสระ . (2543). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 911 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ที่สร้างตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein & Ajzen) ค่าความเชื่อมั่นของแต่ละตอนของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.6706 ถึง .9508 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สหสัมพันธ์พหุคูณ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มปัจจัยเป็นขั้น ๆ (Stepwise) การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่าที (t - test) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล ผลการศึกษาพบว่า

1. สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากจากการเลือกของนักเรียน มีดังนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้รับเลือกมากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 70.69 อันดับ 2 คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 69.48 อันดับ 3 คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 54.45 อันดับ 4 คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 49.40 อันดับ 5 คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 30.19 อันดับ 6 คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร คิดเป็นร้อยละ 25.36 อันดับ 7 คือ มหาวิทยาลัยมหิดล คิดเป็นร้อยละ 19.10 อันดับ 8 คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คิดเป็นร้อยละ 17.59 และ อันดับ 9 คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.99

2. ความสัมพันธ์ภายในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเจตคติต่อการเลือกกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันสูง ($r = .297$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนปัจจัยทางสังคมคือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ($r = .652$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ปัจจัยพยากรณ์ที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

3.1 เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์ ($r = .168$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์ ($r = .268$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.3 เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .289$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถพยากรณ์เจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเจตคติมีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_1 = .111$) คิดเป็นค่าน้ำหนักร้อยละ 31.444 เมื่อวิเคราะห์การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_2 = .242$) คิดเป็นค่าน้ำหนักร้อยละ 68.555

3.4 เจตนาเชิงพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ ($r_{pb} = .300$) กับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

A STUDY OF FACTORS RELATED TO OUTSTANDING HIGHER INSTITUTION
SELECTION BEHAVIORS OF MATHAYOM SUKSA VI STUDENTS
IN THE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

March , 2000

Maiyara Katsara. 2000. *A Study of Factors Related to Outstanding Higher Institution Selection Behaviors of Mathayom Suksa VI Students of Secondary Schools Under the Department of General Education in Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee. Prof. Dr. Pongpan Kerdpitak, Assoc Prof. Dr. Boonchert Pinyoanantapong.

The purpose of this research was to study factors related to outstanding higher institution selection behaviors of Mathayom Suksa VI students in the secondary schools under the Department of General Education in Bangkok. The subjects were nine hundred and eleven Mathayom Suksa VI students in the secondary schools under the department of General Education in Bangkok in the academic year 1999. The research instrument was the factors related to outstanding higher institution selection behaviors questionnaire developed on the basis of the theory of the Reasoned Action of Fishbein and Ajzen. The reliabilities of various parts of the questionnaire were between 0.6706 and 0.9508. The Pearson's correlations, the Multiple Regression, the Multiple Correlation, the t-test and the Point – Biserial correlations were used to analyze the data.

The results of the study were as follows :

1. The outstanding higher institution selection behaviors of Mathayom Suksa VI students in the secondary schools under the Department of General Education in Bangkok indicated that students ranked "Thamasart University" highest and ranked "Krasetsart University", "Srinakharinwirot University", "Chulalongkorn University", "Chaing-Mai University", "Silapakorn University", "Mahidol University", "the Institution of Technology of Prachomkloa Choakun Thahan Ladkrabang" and "Khonkaen University" second, third, fourth, fifth, sixth, seventh, eighth and ninth in their rank order.

2. The relationship between the Mathayom Suksa VI students' attitudes toward outstanding higher institution selection and the sum of the products of beliefs and evaluations concerning selection consequences were .297 and significant at .001 level. Besides the relationship between the Mathayom Suksa VI students' subjective norm for selecting outstanding higher institution and the sum of the products of normative beliefs concerning selection and motivations to comply were .652 and significant at .001 level.

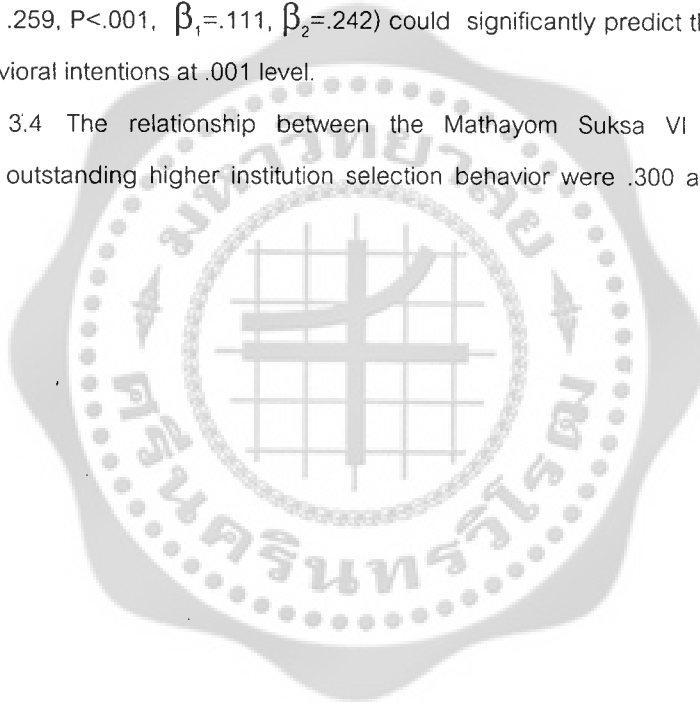
3. The effects of predicting variables on behavioral intentions :

3.1 The relationship between the Mathayom Suksa VI students' behavioral intentions and attitudes toward outstanding higher institution selection were .168 and significant at .001 level.

3.2 The relationship between the Mathayom Suksa VI students' behavioral intentions and the subjective norms for selecting outstanding higher institution were .268 and significant at .001 level.

3.3 The attitudes toward outstanding higher institution selection and the subjective norms for selecting outstanding higher institution that were found to correlate with behavioral intentions ($R = .259, P < .001, \beta_1 = .111, \beta_2 = .242$) could significantly predict the Mahayom suksa VI students' behavioral intentions at .001 level.

3.4 The relationship between the Mathayom Suksa VI students' behavioral intentions and outstanding higher institution selection behavior were .300 and significant at .001 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ
ความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

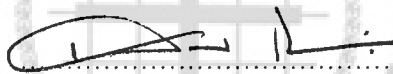
ของ

นางสาวไมยรา กัดสระ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

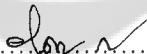

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

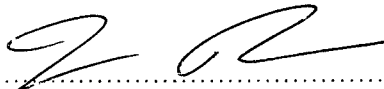
วันที่ 1๐ มีนาคม พ.ศ. 2543

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

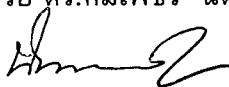
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุกกุล)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ประธานกรรมการปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ กรรมการปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ ตลอดจนให้กำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุกกุล หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์มนัส จินตนะติลกุล ผู้อำนวยการสำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ พ.อ.อ.บุญชร เจือดี นักวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอดีตผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย นายเฉลิมชัย รัตนกรี และผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัยคนปัจจุบัน นายธำรงค์ แพรณมิตร ตลอดจนอดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย นางสาวอินทิรา เทศวิศาล ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย นางสาวอัปสรฤดี จันทศิริญา อาจารย์สุภา ฉายวงษ์ทอง อาจารย์อัปสร หิรัญวัฒนา อดีตหัวหน้าหมวดวิชาภาษาอังกฤษ อาจารย์จุไรวรรณ ปาปะชี หัวหน้าหมวดกิจกรรม ที่กรุณาอนุเคราะห์และเื้ออำนวยการอำนวยความสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์แนะแนวและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 และเจ้าหน้าที่ คณาจารย์สำนักประมวลผลของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เจ้าหน้าที่หอสมุดทบวงมหาวิทยาลัย สภาวิจัยแห่งชาติ อาจารย์สุพัตรศรี เจียวท่าไม้ อาจารย์สาคร ธรรมศักดิ์ อาจารย์ยงศักดิ์ สดงคานนท์ อาจารย์รัตนา เจียมบุญ อาจารย์อรอินทร์ สุขศรี อาจารย์ชวลิต พงษ์สวัสดิ์ อาจารย์สมศรี วิเวทรางกุล อาจารย์จักชาญศรี ชูศรี อาจารย์สุมาลัย บุญนำพา อาจารย์ปรเมศวร์ ลิ้มสกุล อาจารย์จันทร์ ตะตีบ คุณประทุมวดี สีใส คุณเสาวลักษณ์ สังข์ทอง คุณไพบูลย์ คำโนนม่วง พ.อ.ปัญญา ลักขิตานนท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบคุณคณาจารย์โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวทุกท่านที่ให้กำลังใจและแสดงความห่วงใยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวศรียา ครอบครัวอินภมร ครอบครัวตานติวารงกูร ครอบครัวสุวรรณวิจิตร ครอบครัวแผ่ความดี ครอบครัวกาญจนลาวัณย์ ครอบครัวศรีวิรัตน์ ครอบครัวนุชพุ่ม ครอบครัวนันทะใจ ครอบครัวมีทา ครอบครัวลิ่อหม้อ ที่ให้การอุปการะคุณตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประภา ศรีรอด อาจารย์ลัดดา เศรษฐบุตร อาจารย์เจษฎา และอาจารย์มณฑา ภูติกาญจน์ อาจารย์เตรียม กัดสระ อาจารย์ศิริมา นิลเสถียร อาจารย์วีรพัฒน์ กัดสระ ที่ให้การอุปการะคุณและสนับสนุนตลอดมา

ท้ายที่สุดขออุทิศงานวิจัยนี้ให้แก่คุณยาย และ นายแก้วเมือง กัดสระ ผู้เป็นบิดา และน้อมรำลึกถึงพระคุณครู - อาจารย์ ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ และเป็นกำลังใจห่วงใย จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	กุ่มิหลัง	1
5	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	7
๕	สมมติฐานในการวิจัย	8
2	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	9
	คำจำกัดความ	9
	กระบวนการเกิดพฤติกรรม	10
	การจำแนกพฤติกรรม	11
	องค์ประกอบพฤติกรรม	12
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม	14
	การวัดพฤติกรรม	16
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	17
	เอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเลือกคณะ สาขาวิชาและสถาบันการศึกษาต่อ	19
	แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน - ฟิชไบน์	23
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	38
	งานวิจัยต่างประเทศ	38
	งานวิจัยในประเทศ	49
3	วิธีดำเนินการวิจัย	57
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
	ขั้นตอนสร้างเครื่องมือ	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3(ต่อ) วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
วิธีจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	68
แผนภูมิสรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	94
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	94
สมมติฐานในการวิจัย.....	94
วิธีดำเนินการวิจัย.....	95
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	96
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
วิธีจัดกระทำข้อมูล.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	97
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก ก.....	113
ภาคผนวก ข.....	120
ภาคผนวก ค.....	123
ภาคผนวก ง.....	134
ภาคผนวก จ.....	136
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	139

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงการคำนวณดัชนีการควบคุมอาหาร	28
2	การศึกษาเจตคติของผู้หญิงในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด	34
3	แสดงจำนวนห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดห้องเรียน	58
4	แสดงจำนวนความถี่และค่าร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ตามการเลือกแต่ละสถาบัน	73
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย	74
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก	76
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก	79
8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือก สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก	81
9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก	83
10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก	85
11	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียน ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก	87
12	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ภายในของตัวพยากรณ์ (Correlations) แต่ละปัจจัย	89
13	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่อเจตนาเลือกของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Stepwise	91
14	แสดงความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักตามปัจจัยทฤษฎี	92

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2	แสดงความเชื่อมโยงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์	16
3	แสดงรูปโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ เจตนา และ พฤติกรรมเกี่ยวกับวัตถุ x	18
4	แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen & fishbein. 1980 : 84).....	26
5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความแตกต่าง ของเจตนาและเจตนาที่จะเลือกระหว่างการเลือกสองทาง ในการดำเนินชีวิตของผู้หญิง (Ajzen & fishbein. 1980 : 123).....	41
6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการบริจาคโลหิต ความรู้สึกทางจริยธรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการบริจาคโลหิต (ดัดแปลงมาจาก โปมาแซล และ แจคคาร์ด. 1976).....	44
7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนา และพฤติกรรมการบริจาคโลหิต (ดัดแปลงมาจาก โปมาแซล และ แจคคาร์ด. 1976) ..	45
8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและพฤติกรรม การออกเสียงเลือกตั้ง (Ajzen & fishbein. 1980 : 181)	47
9	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลต่างของเจตคติ ผลต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาและพฤติกรรมการเซ็นชื่อ A.T.U. (Ajzen & fishbein. 1980 : 223-240)	48
10	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรม การเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ในการสอบโควตาตามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2528 (ชาญศิลป์ อุทโยธา. 2528 : 28)	50
11	แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์-ไอเซน ในการศึกษาและการทำนายพฤติกรรมการเลือกสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์รวมกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 97).....	52
12	แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์-ไอเซน ในการศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมการเลือกสอบเข้าคณะ วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์เฉพาะผู้สมัครสอบ เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 98).....	53

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

- 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือก
สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก กับเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษา
ที่ได้รับความนิยมมาก และเจตนาการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
กับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ประจำปีการศึกษา 2542 93

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เป้าหมายการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ในด้านการรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีสัดส่วนนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็น 50:50 รับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาวิชาบัญชีเพิ่มร้อยละ 15 ต่อปี สำหรับสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อื่น ๆ เพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี และกระจายการรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประเภทจำกัดรับโดยวิธีการรับแบบโควตาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 ของนักศึกษาที่รับได้ในแต่ละปีการศึกษา (ทบทวมหาวิทยาลัย. 2540 : 17)

ในด้านความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มากกว่าร้อยละ 50 ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ มีจำนวน 31 แห่งจากทั้งหมด 52 แห่ง แต่สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครร้อยละ 13.5 กระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ ภาคกลางร้อยละ 18.33 ภาคเหนือร้อยละ 20 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 20.83 และภาคใต้ร้อยละ 17.07 และมีการเพิ่มรับนักศึกษาโควตาในสาขาที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการในท้องถิ่น จัดตั้งวิทยาเขตในส่วนภูมิภาคและปรับปรุงการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่มีความยุติธรรมเสมอภาคไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม โดยใช้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบการพิจารณา (ทบทวมหาวิทยาลัย. 2540 : 7, 21-22)

ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะสถาบันประเภทจำกัดรับของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นที่นิยมของนักเรียนโดยเฉพาะปีการศึกษา 2541 ที่ผ่านมานักเรียนพบว่ามีการแข่งขันสูงคิดเป็นร้อยละ 46.98 โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนศิลปศาสตร์ ยังคงต้องพบกับการแข่งขันสูงไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกับตนเองและผู้อื่นในการที่จะเลือกสถาบันเข้าศึกษาต่อ (สวนดุสิตโพล , ข่าวสด. 2541 : 1,6 , ไทยรัฐ. 2541 : 15)

ประดิษฐ์ หม่อมศรี (ไทยรัฐ. 2541 : 1,15 ; มติชน. 2541 : 10 ; กรุงเทพธุรกิจ. 2541 : 3 ; เดลินิวส์. 2541 : 10) ได้กล่าวถึงการรับสมัครสอบเอ็นทรานซ์ ประจำปี พ.ศ. 2541 ที่ผ่านมา กล่าวว่า มหาวิทยาลัยที่เป็นที่นิยมของนักเรียนในการเลือกสมัครสอบเอ็นทรานซ์รวมมากที่สุด 3 อันดับ คือ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ โดยมีผู้สมัคร 100,516 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1:24 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีผู้สมัคร 72,937 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 24 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีผู้สมัคร 69,221 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 34 ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีผู้เลือกอันดับ 1 มากที่สุด 3 อันดับ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 60 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 37 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 25

สำหรับมหาวิทยาลัยที่มีผู้สนใจในคณะยอดนิยมมีดังนี้

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่มีผู้เลือกมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีผู้สมัคร 8,108 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 11 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง(สจล.) มีผู้สมัคร 7,037 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 9 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผู้สมัคร 5,235 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 17 ผู้ที่เลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นอันดับ 1 มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 83 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 44 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คิดเป็นร้อยละ 45
2. คณะแพทยศาสตร์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีผู้สมัคร 2,355 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 29 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีผู้สมัคร 2,162 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 48 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีผู้สมัคร 2,077 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 35 ส่วนคณะแพทยศาสตร์ที่มีผู้เลือกอันดับ 1 มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 97 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 54 มหาวิทยาลัยมหิดล (แพทย์ศิริราช) คิดเป็นร้อยละ 71
3. สาขาวิชาในทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนนักเรียนนิยมเลือกมากที่สุด คือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีผู้สมัคร 5,976 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 30 รองลงมาคือ สาขาวิชาสื่อสารมวลชนของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีผู้สมัคร 3,851 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1:110 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีผู้สมัคร 3,470 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 64 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัดส่วนแข่งขัน 1 : 20 สาขาที่มีผู้เลือกเป็นอันดับ 1 คือ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 59 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 79 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 38
4. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่มีผู้เลือกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล) มีผู้สมัคร 3,101 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 21 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผู้สมัคร 2,540 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 13 มหาวิทยาลัยศิลปากร มีผู้สมัคร 1,892 คน มีสัดส่วนแข่งขัน 1 : 31 สำหรับผู้เลือกคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์เป็นอันดับ 1 มากที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 68 มหาวิทยาลัยศิลปากร ร้อยละ 48 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คิดเป็นร้อยละ 24 (ทบทวนมหาวิทยาลัย. 2541 : 41-67)

ถึงแม้ว่าทบทวนมหาวิทยาลัยจะได้พยายามแก้ปัญหาการสมัครสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา โดยขยายโอกาสทางการศึกษาออกไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น และเพิ่มจำนวนอัตราการรับขึ้นตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ก็ตาม ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ยังให้ความนิยมกับสถาบันจำกัดรับของรัฐดังกล่าวข้างต้น จนทำให้นิยมไปสมัครกันมากกว่าอัตราที่รับได้ ทำให้มีผู้พลาดหวังถึงร้อยละ 83.96 และเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 76.72 (วันชัย ศิริชนะ. มติชน. 2541 : 1,20) ในการตัดสินใจเลือกคณะ/สถาบันศึกษาต่อที่ได้รับความนิยมมากดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นการตัดสินใจของนักเรียนเอง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการตัดสินใจของผู้ปกครอง และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นหรือเรียกว่ากลุ่มอ้างอิง พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมานั้นมีที่มาจากสาเหตุต่าง ๆ มากมายหลายประการ มีทั้งสาเหตุจากภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ และสาเหตุจากภายในตัวบุคคล เช่น ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก ตลอดจนค่านิยมที่บุคคลมีอยู่ (พรพิมล วรวิทย์พุทธพงศ์.2528 : 79-116)

ในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสำหรับปัจจัยทางด้านส่วนบุคคลนั้นเสริมศรี สวนไพรินทร์ (2532 : 101) เฉลิมศักดิ์ มังกรานนท์ชัย (2534 : 53-54) วาสิณี กฤษณวรรณ (2539 : 76-77) ได้ศึกษาพบว่า การเลือกสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะชอบและวางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เป็นสาขาน่าสนใจ ได้ประสบการณ์ คิดว่าสามารถสอบเข้าได้ โดยพิจารณาคะแนนสอบจากปีก่อนและจำนวนรับในปีนี้ และเมื่อเรียนสำเร็จแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย นอกจากนี้ พจน์ สะเพียรชัย (2526 : 7-16) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความต้องการของผู้เรียน ส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมในปริญญาและอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีงานทำและไม่มีการมีงานทำ

ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมนั้น มนัสวีร์ บุญเปี่ยม (2523 : 81) ได้ศึกษาพบว่า อิทธิพลต่อการตัดสินใจ เข้าเรียนในวิทยาลัยพยาบาล ผดุงครรภ์ และอนามัยกองทัพบก คือ บิดา มารดา หรือญาติที่เป็นทหาร การชักชวนของเพื่อนและความต้องการยศ และ สมพงษ์ จิตจรัสอำพันธ์ (2540 : 27-28) ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบทางด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องในการเลือกศึกษาต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพมหานคร ได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ครู-อาจารย์ เพื่อน ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ ชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ ของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สวลี อาชาสุวรรณ (2532 : 87-90) และ บุญศิลป์ ไสยะอาด (2540 : 68) ที่ศึกษาพบว่า แรงจูงใจที่จะให้นักเรียนศึกษาต่อหรือทำงานคือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และแรงจูงใจจากการแนะนำการเรียนต่อจากครูและสิ่งจูงใจทางสังคมจากข่าวประเภทส่งเสริมการศึกษาในหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมา เป็นข่าวประกาศรับสมัครเรียนต่อของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในวิทยุ โทรทัศน์

ซูเปอร์ (Super.1957 : 243) ดอบบินส์ (Dobbins.1963 : 2958-2959) และ คูก (Cook.1967 : 779) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาและการเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อของนักเรียน คือ ครอบครัว ส่วน โมริ (Mori.1979 : 174-176) ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจูงใจให้นักศึกษาเลือกอาชีพครุที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลภายนอก นอกจากนี้ ยูพิน แสงทอง (2537 : 76-84) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จะแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจเลือกคณะในสถาบันอุดมศึกษา จาก (1) แหล่งบุคคล ได้แก่ ตนเอง อาจารย์แนะแนว เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสนิท พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง รุ่นพี่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน นักวิชาการ/วิทยากร และสุดท้ายคือบรรณารักษ์ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก (2) แหล่งสถาบัน 4 แหล่งได้แก่ ฝ่ายแนะแนว และสถาบันกวดวิชาอยู่ในระดับปานกลาง ห้องสมุดอยู่ในระดับน้อย สื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง (3) ด้านสังคม เพื่อการตัดสินใจ ได้แก่ ฝ่ายแนะแนวในโรงเรียน สถาบันกวดวิชาและห้องสมุดโรงเรียน และ (4) สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ และการบรรยาย อภิปรายเพื่อการแนะแนวการศึกษา จัดโดยโรงเรียน ตามลำดับ

จากพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนที่ผ่านมา และความ เป็นมาดังกล่าวข้างต้น และจากการที่ผู้วิจัยทำงานด้านแนะแนว ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาเป็นเวลา 10 ปี ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่จะสมัครสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2542 นี้ และในการศึกษาดังนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล^A (The Theory of Reasoned Action) ของ ฟิชไบน์ -ไอเซน (Fishbein-Ajzen. 1980 : 84) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพราะทฤษฎีนี้ได้กล่าวไว้ว่า การที่มนุษย์จะพิจารณาตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่ นั้น จะขึ้นอยู่กับเจตนาของบุคคลนั้นว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ นอกจากนี้สิ่งที่จะอธิบายเจตนาของ

บุคคลได้ถูกต้องแม่นยำเพียงใด จะขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลอันได้แก่ เจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลของความเชื่อ และปัจจัยทางสังคมซึ่งได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งกลุ่มอ้างอิงนั้นอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลสำคัญต่อนักเรียน โกลีซิดนักเรียน เช่น บิดา มารดา ญาติ ผู้ปกครอง เพื่อน รุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้ว ครู – อาจารย์ในโรงเรียน ครู-อาจารย์ในสถาบันกวตวิชา ครูแนะแนว พี่ น้อง ที่นักเรียนหวั่นถึง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 84) โดยความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คือ เจตคติ (A_B) ต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum b_e$)
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (SN) กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum NB_i M_{Ci}$)
3. เพื่อศึกษาปัจจัยพยากรณ์ จากเจตคติ (A_B) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (B)

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541
2. กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 911 คน โดยใช้ตารางสุ่มของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

3.1.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

3.1.1.2 การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ
ได้รับความนิยมมาก

3.1.2 ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย

3.1.2.1 เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

3.1.2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

3.1.2.3 แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยม
มาก

3.1.2.4 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

3.2.2 พฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง สถาบันการศึกษาประเภทจำกัดรับ
ของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่นักเรียนสนใจและนิยมสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ มี 9 สถาบัน ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.)
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)
4. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุพ.)
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว)
6. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)
7. มหาวิทยาลัยมหิดล (มม.)
8. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)
9. มหาวิทยาลัยศิลปากร (มศก.)

2. พฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง การพิจารณา
ตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกสถาบันการศึกษาประเภทจำกัดรับของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่
นักเรียนสนใจและนิยมสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้นักเรียนเลือกสถาบันอุดม
ศึกษาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดตั้งแต่ 1 สถาบันขึ้นไปแต่ไม่เกิน 4 สถาบันจาก 9 สถาบัน ในการเลือกสถาบัน
ดังกล่าว นักเรียนจะเลือกตามเจตคติของนักเรียน และความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและเลือกตามกลุ่ม
อ้างอิง

3. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง สิ่งที่ทำให้นักเรียนมั่นใจว่าผลของการเลือกสถาบันการศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไรและรู้สึกอย่างไร ตัวอย่างเช่น นักเรียนเชื่อว่าการที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากทำให้นักเรียนต้องขยันมากขึ้น แล้วนักเรียนรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

4. การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง การที่นักเรียนประมาณค่าของผลการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากกว่า จะทำให้นักเรียนรู้สึกอย่างไร ตัวอย่างเช่น การเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากทำให้นักเรียนต้องขยันมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี

5. เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเลือกสถาบันการศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ตัวอย่างเช่น การที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากแล้วนักเรียนรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ

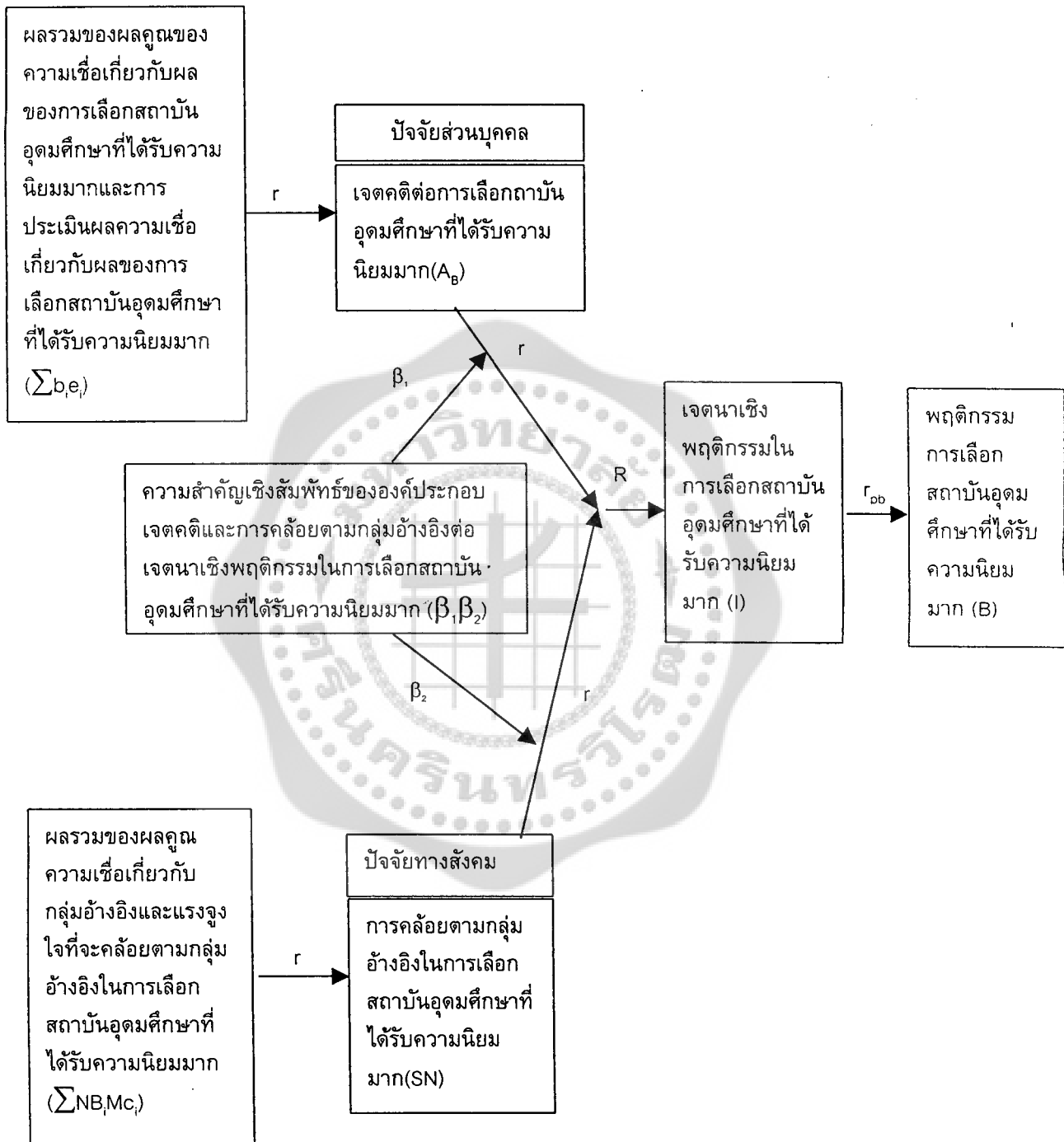
6. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ความคิดของนักเรียนเกี่ยวกับบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียน ตัวอย่างเช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ พี่ น้อง ครู-อาจารย์ในโรงเรียน รุ่นพี่ เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสนิท อาจารย์ในสถาบันกวดวิชา ที่คิดว่านักเรียนควรเลือกหรือไม่ควรเลือกสถาบันการศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ได้แก่ มารดาของนักเรียนคิดว่า นักเรียนควรเลือกหรือไม่ควรเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

7. แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่จะเลือกสถาบันการศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ตามความคิดเห็นของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น นักเรียนต้องการหรือไม่ต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของมารดา ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

8. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง แนวโน้มของนักเรียนที่จะทำตามความประสงค์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียน คิดว่านักเรียนควรเลือกหรือไม่ควรเลือกสถาบันการศึกษาที่ได้รับความนิยมมากนั้นมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของมารดานั้น เป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้

9. เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง ความตั้งใจของนักเรียนในการเลือกหรือไม่เลือกสถาบันการศึกษา/มหาวิทยาลัย ประเภทจำกัดรับของรัฐที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือก (Entrance) เข้ามหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542 ตัวอย่างเช่น นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน-ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 84)

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบัน มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์กับเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
5. เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก สามารถอธิบายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
6. เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก สามารถอธิบายพฤติกรรม การเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen) เพื่อเป็นพื้นฐานแนวทางในการวิจัย โดยเสนอเป็นลำดับ 4 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
 - 1.1 คำจำกัดความ
 - 1.2 กระบวนการเกิดพฤติกรรม
 - 1.3 การจำแนกพฤติกรรม
 - 1.4 องค์ประกอบพฤติกรรม
 - 1.5 องค์ประกอบพฤติกรรมทางด้านการศึกษา
 - 1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
 - 1.7 การวัดพฤติกรรม
 - 1.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกคณะ/สาขาวิชา และสถาบันการศึกษาต่อ
3. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ของฟิชไบน์-ไอเซน (Fishbein and Ajzen)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อ
 - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

1.1 คำจำกัดความ

ชานพิศ ทองทวี (2522 : 5) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าผู้นั้นจะรู้ตัวหรือไม่ และผู้นั้นจะสังเกตได้หรือไม่ก็ตามซึ่งสอดคล้องกับ ชัยพร วิชชาวุธ(2524 : 4) ที่กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ ไม่ว่าจะการกระทำนั้น ผู้กระทำจะกระทำโดยไม่รู้ตัวหรือรู้ตัว เช่น การพูด การเดิน การกระพริบตา การไต่ยีน การรู้สึกโกรธ การคิด เป็นต้น ส่วนชูดา จิตพิทักษ์ (2525 : 2) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์นั้น ไม่เฉพาะแสดงให้เห็นปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่หมายถึงรวมสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งคนภายนอกไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดย

ตรง เช่น คุณค่า (Value) ที่เขายึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทักษะคติหรือเจตคติ (Attitude) ที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ตามความคิดเห็น (Opinion) ความเชื่อ (Belief) รสนิยม (Taste) และสภาพจิตใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลที่กำหนดพฤติกรรม

นอกจากนี้ อุททัย หิรัญโต (2526 : 14) กล่าวว่า พฤติกรรม(Behavior) หมายถึง กิริยาอาการหรือปฏิกิริยาที่แสดงออก หรือเกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) ซึ่งจะมาจากภายในร่างกาย หรือภายนอกร่างกายก็ได้ และปฏิกิริยาที่แสดงออกนี้มีได้เป็นพฤติกรรมทางกายเท่านั้นแต่รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตใจด้วย คำว่า Behavior ใช้แทนได้กับคำว่า Action นักจิตวิทยาเชื่อว่าการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ทุกชนิดที่ปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมต้องมีแรงจูงใจ (All Behavior is motivated) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมีมูลเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากพจนานุกรมลองแมน (Longman) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมไว้ว่า เป็นกรกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย สังเกตเห็นได้ หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้ตัว (Glodenson, 1984 : 16) ส่วนพจนานุกรมไทย (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 583) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

จากความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกด้านของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกายที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ หรือการกระทำด้านจิตใจ ซึ่งเป็นความคิด ความรู้สึก ความชอบ ความเชื่อ หรือเจตคติ ค่านิยม ที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ แต่สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยา โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าเราสนใจพฤติกรรมใด จะทำให้ทราบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมภายในกับพฤติกรรมภายนอกได้อย่างชัดเจน

1.2 กระบวนการเกิดพฤติกรรม

นักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมเป็นผลที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของมนุษย์หรืออินทรีย์ (Organism) กับสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 15)

$$B = f(O, E)$$

เมื่อ B = พฤติกรรม

f = ผลที่เกิดจากการมีปฏิริยาระหว่างองค์ประกอบ

O = อินทรีย์

E = สิ่งแวดล้อม

พฤติกรรมของอินทรีย์ที่ได้จากการมีปฏิริยากับสิ่งแวดล้อมนั้นจะมีผลออกมาในรูปทั้งที่สังเกตได้ด้วยบุคคลอื่นและสังเกตไม่ได้ แต่สามารถจะวินิจฉัยได้ว่ามีหรือไม่มี โดยใช้วิธีการหรือเครื่องหมายทางจิตวิทยา

1.3 การจำแนกพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 2) ได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้ คือ

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) หมายถึง การกระทำ การแสดงออก หรือการตอบสนองที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยินได้ หรือวัดได้ แยกเป็นพฤติกรรมที่เป็นการกระทำ เรียกว่า กายกรรม และ พฤติกรรมที่เป็นคำพูด เรียกว่า วาจากรรม พฤติกรรมที่เป็นกายกรรม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เช่น การเดิน การปรบมือ การยกคิ้ว การเต้นของหัวใจ การผลิตฮอร์โมนของต่อมต่าง ๆ ความดันโลหิต เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมที่เป็นวาจากรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่เป็นคำพูด เช่น การเล่านิทาน การสั่งงาน การร้อง เรียก การตำหนิ การดู การตักเตือน เป็นต้น วาจากรรมที่จัดเป็นพฤติกรรมภายนอกนี้ แตกต่างจากคำรายงาน โดยที่คำรายงานเป็นวาจากรรมที่พรรณาคำความรู้สึกนึกคิดของตน เล่าพฤติกรรมในอดีตของคนหรือเล่าแผนการของตนในอนาคต ส่วนพฤติกรรมที่เป็นภายนอกนั้น เป็นคำพูดโดยทั่ว ๆ ไปที่ไม่เกี่ยวกับการพรรณาพฤติกรรมของตนโดยตรง (ชัยพร วิชชาวุธ. 2524 : 41) นั้นหมายความว่า การเป็นพฤติกรรมภายนอกของวาจากรรมอยู่ที่กิริยาอาการ (Action) มีใช้อยู่ที่ลักษณะเนื้อหาสาระที่พูด (Content)

พฤติกรรมภายนอกแบ่งเป็นพฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior) และ พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) พฤติกรรมโมลาร์ หมายถึง พฤติกรรมที่มีหน่วยใหญ่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย เช่น การโยกมือ การขุดดิน การทำหน้าบึ้ง การร้องไห้ การพูดเสียงดัง เป็นต้น พฤติกรรมที่คนเราแสดงออกต่อกันล้วนเป็นพฤติกรรมโมลาร์ทั้งสิ้น

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถเห็นได้ชัดเจนด้วยตา แต่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดและตรวจสอบ พฤติกรรมภายในมีดังนี้

2.1 ความรู้สึก (Feeling) หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยอวัยวะสัมผัสทั้ง 5 หรือส่วนหนึ่งส่วนใด ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เช่น เมื่อลิ้นสัมผัสรสหวานก็บอกได้ว่าหวานหรือการได้เห็นแสงสว่าง เป็นต้น

2.2 การรับรู้ (Perceiving) หมายถึง การแปลความหมายหรือตีความที่ได้จากการสัมผัส

2.3 การจำ (Remembering) หมายถึง ความสามารถในการสะสมสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ที่เคยผ่านเข้ามาแล้วเก็บเป็นภาพไว้และสามารถที่จะดึงออกมาใช้ได้ทุกครั้ง

2.4 การคิด (Thinking) และการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ และวิเคราะห์หาสาเหตุและพิจารณาตัดสินใจ

อาภา จันทรสกุล และ อัญชัน เกียรติบุตร (2534 : 33) ได้แบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. พฤติกรรมที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Unlearned Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำเองได้โดยไม่มีการเรียนรู้มาก่อนเลย

2. พฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ (Learned Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำขึ้น หลังจากได้มีการเรียนรู้หรือเลียนแบบจากบุคคลอื่นในสังคม

สุชา จันท์เอม (2536 : 36) ได้แบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. พฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) คือ พฤติกรรม หรือ การกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การพูด การหัวเราะ การร้องไห้ การชกมวย เป็นต้น
2. พฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior) คือ พฤติกรรม หรือ การกระทำที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ นอกจากจะใช้เครื่องมือช่วยวัด เช่น การคิด การหายใจ อารมณ์ การรับรู้ การทำงานของกระเพาะอาหาร เป็นต้น

1.4 องค์ประกอบของพฤติกรรม

ไพลูลย์ เทวรักษ์ (2529 : 4-8) กล่าวว่า พฤติกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ อินทรีย์ (Organism) สิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) เมื่อการมีสิ่งเร้าเกิดขึ้นกับบุคคล อินทรีย์ได้แก่ ตัวบุคคลจะทำหน้าที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น คน(อินทรีย์) ได้ยินเสียงดังปัง(สิ่งเร้า) คนรีบเอามืออุดหู (ตอบสนอง) เขียนเป็นแบบย่อได้ดังนี้

ครอนบาค (Cronbach.1972 : 179) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ มีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการที่เกิดขึ้น ความต้องการบางอย่างสามารถสนองตอบได้ทันที แต่บางอย่างต้องใช้เวลาานาน จึงจะบรรลุความต้องการได้
2. ความพร้อม (Readiness) คือ ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ
3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ
4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป เขาจะต้องพิจารณาสถานการณ์ก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีที่เกิดความพึงพอใจมากที่สุดเพื่อสนองความต้องการ
5. การตอบสนอง(Response) เป็นการกระทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นแปลความหมาย
6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้ว ย่อมได้รับผลการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจเป็นไปตามที่คาดคิดหรือตรงข้ามก็ได้
7. ปฏิกริยาต่อความคาดหวัง ในกรณีที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ มนุษย์ก็อาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานการณ์และเลือกวิธีการใหม่

1.5 องค์ประกอบของพฤติกรรมทางด้านการศึกษา

ในด้านการศึกษได้กล่าวถึงพฤติกรรมซึ่งคาดหวังว่าจะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมขึ้นหลังจากการจัดการศึกษา เป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำอาจสังเกตได้หรือไม่ได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ (Bloom, 1975 : 271-277)

1. พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

พฤติกรรมด้านที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรู้ การจำ การพัฒนา ความสามารถและทักษะทางสติปัญญา การใช้ความคิดวิจารณ์ญาณ เพื่อประกอบการตัดสินใจ ความรู้ที่จัดเป็นความสามารถทางสติปัญญา โดยสามารถจำแนกตามลำดับชั้นจากง่ายไปหายากดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้หรือระลึกได้

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องจากความรู้ ต้องมีความรู้มาก่อนจึงจะเข้าใจ ความเข้าใจนี้จะแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความและคาดคะเน

1.3 การนำเอาไปใช้ (Application) เป็นการนำเอาวิธีการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์และแนวความคิดต่าง ๆ ไปใช้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถ และมีทักษะในการจำแนกเรื่องราวที่สมบูรณ์ใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อยและมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัด ระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น รวมทั้งมองเห็นการผสมผสานระหว่างส่วนประกอบที่รวมกันเป็นปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคล ในการรวบรวมส่วนย่อยต่าง ๆ โดยมีกฎเกณฑ์และมาตรฐานเป็นเครื่องช่วยประกอบการวินิจฉัย ซึ่งกฎเกณฑ์ที่ใช้ช่วยประเมินค่านี้อาจเป็นกฎเกณฑ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมาหรือมีอยู่แล้วก็ได้

2. พฤติกรรมด้านเจตพิสัย (Affective Domain)

พฤติกรรมด้านนี้ หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ท่าที เจตคติ ความชอบ ความไม่ชอบ การให้คุณค่า หรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ เป็นพฤติกรรมที่ยากแก่การอธิบาย เพราะเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของคน การเกิดพฤติกรรมด้านเจตคติ แบ่งขั้นตอนดังนี้

2.1 การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending) เป็นขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้ทราบว่ามีเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้าบางอย่างเกิดขึ้น และบุคคลนั้นมีความยินดีหรือมีภาวะจิตใจพร้อมที่จะรับ ในการยอมรับนี้ประกอบด้วยความตระหนักได้ ฉูกคิด ความยินดีที่จะรับและการเลือกรับ

2.2 การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า เป็นสาเหตุให้บุคคลพยายามทำปฏิกิริยาตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้ประกอบด้วยการยินยอม ความเต็มใจ และพอใจที่จะตอบสนอง

2.3 การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิกิริยาซึ่งแสดงว่ายอมรับเป็นสิ่งที่มีความคุณค่า การเกิดค่านิยมนั้นประกอบด้วย การยอมรับ ความชอบ และผูกมัดค่านิยมเข้ากับตัวเขา

2.4 การจัดกลุ่มค่า (Organization) เป็นขั้นที่บุคคลจัดระบบของค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่ม ในการจัดกลุ่มนี้ประกอบด้วยการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมและจัดระบบของค่านิยม

2.5 การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Value Complex) พฤติกรรมขั้นนี้ถือว่า บุคคลมีค่านิยมหลายชนิด และจัดอันดับของค่านิยมเหล่านั้น จากดีที่สุดไป ถึงน้อยที่สุด และพฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นตัวคอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมในขั้นนี้ประกอบด้วย การวางแผนทางการปฏิบัติ และแสดงลักษณะที่จะปฏิบัติตัวตามแนวทางที่เขากำหนด

3. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor)

เป็นพฤติกรรมที่ใช้ความสามารถในการแสดงออกของร่างกาย ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติที่ อาจแสดงออกในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่คาดคะเนว่า อาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมด้านนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ซึ่งต้องอาศัยพฤติกรรมด้านพุทธิปัญญา หรือความรู้ความคิด และพฤติกรรมด้านเจตคติเป็นส่วนประกอบ เป็นพฤติกรรมที่สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการที่ก่อให้เกิด พฤติกรรมต้องอาศัยเวลา และการตัดสินใจหลายขั้นตอน

1.6) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

นักพฤติกรรมศาสตร์ และนักศึกษาค้นคว้า ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมไว้ดังนี้

จำนง อิมสมบูนธ์ (2537 : 17) ได้กล่าวถึงการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

แนวคิดที่ 1 เชื่อว่าเกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคล (Intra Individual Causal Assumption) รากฐานแนวคิดนี้เชื่อสมมติฐานที่ว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ มาจากองค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ค่านิยม แรงจูงใจ ความตั้งใจ ใฝ่พฤติกรรม เป็นต้น

แนวคิดที่ 2 เชื่อว่าเกิดจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล(Extra Individual Causal Assumption) รากฐานแนวคิดนี้เชื่อสมมติฐานที่ว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ มาจากปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ระบบสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา องค์ประกอบทางด้านประชากรศาสตร์ เป็นต้น แนวคิดนี้จะนำทฤษฎีในศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้

แนวคิดที่ 3 เชื่อว่าเกิดจากสหปัจจัย (Multiple Causal Assumption) รากฐานความคิดที่ว่า พฤติกรรมของคนนั้นเกิดจากหลาย ๆ ปัจจัย ทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล

ซุกดา จิตพิทักษ์ (2525 : 60-77) กล่าวว่า สิ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์มีหลายประการ ซึ่งอาจ จะแยกได้ 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่

1.1 ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ของข้อเท็จจริงซึ่งไม่จำเป็นต้องถูกหรือผิดเสมอไป ความเชื่ออาจมาโดยการเห็น การบอกเล่า การอ่าน รวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง

1.2 ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนนิยมยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

1.3 ทักษะ หรือเจตคติ มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ เจตคติ เป็นแนวโน้มหรือขั้นเตรียมพร้อมของพฤติกรรม และถือว่าเจตคติมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมใน สังคม

1.4 บุคลิกภาพ เป็นสิ่งกำหนดว่า บุคคลหนึ่งจะทำอะไร ถ้าเขาตกอยู่ในสถานการณ์ หนึ่งคือ เป็นสิ่งที่บอกว่า บุคคลจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

2. กระบวนการอื่น ๆ ทางสังคม ได้แก่

2.1 สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) และความเข้มแข็งของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็จริง แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นยังไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม

2.2 สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคล ไม่ใช่บุคคล ซึ่งอยู่ในสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 8) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์หรือการปฏิบัติของมนุษย์ เป็นผลมาจาก เจตคติ บรรทัดฐานของสังคม นิสัยและผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว เป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรม หรือการปฏิบัติของมนุษย์

สุชา จันท์เอม (2536 : 15-17) กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ มีดังนี้

1. ความเชื่อ (Belief) คือ การที่บุคคลยอมรับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งความคิดของเขาอาจจะถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ ความเชื่อเป็นสิ่งที่หักห้ามได้ยากและมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก บุคคลใดมีความเชื่ออย่างใด ก็จะมีพฤติกรรมเป็นไปตามความเชื่อของเขา

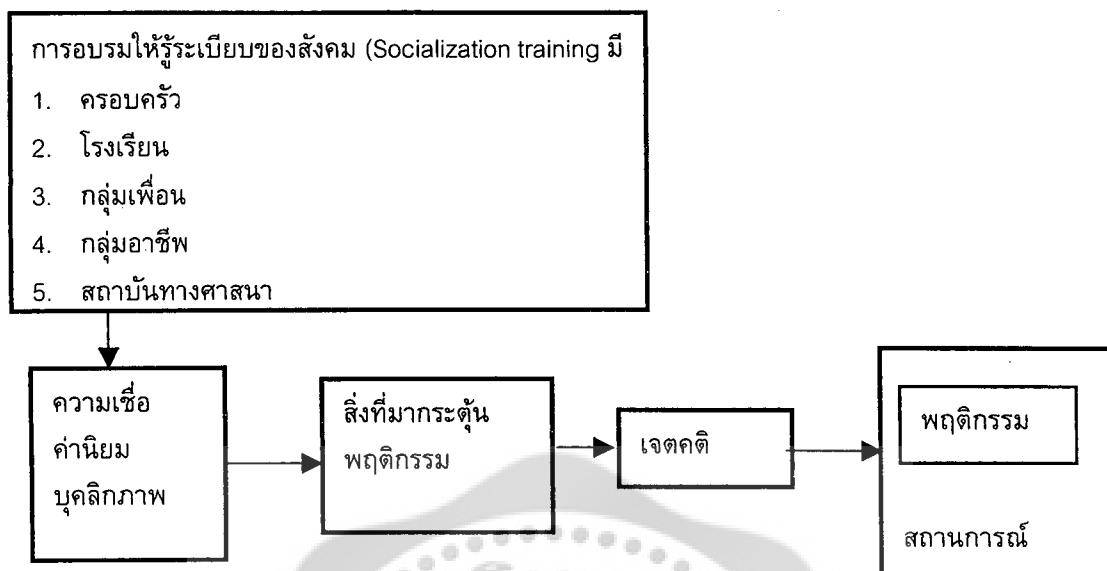
2. ค่านิยม (Value) เป็นเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติของบุคคลว่า อะไรเป็นจุดมุ่งหมายของชีวิต ค่านิยม อาจได้มาจากการอ่าน คำบอกเล่า หรือคิดมาเองก็ได้

3. บุคลิกภาพ (Personality) เป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น

4. สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมนี้ จะเป็นอะไรก็ได้ เช่น ความสวย ความหิว อาหาร เป็นต้น สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมอย่างหนึ่งอาจมีพลังกระตุ้นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน

5. เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล เจตคติจึงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่บุคคลได้รับเพิ่มขึ้น

6. สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม จากอิทธิพลทั้ง 6 ประการที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์จากความหมายที่ให้ไว้ข้างต้น สามารถจะเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงความเชื่อมโยงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์

1.7 การวัดพฤติกรรม

วิเชียร เกตุสิงห์ (2524 : 13-14) กล่าวว่า พฤติกรรมที่สามารถวัดได้นั้นได้มีการแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่เกี่ยวกับความรู้และความคิด ด้านที่เกี่ยวกับความรู้สึกและอารมณ์ และด้านที่เกี่ยวกับการลงมือกระทำ หรือการปฏิบัติหรือที่เกี่ยวกับทักษะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Domain) คือ พฤติกรรมที่เป็นสติปัญญาของมนุษย์ เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการรับรู้และการแสดงพฤติกรรมทางความรู้ออกมารวมทั้งพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ เช่น ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ พฤติกรรมด้านนี้จะบอกให้ทราบว่าบุคคลนั้นรู้-ไม่รู้มากน้อยเพียงใด

2. พฤติกรรมด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก อารมณ์ เช่น เจตคติ ค่านิยม การวัดในด้านนี้คือการวัดความรู้สึกของบุคคลว่าชอบหรือไม่ชอบมากน้อยเพียงใด

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางอวัยวะสัมผัสเป็นส่วนใหญ่ เช่น การใช้อวัยวะต่าง ๆ ทำงาน การเคลื่อนไหว เป็นการวัดว่าใครทำอะไร ได้ไม่ได้ หรือ เป็น-ไม่เป็นมากน้อยเพียงใด

สำหรับเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านนี้จะแตกต่างกันไป ด้านความรู้ ความคิดนิยมใช้แบบทดสอบ ด้านความรู้สึกและอารมณ์มักใช้แบบสอบถาม หรือแบบทดสอบประเภทอารมณ์-สังคม (Personal Social Test) ส่วนด้านการปฏิบัติหรือทักษะใช้การสังเกตเป็นหลัก

1.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เซตคัทดี้ โฆวาสิษฐ์ (2527 : 45-80) กล่าวว่า ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการทดสอบสมมติฐานที่จะสรุปหาข้อยุติความจริง ข้อมูลมีอยู่หลายประเภท เช่น รายละเอียดส่วนตัว (Personal Data) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ศาสนา เป็นต้น หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (Environmental Data) เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ลักษณะของท้องถิ่นที่อาศัย หรือข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม เช่น ความคิดเห็น เจตคติ ความคาดหวัง เป็นต้น ฉะนั้นการที่จะได้ข้อมูลมาสนับสนุนหรือทดสอบสมมติฐานจำเป็นต้องเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม เพราะเครื่องมือบางอย่างอาจบอกได้แต่เพียงว่าสิ่งเหล่านั้นมีอยู่หรือไม่หรืออาจบอกถึงคุณภาพ หรือบางอย่างวัดออกมาเป็นคะแนนหรือจำนวนต่าง ๆ ที่ช่วยบอกได้ว่าสิ่งนั้นมีอยู่หรือไม่และมีอยู่เป็นปริมาณเท่าใด ซึ่งแนวทางในการหาข้อมูลที่จะอธิบายหรือทำนายพฤติกรรมของผู้ที่ต้องการศึกษา เพื่อที่จะสนับสนุนสมมติฐาน ทฤษฎี หรือข้อยุติเกี่ยวกับบุคคลอย่างน่าเชื่อถือ นั้น นิยมใช้วิธีการในการแสวงหาข้อมูลดังนี้

1. วิธีการใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจต่าง ๆ
2. วิธีการสังเกต
3. วิธีการสัมภาษณ์
4. วิธีการใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา หรือแบบทดสอบพฤติกรรม

1. แบบสอบถามและแบบสำรวจต่าง ๆ

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมากในหมู่นักวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ความสนใจ หรือเจตคติ การใช้แบบสอบถามนั้นนิยมใช้กันสองวิธี คือ การส่งแบบสอบถามแล้วให้ผู้ตอบตอบเองซึ่งอาจใช้ส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ และวิธีการที่เรียกว่า Face to face ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการสัมภาษณ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยผู้ตอบไม่ต้องอ่านข้อความนั้นเป็นแต่เพียงตอบคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ซักถามเท่านั้น ซึ่งทั้งสองแบบนี้จะส่งผลต่อข้อมูลที่ได้แตกต่างกันไป

2. การสังเกต

การสังเกตเป็นการค้นหาข้อความจริง พฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด โดยอาจเลือกศึกษาจากพฤติกรรมที่บุคคลเหล่านั้นแสดงออกอยู่บ่อยจนเป็นปกติวิสัยหรืออาจแสดงออกเป็นกรณีพิเศษก็ได้ การสังเกตเป็นการแสวงหาข้อความจริงของปรากฏการณ์โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งหลายของผู้สังเกตโดยตรงมิได้อาศัยเครื่องมือหรือเทคนิคอื่น ๆ มากนั้น ฉะนั้น การสังเกตจึงจำเป็นต้องมีเงื่อนไข หรือข้อกำหนดบางประการ สำหรับการสังเกตแต่ละครั้งของผู้สังเกตซึ่งได้แก่ ความตั้งใจ (Attention) ความว่องไวในการใช้ประสาทสัมผัส (Sensation) และความว่องไวในการรับรู้หรือสื่อความหมาย (Perception)

การสังเกตนั้นอาจสังเกตได้ 2 กรณีคือ การสังเกตทั่ว ๆ ไป (Natural Observation) ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมทั่ว ๆ ไป ที่เป็นการประพจน์ที่ปกติวิสัยของบุคคล และการสังเกตเพื่อการวิจัย (Laboratory observation) เป็นการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลภายใต้เงื่อนไขหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งมักนิยมใช้ในการวิจัยพฤติกรรมมนุษย์

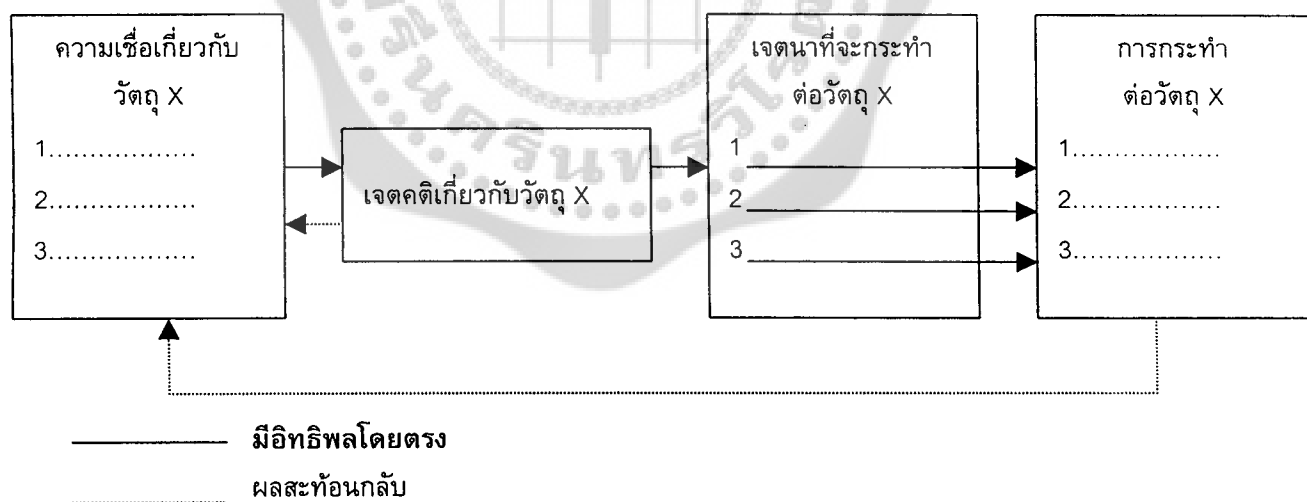
3. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นการค้นหาข้อความจริงหรือพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นโดยอาศัยการเจรจาโต้ตอบกันระหว่างบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ หรืออาจกล่าวได้ว่าการสัมภาษณ์เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามที่ใช้วิธีการแบบ Face to Face Contact

4. แบบทดสอบทางจิตวิทยา

แบบทดสอบทางจิตวิทยา เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมที่แอบแฝงของมนุษย์ โดยทั่วไปแบบทดสอบทางจิตวิทยามักจะหมายถึง เครื่องมือที่สามารถควบคุมการตอบสนองของบุคคลได้อย่างมีมาตรฐาน หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นชุดของสิ่งเร้าหรือชุดของสถานการณ์ที่นำไปเร้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรม (แอบแฝง) ที่นักวิจัยต้องการจะศึกษาออกมา ในการเร้านี้อาจจะเร้าพฤติกรรมรวม ๆ หรือพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งของบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัด พฤติกรรมที่แอบแฝงดังกล่าวไม่ได้วัดออกมาเป็นปริมาณความเข้มโดยตรง แต่จะอาศัยการอ้างอิงหรือตีความหมายจากการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อข้อคำถาม ข้อความ หรือชุดของสิ่งเร้าอื่น ๆ ตามลักษณะหรือธรรมชาติของข้อสอบแต่ละประเภท

ไอเซน - ฟิชน์ไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 80-91, 1975 : 15) กล่าวว่า องค์ประกอบของพฤติกรรม (Behavior = B) ประกอบด้วย เจตนา (Intention = I) ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและถ้าต้องการศึกษาพฤติกรรมให้ศึกษาจากเจตนา ซึ่งเจตนาที่ศึกษาได้จากเจตคติ (Attitude toward the Behavior = A_b) ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่เกิดจากความเชื่อและการประเมินผลการกระทำ และศึกษาได้จากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm = SN) ที่เกิดจากความเชื่อกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยจะต้องกำหนดพฤติกรรมให้ชัดเจน 4 ด้าน คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) เวลา (Time)

ภาพประกอบ 3 แสดงรูปโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ เจตนาและพฤติกรรมเกี่ยวกับวัตถุ X ฟิชน์ไบน์และไอเซน (Fishbein & Ajzen, 1975 : 15)

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกคณะ/สาขาวิชาและสถาบันในการศึกษาต่อ

จิราภรณ์ มานะสุนทร (2516 : 48-56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยจูงใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาเอกและวิชาโทของนิสิตนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาครูในสถาบันฝึกหัดครูในกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง จำนวน 305 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่จูงใจให้นิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โทได้แก่ 1) เป็นความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเองที่เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษา 2) รักและชอบเรียนวิชานี้ 3) เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน 4) มีพื้นความรู้ในวิชานี้อยู่ในเกณฑ์ดี และได้คะแนนในหมวดวิชานี้สูง 5) เรียนง่ายกว่าวิชาอื่น 6) เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกมาก่อนในระดับ ป.กศ. สูง

✓ สุชาติ อุกฤษ (2519 : 32) ได้สำรวจความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผลปรากฏว่า สาขาที่นักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์ต้องการมากที่สุดคือแพทยศาสตร์ รองลงมาคือวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนสาขาวิชาที่นักเรียนแผนกศิลป์ต้องการมากที่สุด คือ พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี สถาบันที่นักเรียนมุ่งหวังเข้าเรียนมากที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถาพร ชันโต (2521 : 96-104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โอกาสเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียน ของนักเรียนในภาคกลาง จำนวน 2,880 คน (โรงเรียนในภาคกลาง 8 จังหวัด) ผลการวิจัยพบว่า (1)นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอบเข้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ในภาคกลางมาจากโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2)ครอบครัว มีส่วนทำให้นักเรียนได้ศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 (3)ผลการเรียนมีส่วนทำให้ศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิเชียร เกตุสิงห์ (2522 : 165-181) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 12,593 คน (ทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศ) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือก คือ ผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ความเชื่อมั่นของครูเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียน (ความคาดหวังของครูผู้สอน) ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล จำนวนครูทั้งหมด ความถนัดด้านคณิตศาสตร์และความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ตามลำดับ ส่วนด้านองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านโรงเรียนมีอิทธิพลสูงสุด ส่วนองค์ประกอบด้านความถนัดทางการเรียนรองลงมา

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2522 : 120-135) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 10 จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและได้โอกาสศึกษาในสาขาวิชาที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีดังนี้

- 1) โอกาสในการหางาน ร้อยละ 40.2
 - 2) บิดา- มารดา ร้อยละ 17.2
 - 3) ครู-อาจารย์ ร้อยละ 2.3
 - 4) เพื่อนฝูง ร้อยละ 0.8
 - 5) ความมีหน้ามีตาทางอาชีพ ร้อยละ 4.1
 - 6) จำนวนผู้เข้าสอบ ร้อยละ 3.3
 - 7) อื่น ๆ ร้อยละ 32.1
- และความต้องการด้านประเภทสถาบัน/สาขาวิชา/คณะและสถาบัน
- 1) ต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัย ของรัฐร้อยละ 59.1
 - 2) ต้องการศึกษาในวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 36.8
 - 3) ต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัย/วิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยรามคำแหง ร้อยละ 3.5
- สำหรับด้านสาขาวิชา/คณะ

1) แพทย์ศาสตร์สูงสุด ร้อยละ 29.8 2) สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ร้อยละ 15.6 3) สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 12.2 4) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 11.7 5) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 8.7 6) สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 6.5 7) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ร้อยละ 4.0 8) สาขามนุษยศาสตร์ ร้อยละ 3.3

✓ วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ (2524 : 84-97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 460 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ต้องการศึกษาสูงได้แก่นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง ต้องการศึกษาสูงในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ พยาบาล แต่การได้โอกาสศึกษาจะสูงในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาของนักเรียนคือ โอกาสในการทำงาน ส่วนเพื่อน ๆ และครู-อาจารย์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ำ

พิมพ์ประพรรณ ภาณุนถมิต (2524 : 61-70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง มูลเหตุจูงใจของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรพยาบาลระดับวิชาชีพ จำนวน 330 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าศึกษาทั้ง 2 ระดับให้ความคิดตรงกันว่า เหตุจูงใจให้เข้ามาศึกษาคือ เป็นอาชีพสุจริต ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เป็นอาชีพที่ต้องเสียสละ เป็นอาชีพที่มีประสบการณ์มาก เป็นอาชีพที่ต้องมีความตั้งใจอย่างแท้จริงและเป็นอาชีพที่หางานได้ง่าย

เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่ (2525 : 17-23) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการศึกษาขึ้นอยู่กับภูมิลำเนาของสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค และความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

ประทีป ประพันธ์พจน์ (2526 : 80-89) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยจูงใจในการเลือกวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกของสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยจูงใจให้เลือกเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอก คือ คณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานความรู้ และเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อในชั้นสูงต่อไปรักและชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้รับความประทับใจจากอาจารย์คณิตศาสตร์เมื่อครั้งเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 95-96) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนนสอบคัดเลือกอย่างมีนัยสำคัญคือ การเรียนกวดวิชาและประเภทของโรงเรียนกวดวิชา เป็นการสนับสนุนผู้เรียนในกรุงเทพมหานคร

สามารถชาย จอมวิญญา (2527 : 56-61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 275 คน ผลการวิจัยพบว่า เหตุจูงใจที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา คือ เป็นอาชีพที่สุจริตมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินกับการออกกำลังกายและฝึกพลศึกษา และชอบเรียนวิชาพลศึกษา

✓ ประเสริฐ แก้วเพชร (2527 : จ-ฉ, 173-179) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวอย่างประชากรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 536 คน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถศึกษาต่อได้เนื่องจากผู้ปกครองมีรายได้น้อย และมีบุตรหลายคน จึงไม่สามารถส่งบุตรเรียนต่อผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยต้องการให้บุตรช่วยเหลือในการทำงานหารายได้เพิ่มให้

แก่ครอบครัวหรือใช้ช่วยเหลืองานบ้าน นอกจากนี้นักเรียนนักศึกษาที่ว่างงานหลังจบการศึกษาเป็นตัวอย่างให้นักเรียนไม่ยอมเรียนต่อ ผู้ปกครองกลัวบุตรจบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ และผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าจากการศึกษาต่อ จึงไม่นิยมให้บุตรเรียนต่อ

ดิลก บุญเรืองรอด (2530 : 65-69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาต่าง ๆ รวม 75 สาขาวิชา จำนวน 395 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำเป็นส่วนใหญ่ สาขาวิชาที่นักเรียนมีความสนใจในระดับค่อนข้างสูงคือ สาธารณสุขศาสตร์ การสื่อสาร การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ โรงแรมและการท่องเที่ยว สถิติประยุกต์ คอมพิวเตอร์ ดนตรีสากล และภาษาต่างประเทศ โดยนักเรียนมีความเห็นทุกสาขาวิชามีโอกาสของการทำงานที่ค่อนข้างต่ำ

อมรรัตน์ ถาวรานุรักษ์ (2534 : 123-126) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนสูงใช้แหล่งความรู้ (สารนิเทศ) ในการเรียนพิเศษในสถานศึกษา กวดวิชา ที่เปิดสอนตลอดปีมากกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนต่ำ นักเรียนที่อยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์ใช้แหล่งความรู้ (สารนิเทศ) เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยจากห้องสมุดมากกว่านักเรียนที่อยู่ในสาขาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และนักเรียนที่จบจากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเรียนพิเศษในสถาบันกวดวิชาเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย

✓ เฉลิมศักดิ์ มังกรานนท์ชัย (2534 : 50-55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 409 คน ผลการวิจัยพบว่า ความมีเกียรติยศชื่อเสียงที่มีต่อมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยจูงใจอันดับมาก รองลงมาคือ อาชีพ และต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดมากกว่ามหาวิทยาลัยเปิด โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐ ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะประทับใจและนิยมบุคคลบางคนที่ประกอบอาชีพสาขาวิชานี้

✓ ทบวงมหาวิทยาลัย (2536 : 18-19) ได้เสนอรายงานการศึกษาเรื่อง โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า "ตัวป้อน" (นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) เข้าสู่ระบบอุดมศึกษาค่อนข้างจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนที่จะรับได้ ซึ่งแนวทางการศึกษาขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่มีผลตอบแทนส่วนบุคคลหรือผลตอบแทนทางสังคมสูงกว่า เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกสถาบันนั้นหมายถึง ชื่อเสียงของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งหมายถึงชื่อเสียงของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ด้วย

✓ วิศิษฐ์ นิพิพิทา (2536 : 46 - 47 , 120-121) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์แนะแนว และนิสิตนักศึกษา จำนวน 502 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านลักษณะที่ตั้งมหาวิทยาลัยทำให้นักเรียนมีเจตคติที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อคณะที่สอบได้ และบทบาทของอาจารย์แนะแนวในการแนะนำให้นักเรียนเลือกคณะต่าง ๆ จากคะแนนสูง-ต่ำของคณะ/ประเภทวิชา ทำให้นักเรียนมีโอกาสสอบคัดเลือกได้มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะนำจากอาจารย์แนะแนว และการกวดวิชาโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีแหล่งกวดวิชามาก มีทั้งระยะสั้นก่อนสอบคัดเลือกเรียกว่า "กวดวิชาซีพ"(ติวเข้ม) และมีทั้งระยะยาวตลอดปี ทำให้นักเรียนมีโอกาสสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้มากกว่า เพราะทำให้รู้แนวข้อสอบ เพราะผู้สมัครสอบมีความต้องการสูงในการสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย

วาลินี กฤษณวรรณ (2539 : 76-78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองในการศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาของบุตรหลาน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม จำนวน 234 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้ศึกษาต่อถึงร้อยละ 92.9 ความคาดหวังของผู้ปกครองสอดคล้องกันส่วนใหญ่ ต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพพนักงาน/ธุรกิจเอกชน ร้อยละ 41.5 รองลงมาคือธุรกิจบริหารและข้าราชการ ร้อยละ 29.5 และ 21.4 ตามลำดับ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อจาก ญาติสนิท ร้อยละ 56.4 รองลงมาคือครูแนะแนวและเพื่อนสนิท ร้อยละ 35.5 และ 8.1 ตามลำดับ สำหรับนักเรียนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ จากญาติสนิท ร้อยละ 95.7 จากครูแนะแนวและเพื่อนสนิท ร้อยละ 83.5 และ 41.9 ตามลำดับ

✓ สมพงศ์ จิตจรธำพันธ์ (2540 : 27) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายวิชาการธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทางด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีอิทธิพลมีแรงกระตุ้น แรงสนับสนุน ให้คำแนะนำในการเลือกศึกษาต่อ สายวิชาการธุรกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ บิดา-มารดา ญาติพี่น้อง ครู เพื่อน ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ ตามลำดับ ส่วนทางด้านคุณลักษณะสถาบันนั้น คือ ชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ ของสถาบันที่ทำให้นักศึกษาเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันแห่งนี้

โรโกฟฟ์ เบรเซอร์ และมาร์ติน ซาลสตอร์ม (Rogoff. : 1961 ; Brazer and Martin. 1962; Sahlstorm.1962) ได้ศึกษาพบว่า สถานภาพทางสังคมและครอบครัว และความสามารถทางการเรียนมีอิทธิพลสูงในการวางแผนที่จะเข้ามหาวิทยาลัย และผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงย่อมมีแนวโน้มที่บุตรของเขาจะมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงกว่าพวกที่อาศัยอยู่ในเมืองเล็ก ๆ ตามชนบท

โมริ (Mori. 1966 : 174-179) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพครู ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมิชิแกน จำนวน 556 คน เป็นชาย 188 คน หญิง 368 คน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการประกอบอาชีพครู มีเหตุผลมาจากองค์ประกอบ 2 ประการ คือ (1) มีเจตคติที่ดี มีความศรัทธา และมีค่านิยมที่ดีต่ออาชีพครู (2) เกิดจากความต้องการและความสนใจที่จะมาประกอบอาชีพครู

ไอร์แลนด์ (Iredia. 1987 : 3744-A) ได้ศึกษาถึงเรื่อง เจตคติของนักเรียน สายวิชาชีพและสายสามัญ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมตอนปลาย จำนวน 370 คน เป็นชาย 171 คน หญิง 199 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนสายวิชาชีพและนักเรียนสายสามัญมีเจตคติต่อการศึกษาด้านอาชีพแตกต่างกัน (2) ความแตกต่างของเจตคติดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากความคิดเห็นของพ่อแม่ (3) ความแตกต่างของเจตคติดังกล่าวไม่ได้มีผลจากการได้รับความรู้ทางการศึกษา (4) ความแตกต่างดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ (5) เพศไม่มีผลต่อการเลือกโปรแกรมการเรียน (6) รายได้ของครอบครัวมีส่วนสำคัญในการเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียน

✓ ฮอลล์ (Hall. 1988 : 802-A) ได้ศึกษาเรื่อง การเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูที่ปรึกษา 7 คน ครูผู้สอน 26 คน และนักเรียนระดับ 10,11,12 จำนวน 227 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกโปรแกรมการเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจและต้องการที่จะทำให้มีความรู้และทักษะความชำนาญในอาชีพ

✓ จากเอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกคณะ/สาขาวิชาและสถาบันการศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคลคือตัวนักเรียนเองมีเจตคติที่ดี รู้สึกนิยมชมชอบ สนใจ ศรัทธา ในคณะ/สาขาและสถาบัน โดยเฉพาะความมีชื่อเสียงของสถาบันและเกิดจากความเชื่อเรื่องการมีงานทำ เมื่อเลือกสถาบันและสาขานั้น ๆ ตลอดจนความตั้งใจและความต้องการที่จะศึกษาในสถาบันที่ตนตัดสินใจเลือก (2) ปัจจัยทางสังคม หรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผู้ที่มีอิทธิพล ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ พี่ น้อง ความคาดหวังของครูผู้สอน เพื่อน ครูแนะแนว รุ่นพี่ สื่อมวลชน การรับรู้สารนิเทศจากโรงเรียน ตลอดจนสถาบันกวดวิชาและนักเรียนพิจารณาจำนวนรับนักศึกษาแต่ละสถาบันของปีนั้น ๆ ผลการเรียนและแผนการเรียน คะแนนสูง-ต่ำในแต่ละสถาบัน เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยจูงใจให้นักเรียนคล้อยตามและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกคณะ/สาขาวิชาและสถาบันการศึกษาต่อ

3. แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action)

ไอเซน-ฟิชเนิไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 80-91) ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญคือ การที่มนุษย์จะพิจารณาตัดสินใจลงมือกระทำพฤติกรรม (Behavior = B) หรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้ คือ เจตนา (Intention = I) เป็นสำคัญ

✓ 3.1 เจตนา (Intention = I) เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม ฉะนั้น ถ้าสามารถทำนายหรืออธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมหรือเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavior Intention = B ~ I) ของมนุษย์ได้ ก็จะสามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมของเขาได้อย่างถูกต้องแม่นยำขึ้น เพราะเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลหรือเจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior = A_B) คือ การประเมินความรู้สึกทางบวก-ลบ ของบุคคลต่อการกระทำและผลการกระทำและปัจจัยทางสังคมหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subject Norm = SN) ที่บุคคลรับรู้หรือการประเมินของบุคคลว่าตนจะมีความรู้สึกความเชื่อคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด ซึ่งกลุ่มอ้างอิง หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้ประกอบพฤติกรรมนั้นว่าจะขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน คือ การคาดว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลกลุ่มอ้างอิงประสงค์จะให้ตนกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ เพียงใด และขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply = M_c) โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$B \sim I = A_B W_1 + SN W_2 \longrightarrow \text{สมการที่ 1}$$

เมื่อ	B	=	พฤติกรรม
I	=	เจตนาหรือเจตนาเชิงพฤติกรรมที่จะกระทำพฤติกรรม	
A_B	=	เจตคติต่อพฤติกรรม	
SN	=	ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	
W_1, W_2	=	น้ำหนักของปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรมกับปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเป็นปัจจัยทำนายหรืออธิบาย	

จะเห็นได้ว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม (Intention) นั้นประเมินค่าเทียบเท่ากับพฤติกรรมโดยขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย คือ

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลหรือเจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior ใช้สัญลักษณ์ A_B) (Fishbein's Model for the Prediction of Intention. 1975 : 301-302) ปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Beliefs ใช้สัญลักษณ์ b_i) และการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรม (Outcome of Evaluation for Evaluation of Consequences ใช้สัญลักษณ์ e_i) เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$A_B = \sum_{i=1}^N b_i e_i \longrightarrow \text{สมการที่ 2}$$

- เมื่อ b_i = ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม (B) จะนำไปสู่ผลที่ตามมา หรือผลลัพธ์ 1
 e_i = การประเมินผลของบุคคลเกี่ยวกับผลของการกระทำ
 N = จำนวนของความเชื่อที่บุคคลยึดถือเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม

ทฤษฎีของฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein & Ajzen) ตั้งอยู่บนแนวคิดที่ว่าเจตคติสัมพันธ์กับแบบแผน (Pattern) ของพฤติกรรมมากกว่าที่จะสัมพันธ์กับพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดโดยตรง

3.1.2 ปัจจัยทางสังคมหรือกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm ใช้สัญลักษณ์ SN) ปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหมายถึงบุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อตัวเขานั้นเองขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเขาต้องการให้เขากระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด (Normative Belief ใช้สัญลักษณ์ NB_i) และปริมาณแรงจูงใจของเขาในการที่จะคล้อยตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับเขา (Motivation to Comply ใช้สัญลักษณ์ Mc_i) เขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$SN = \sum_{i=1}^N NB_i Mc_i \longrightarrow \text{สมการที่ 3}$$

- เมื่อ NB_i = ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงคิดว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมหรือไม่
 Mc_i = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามหรือปฏิบัติตามความคิดความเชื่อของกลุ่มอ้างอิง
 N = จำนวนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอ้างอิง

3.1.3 ความสำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรมหรือพฤติกรรมเอง นั่นคือ พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยเจตคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าเจตคติต่อพฤติกรรมและบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองไล่เลี่ยกัน โดยที่การให้ความสำคัญแก่ปัจจัยทั้งสองในแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

3.1.4 ปัจจัยภายนอก (External Variables) ได้แก่ ปัจจัยชีวสังคม เช่น เจตคติต่อเป้าหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพ จะมีอิทธิพลก็ต่อเมื่อปัจจัยนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือมีอิทธิพลต่อนำหนักความสำคัญของปัจจัยทั้งสองนี้ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม(ถ้าจะนำมาศึกษาไม่ควรเกิน 1 ปัจจัย)

3.1.5 พฤติกรรมที่จะศึกษาจำเป็นต้องกำหนดโดยคำหนึ่งถึง

3.1.5.1 การกระทำ (Action) จะต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำเดี่ยว (Single act) เช่น การให้ลูกกินอาหาร การสูบบุหรี่ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มการกระทำ (Behavior Category) เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำย่อย ๆ หลายการกระทำ เป็นต้นว่า การวิ่ง การกระโดดเชือก หรือการเล่นฟุตบอล

3.1.5.2 เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การให้ลูกกินอาหารข้างต้นอาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

3.1.5.3 เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ตอนค่ำ

3.1.5.4 สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ (Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ที่บ้าน

การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษานี้ สามารถกำหนดให้มีความจำเพาะได้ตามที่เราสนใจจะศึกษา เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้วการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมก็ต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น เจตคติต่อการให้ลูกกินนมแม่ที่บ้านตอนค่ำ ส่วนการวัดพฤติกรรมจำเป็นต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น

✓ 3.2 ความเชื่อของทฤษฎี

พีชไบน์ - ไอเซน (Ajzen & Fishbein, 1980 : 7) เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอย่างเป็นระบบและมนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น และเชื่อว่าปัจจัยภายนอกไม่ส่งผลโดยตรงต่อเจตนา

✓ 3.3 ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎี (ธีระพร สุวรรณโณ, 2528 : 2)

ข้อจำกัด

3.1 อาจมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ทฤษฎีนี้ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น การระบายอารมณ์ทันทีทันใด พฤติกรรมในการทำงานที่คนมีทักษะอยู่แล้ว เช่น ขับรถ การเปิดหน้าต่างสี

3.2 อาจมีบางคนที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น คนที่มีการตัดสินใจโดยกระบวนการที่แตกต่างไปจากแนวทฤษฎีหรือคนที่แสดงพฤติกรรมโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองเลย

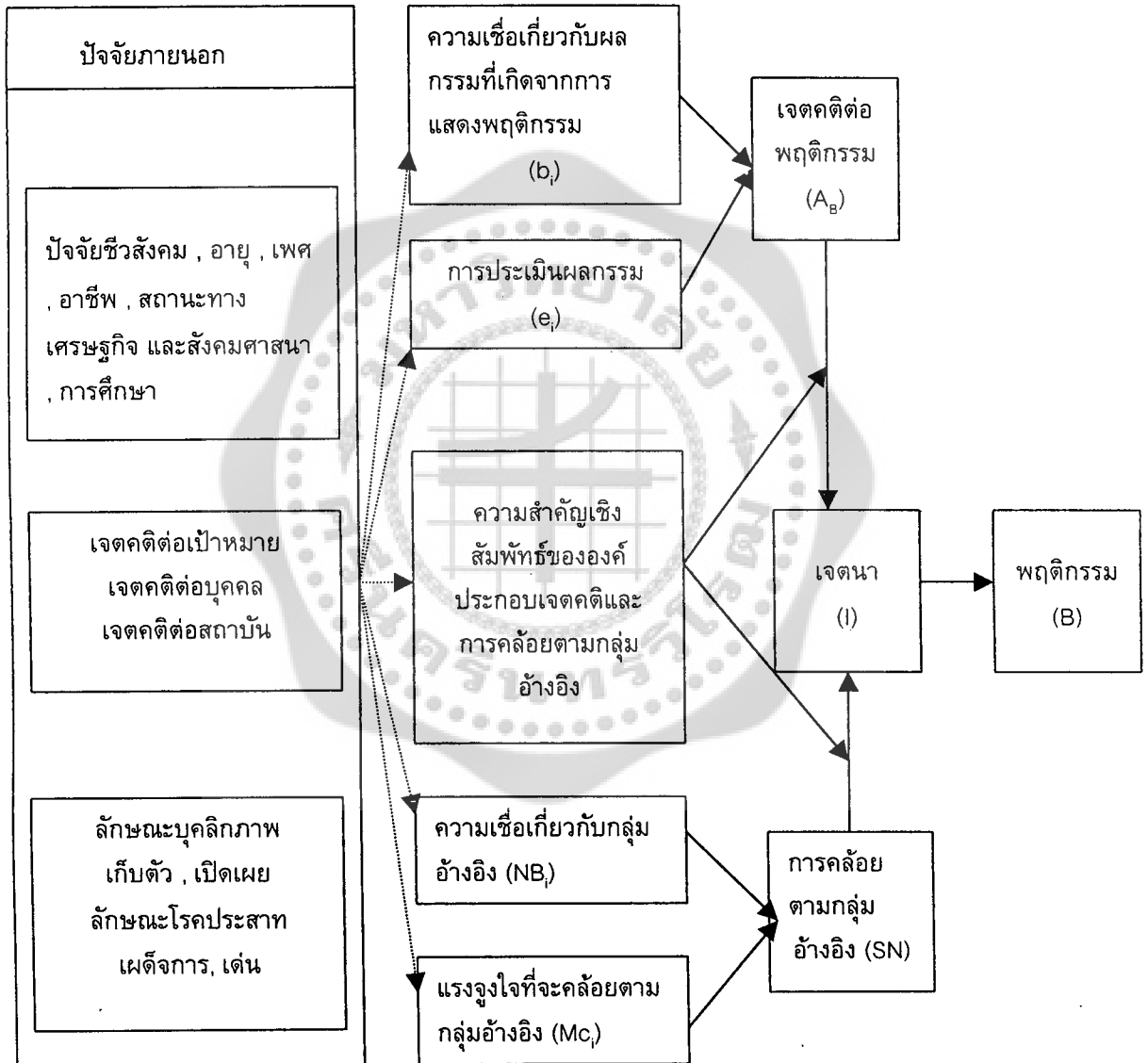
3.3 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจจะเป็นวิธีที่ไม่ดีที่สุด

3.4 อาจมีปัจจัยอื่นที่มีความสำคัญอีกแต่ยังไม่มียุทธศาสตร์เพียงพอ

✓ ข้อดี

สามารถทำนายพฤติกรรมจากความสัมพันธ์ต่อบัจจัยที่ส่งผลต่อเจตนาจากกรอบแนวคิดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถเขียนเป็นแผนภูมิดังภาพประกอบ 4 (Ajzen and Fishbein. 1980 : 84)

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ของบัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen and Fishbein. 1980 : 84)

รายละเอียดของปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

1. พฤติกรรม (Behavior) การที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมได้จะต้องทำความเข้าใจสิ่งเหล่านี้ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 29-39)

1.1 พฤติกรรมและผล (Behaviors Versus Outcomes)

ผลกับพฤติกรรมต่างกัน เพราะผลอาจจะเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากพฤติกรรมและพฤติกรรมหลาย ๆ พฤติกรรมที่ต่างกัน อาจจะนำมาซึ่งผลเดียวกัน เช่น การที่ทำคะแนนสอบได้ดีอาจจะมาจากพฤติกรรมต่าง ๆ กัน เช่น ตั้งใจเรียน อ่านหนังสือมาก จำเนื้อหาได้มาก หรือลอกคำตอบจากคนอื่นเวลาสอบ ดังนั้นในการศึกษาเราจะต้องกำหนดให้แน่ชัดว่าเราจะศึกษาพฤติกรรมหรือผล

1.2 พฤติกรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 พฤติกรรมที่เป็นกรกระทำเดี่ยว (Single action) แสดงให้เห็นการกระทำได้ชัดเจน สังเกตการกระทำได้ง่ายว่าทำหรือไม่ทำ เช่น พฤติกรรมการเขียนหนังสือ พฤติกรรมการฟังวิทยุ เป็นต้น

1.2.2 พฤติกรรมที่มีหลายกรกระทำ หรือประเภทพฤติกรรม (Behavioral categories) เป็นกลุ่มการกระทำที่แสดงถึงการกระทำด้านบวกและด้านลบทั้งหมด โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการกระทำหรือบุคคลที่กระทำ พฤติกรรมที่มีหลายกรกระทำนั้นสังเกตโดยตรงไม่ได้แต่แสดงได้จากการกระทำเดี่ยวแต่ละกรกระทำที่ประกอบกันเป็นพฤติกรรม

ตัวอย่างเช่นพฤติกรรมการลดน้ำหนัก ประกอบด้วยกรกระทำเดี่ยวดังนี้

ดื่มน้ำไม่ใส่น้ำตาล

รับประทานอาหารวันละสองมื้อ

ไม่รับประทานของจุกจิก

ไม่ดื่มเบียร์

ไม่รับประทานไอศกรีม

ตาราง 1 การคำนวณดัชนีการควบคุมอาหาร

น้ำหนัก	การกระทำเดี่ยว	คนที่ 1		คนที่ 2	
		การกระทำ	คะแนน	การกระทำ	คะแนน
- 1	รับประทานของขบเคี้ยวก่อนถึงเวลาอาหาร	+1	- 1	- 1	+1
- 1	รับประทานไอศกรีม	+1	- 1	- 1	+1
+1	ดื่มน้ำกาแฟใส่น้ำตาล	- 1	- 1	+1	+1
+1	ดื่มเครื่องดื่มที่มีแคลอรีต่ำ	- 1	- 1	- 1	- 1
+1	รับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ	+1	+1	- 1	- 1
- 1	รับประทานอาหารจำพวกแป้ง	+1	- 1	- 1	+1
- 1	รับประทานผลไม้และของหวานหลังอาหารค่ำ	+1	- 1	- 1	+1
- 1	ดื่มเบียร์	+1	- 1	+1	- 1
+1	รับประทานยาลดความอ้วน	- 1	- 1	- 1	- 1
- 1	รับประทานขนมปัง	- 1	+1	- 1	+1
ดัชนีการควบคุมอาหาร		-6		+2	

จากตาราง 1 คะแนนรวมที่ได้เป็นดัชนีของประเภทพฤติกรรม ซึ่งพบว่าคนที่ 2 จะมีพฤติกรรมกรรมการควบคุมอาหารมากกว่า คนที่ 1

การกระทำเหล่านี้ประกอบกันจึงจัดว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วน แต่หากสังเกตจากการกระทำเดี่ยว เช่น การดื่มน้ำกาแฟใส่น้ำตาลไม่สามารถสรุปว่าเป็นพฤติกรรมลดความอ้วน เนื่องจากการกระทำนั้นอาจกระทำด้วยการชอปปดื่มน้ำกาแฟใส่น้ำตาลโดยไม่มีเจตนาลดความอ้วนก็ได้

1.3 ความจำเพาะของพฤติกรรม (Behavioral Elements)

การวัดพฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาด้วยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำเดี่ยวหรือประเภทพฤติกรรม การกำหนดพฤติกรรมให้มีความจำเพาะจะทำให้การสังเกตพฤติกรรมนั้นมีความแม่นยำมากขึ้น ความจำเพาะของพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับ

พฤติกรรมที่ระบุเป็นการกระทำชัดเจน

1.3.1 การกระทำ (Action)

1.3.2 เป้าหมาย (Target)

1.3.3 สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context)

1.3.4 เวลา (Time)

1.4 ระดับการวัดพฤติกรรม

การวัดหรือการสังเกตการกระทำเดี่ยว สามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

1.4.1 วิธีที่ให้ผู้คลามีทางเลือก 2 ทาง คือ กระทำพฤติกรรม หรือไม่กระทำพฤติกรรม

เช่น เขาขับรถไปทำงานหรือไม่

1.4.2 วิธีที่ให้บุคคลมีทางเลือกมากกว่า 2 ทาง ที่เขาสามารถเลือกได้ เช่น เขาเดินทาง
ไปทำงานด้วยยานพาหนะใด

..... รถยนต์ส่วนตัว	โดยสารรถของผู้อื่น
..... รถประจำทาง	แท็กซี่
..... รถมอเตอร์ไซด์	รถจักรยาน 2 ล้อ
..... เดิน		

ทางเลือกเหล่านี้อาจจะมองว่า เป็นกลุ่มของการกระทำเดี่ยวที่จะกระทำหรือไม่กระทำ

14.3 วิธีที่วัดหรือสังเกตปริมาณของการกระทำที่เกิดขึ้น เช่น สนใจว่าเขาบริจาคเงิน
หรือไม่และบริจาคเป็นเงินเท่าไร ซึ่งจะมีจำนวนเงินหลายจำนวนให้เลือก

..... ไม่บริจาค		
..... บริจาค	\$ 1- \$10
..... \$11 - \$25	\$26 - \$50
..... \$51 - \$100	\$101 - \$1000
..... มากกว่า \$1000		

1.4.4 วิธีสังเกตพฤติกรรมที่ทำซ้ำ ๆ กัน ซึ่งมีวิธีการวัด 2 วิธี คือ

- ก. ความถี่สัมบูรณ์ (The Absolute Frequency) คือหาสัดส่วนครั้งที่บุคคล
กระทำพฤติกรรม
- ข. ความถี่สัมพัทธ์ (The Relative Frequency) คือ หาสัดส่วนหรือจำนวน
เปอร์เซ็นต์ที่เขากระทำพฤติกรรมนั้น

ตัวอย่างการวัดความถี่สัมบูรณ์

บุคคลโดยสารรถประจำทางไปทำงาน

..... ไม่เคย		
..... เคย		
..... 1 ใน 6 ครั้ง	4 ใน 6 ครั้ง
..... 2 ใน 6 ครั้ง	5 ใน 6 ครั้ง
..... 3 ใน 6 ครั้ง	6 ใน 6 ครั้ง

ดังนั้นเมื่อต้องการทราบว่าบุคคลกระทำพฤติกรรมบ่อยเพียงไรต้องวัดความถี่สัมบูรณ์ เมื่อต้องการ
ทราบถึงสัดส่วนของจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมต้องวัด ความถี่สัมพัทธ์

การใช้การสังเกตซ้ำ โดยสังเกตการกระทำเดี่ยวที่เป็นการกระทำเพิ่ม สามารถสังเกตได้ทั้งใน
เงื่อนไขที่มีสภาพเหมือนกันหรือสภาพต่างกัน (Fishbein and Ajzen. 1974 : 60)

ทางเลือกจากตัวอย่างข้างต้นอาจจะคิดเป็นการกระทำเดี่ยวที่บุคคลจะกระทำ หรือไม่กระทำก็ได้

1.5 พฤติกรรมจากคำรายงานของตนเอง

พฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงจึงต้องใช้วิธีรายงานด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าผลที่ได้จากการรายงานด้วยตนเอง จะมีความแม่นยำน้อยกว่าการสังเกตพฤติกรรมโดยตรง แต่ก็ได้รับการยอมรับในการนำมาใช้ ถ้าหากว่าพฤติกรรมนั้นไม่สามารถที่จะสังเกตได้ วิธีการวัดด้วยการรายงานด้วยตนเองของประเภทพฤติกรรมจำเป็นต้องบอกกลุ่มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับประเภทพฤติกรรมนั้น แล้วให้เขาตอบว่ากระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ วิธีการรายงานด้วยตนเองเป็นวิธีวัดที่เป็นประโยชน์ ถ้าเขาสนใจการรับรู้ตนเองของบุคคลและวิธีนี้เป็นวิธีที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

2. เจตนา (Intention) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 41-52)

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตนาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมแต่ไม่ได้หมายความว่า การวัดเจตนาเป็นการเพียงพอที่จะทำนายพฤติกรรมเสมอไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความหนักแน่นในการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ปัจจัยเหล่านั้นคือ ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรมและความคงอยู่ของเจตนา และถ้าการวัดมีลักษณะเป็นนามธรรม หรือมีลักษณะทั่วไปในการวัดเจตนามากเท่าใดก็จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่ำมากเท่านั้น (Ajzen and Fishbein. 1973 : 43)

2.1 ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรม

ในการใช้เจตนาทำนายพฤติกรรมนั้นถ้าต้องการให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้นจำเป็นต้องวัดเจตนาและพฤติกรรมให้สอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ(Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา(Time)

2.1.1 ความสอดคล้องกับการกระทำเดียว

เจตนาของบุคคลที่มีต่อการกระทำเดียว อาจวัดโดยถามว่า เขาเจตนาที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น หรือวัดความน่าจะเป็นของบุคคลว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งเรียกว่า การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) เช่น

ฉันเจตนาจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมัชชาหน้า

เป็นไปได้..... : : : : : : เป็นไปไม่ได้
มากที่สุด มาก น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย มาก มากที่สุด

2 อย่าง

หรือ โอกาสที่ฉันจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสมัชชาหน้าประมาณ.....%

2.1.2 ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือก

การวัดเจตนาต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกเป็นการวัดจำนวนทางเลือกของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ต่างกัน หรือพฤติกรรมเดียวกันแต่ปริมาณต่างกัน เช่น จำนวนเงินที่บริจาคในกรณีของการกระทำเดียว คาดว่าเจตนาจะทำนายการเลือกได้ ถ้ามีความสอดคล้องกันระหว่างการวัดทั้ง 2 ครั้ง การวัดเจตนาต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกนี้มีวิธีวัด 2 วิธี คือ

2.1.2.1 คำถามปลายเปิด โดยมีตัวเลือกให้ เช่น ในการเลือกตั้งประธานาธิบดี

ในปี 1976

- ฉันเจตนาจะออกเสียงให้เจอร์ลด์ พอร์ต
- ฉันเจตนาจะออกเสียงให้จิมมี คาร์เตอร์
- ฉันเจตนาจะออกเสียงให้ผู้สมัครคนอื่น
- ฉันเจตนาจะไม่ไปออกเสียง

2.1.2.2 คำถามปลายเปิดใช้เมื่อต้องการวัดเจตนา เมื่อต้องการทราบปริมาณ หรือความถี่

2.1.3 ระดับการวัดเจตนาเชิงปริมาณ

เป็นการวัดความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยของเจตนาที่จะเลือกกระทำพฤติกรรม แต่ละ พฤติกรรมและยังสามารถใช้ทำนายทางเลือกต่าง ๆ ได้อีก เช่น ในการเลือกตั้งประธานาธิบดี ปี 1976

โอกาสที่ฉันจะเลือก เจอร์ลด์ พอร์ต	30 %
โอกาสที่ฉันจะเลือก จิมมี คาร์เตอร์	40 %
โอกาสที่ฉันจะเลือก ผู้สมัครคนอื่น	5 %
โอกาสที่ฉันจะไม่ไปออกเสียง	25 %

ตามเหตุผลที่ว่าบุคคลจะกระทำในสิ่งที่เขากำหนดความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยไว้สูงที่สุด ดังนั้นในกรณีนี้เราสามารถทำนายว่าเขาจะเลือกจิมมี คาร์เตอร์

2.1.4 ความสอดคล้องกับประเภทพฤติกรรม

การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับประเภทพฤติกรรมนั้น จะต้องวัดเจตนาที่มีต่อการกระทำเดียวโดยการวัดเจตนาและการกระทำเดี่ยวนั้น ๆ จะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) เราสามารถคำนวณหาดัชนีของเจตนาเชิงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับการวัดประเภทพฤติกรรม

2.2 ความคงอยู่ของเจตนา

การวัดเจตนาไม่ใช่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมที่ดีเสมอไปเพราะว่า เจตนาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และการวัดเจตนาก่อนที่จะสังเกตพฤติกรรมอาจจะต่างจากเจตนาขณะที่พฤติกรรมนั้นถูกสังเกต นั่นคือ ยิ่งระยะเวลาในการวัดเจตนาและพฤติกรรมห่างกันมากเท่าใด การทำนายพฤติกรรมจากเจตนา ก็มีความเที่ยงตรงลดลงมากเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้ามาในระหว่างนั้น หรือได้รับข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้เจตนาเปลี่ยนไป ดังนั้น เพื่อให้การทำนายพฤติกรรมจากเจตนามีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องวัดเจตนาให้ใกล้กับการวัดพฤติกรรมมากที่สุด

ในการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาโดยทั้งช่วงเวลานานนั้น โดยปกติมักจะไม่นิยมใช้การวัดเป็นรายบุคคล แต่จะวัดแนวโน้มของพฤติกรรมในกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ของประชากรเพราะว่าเจตนาโดยรวมของคนกลุ่มใหญ่จะมีความคงอยู่นานกว่าเจตนาเป็นรายบุคคล

ในการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาโดยทั้งช่วงเวลานานนั้นต้องพยายามแยกเหตุการณ์เฉพาะ ที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งอาจจะเปลี่ยนเจตนาของบุคคลไป โดยเพิ่มเข้าไปในการวัดเจตนา เช่น ผู้ผลิตรถยนต์ คาดว่าราคาน้ำมันจะขึ้นก็เพิ่มเหตุการณ์นี้เข้าไปในการวัดดังนั้น ในการวัดเจตนาตั้งแต่แรกจึงควรถามว่า "ถ้าราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 20% หรือมากกว่านั้น เขาจะซื้อรถยนต์หรือไม่" การวัดเจตนาอย่างมีเงื่อนไข จะทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ได้แก่ ประสิทธิภาพตรง การเคยเห็นคนอื่นกระทำพฤติกรรมนั้น การมีทักษะในการทำพฤติกรรม ดังนั้น การวัดเจตนาหลังจากเกิดเหตุการณ์แทรกซ้อนขึ้น หรือนำเหตุการณ์นั้นมาพิจารณาด้วยจะเพิ่มความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา กับพฤติกรรมมากขึ้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 50-56,63-73)

3. ปัจจัยส่วนบุคคล

เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม หมายถึง การตัดสินของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ซึ่งเขาสนับสนุนหรือต่อต้านการกระทำนั้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 56) หรือ หมายถึง การประเมินทางบวก หรือทางลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 6) ไอเซน และฟิชไบน์ เสนอการวัดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม 2 วิธีคือการวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมและการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม

3.1 การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม เป็นการประเมินความรู้สึกโดยทั่วไปของบุคคลที่มีในทางที่เห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งแบบวัดเจตคติทางตรงที่ได้มาตรฐานมีหลายแบบวัด แต่แบบวัดที่ใช้กันมากและมีความสัมพันธ์กับแบบวัดเจตคติทางอ้อม คือ แบบวัดมาตราจำแนกความหมายของออสกูดและคณะที่เสนอไว้ในปี 1957 (Ajzen and Fishbein. 1980 : 54-55)

ตัวอย่าง เช่น ให้ผู้ตอบประเมิน "การออกเสียงเลือกตั้งของฉันในสมัยหน้า" จากมาตราวัดต่อไปนี้

ดี	เลข
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3		
โง่	ฉลาด
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3		
พอใจ	ไม่พอใจ
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3		

คะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดนี้ ถือเป็นคะแนนเจตคติที่ได้จากการวัดทางตรง หรืออีกวิธีหนึ่งโดยให้ผู้ตอบแสดงเจตคติของเขาออกมาโดยตรง เช่น

เจตคติของฉันที่มีต่อการออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมัยหน้า

เห็นด้วย	คัดค้าน
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3		

3.2 การวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ โดยการรวมผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ เป็นการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อหากบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลทางบวกเขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการ

กระทำนั้นจะนำไปสู่ผลทางลบเขาจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น เช่น นาย ก เชื่อว่าการซื้อรถยนต์จะทำให้เขาได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางและไม่เสียเวลาคอยรถประจำทาง นาย ก. ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการซื้อรถยนต์ แต่ถ้านาย ก. มีความเชื่อว่า การซื้อรถยนต์เป็นการสิ้นเปลือง และก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดมากขึ้นเขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการซื้อรถยนต์ ความเชื่อที่เป็นรากฐานของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมนี้เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 7)

ประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลจะนำไปสู่ความเชื่อต่อเป้าหมายต่าง ๆ กัน ซึ่งฟิชไบน์และไอเซน ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 3 ชนิด คือ (Ajzen and Fishbein. 1975 : 135-215)

1. ความเชื่อเชิงบรรยาย (Descriptive Belief) เป็นความเชื่อที่ได้จากการมีประสบการณ์ตรงจากการสังเกต ที่พบว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง เช่น โตะกลม นิโกรมีผิวสีดำ
2. ความเชื่อที่เกิดจากการอนุมาน (Inferential Belief) เช่น นาย ก. สูงกว่านาย ข. และ นาย ข. สูงกว่านาย ค. บุคคลจะเชื่อว่า นาย ก. สูงกว่า นาย ค. โดยใช้หลักตรรกศาสตร์
3. ความเชื่อที่ได้จากข้อมูล (Informational Belief) เป็นความเชื่อที่สร้างขึ้นจากการยอมรับในข่าวสารจากแหล่งภายนอก เช่น หนังสือ วารสาร การบรรยาย หรือการเล่าต่อ ๆ กันมา เช่น ศาสดาของศาสนาพุทธ คือ พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นชาวอินเดีย

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อ หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตโนมัติของบุคคลที่เห็นว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง (Ajzen and Fishbein. 1975 : 131)

ตัวอย่างเช่น คณะวิทยาศาสตร์ (เป้าหมาย)

ทำให้ได้งานที่ดี (ลักษณะเฉพาะอย่าง)

นอกจากนี้ ฟิชไบน์และไอเซน กล่าวว่า ถึงแม้บุคคลมีความเชื่อต่าง ๆ มากมายต่อเป้าหมายหนึ่ง ๆ แต่บุคคลนั้นก็สามารถใส่ใจกับความเชื่อที่ได้จำนวนน้อยในขณะหนึ่ง ซึ่งจากการวิจัยช่วงความสนใจความเข้าใจและกระบวนการของข่าวสาร เสนอว่า มนุษย์แต่ละคนสามารถที่ใส่ใจกับข่าวสารเพียง 5-9 ข้อความในขณะหนึ่ง ๆ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 213 ; citing Mandler. 1976 ; Miller. 1956 ; Woodarth and Schlosberg. 1954) ความเชื่อเหล่านี้ถือเป็นความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) และความเชื่อเด่นชัดนี้เป็นตัวกำหนดเจตคติของบุคคล ความเชื่อเด่นชัดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ อาจหนักแน่นมากขึ้นหรือหนักแน่นน้อยลงหรืออาจได้รับความเชื่ออื่นเข้ามาแทนที่

เพื่อเข้าใจว่าทำไมบุคคลมีเจตคติต่อเป้าหมายเช่นนั้น จึงต้องประเมินความเชื่อเด่นชัดของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายโดยใช้คำถามปลายเปิดให้ตอบอย่างอิสระ ซึ่งถามเกี่ยวกับลักษณะของเป้าหมายของเจตคติ โดยถือว่าความเชื่อ 5-9 ความเชื่อเป็นความเชื่อเด่นชัด

ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 63) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีความเชื่อจำนวนมากเกี่ยวกับเป้าหมายหนึ่ง ๆ แต่เขาสามารถที่ใส่ใจกับความเชื่อได้จำนวนน้อยในขณะหนึ่งคือประมาณ 5-9 ความเชื่อในขณะหนึ่ง และจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อเหล่านี้ คือ ความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรม ความเชื่อเด่นชัดนี้อาจจะเปลี่ยนไปได้ คือ อาจจะมีน้ำหนักแน่นมากขึ้น หรือน้อยลง หรืออาจถูกความเชื่ออื่นมาแทนที่

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับความเชื่อซึ่งฟิชไบน์และไอเซน ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติที่มีต่อเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับเป้าหมายนั้น ดังนี้ (Fishbein and Ajzen.1975 : 29)

1. บุคคลมีความเชื่อ (b) มากมายกับเป้าหมายหนึ่ง ๆ โดยที่ เป้าหมายนั้นอาจมีความสัมพันธ์กับลักษณะต่าง ๆ เช่น เป้าหมายอื่น คุณลักษณะอื่นหรือเป้าหมายอื่น เป็นต้น
2. ลักษณะที่มาสัมพันธ์กับเป้าหมายนี้ มักจะมีการประเมิน (e) ควบคู่อยู่ด้วยซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นเจตคติต่อลักษณะนั้น ๆ
3. อาศัยการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขบุคคลจะเรียนรู้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่สัมพันธ์ระหว่างการประเมิน (e) กับเป้าหมายของเจตคติ
4. ความเชื่อที่สัมพันธ์กับเป้าหมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วย จะรวมตัวกัน ($\sum b_i e_i$)
5. ในโอกาสข้างหน้า เป้าหมายของเจตคติจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงความเชื่อโดยรวมที่สัมพันธ์กับเป้าหมาย โดยมีการประเมินอยู่ด้วย หรือเป็นการแสดงเจตคติโดยส่วนรวมนั่นเอง จากทฤษฎีเจตคตินี้ ทำให้มีการพัฒนาสมการเกี่ยวกับการวัดเจตคติขึ้น คือ

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

- A_B = เจตคติต่อพฤติกรรม
 b_i = ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ i
 e_i = การประเมินผลการกระทำ i
 n = จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

เนื่องจากเจตคติมีความสัมพันธ์ทางตรงกับการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลและความเชื่อเด่นชัดกำหนดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ดังนั้นในการวัดความเชื่อเด่นชัดและเจตคติควรให้มีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time)

4. **ปัจจัยทางสังคม** (Ajzen and Fishbein.1980 : 57,73 - 76) เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น

ฟิชไบน์และไอเซน เสนอการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไว้ 2 วิธี คือ การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงและการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม

4.1 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง เป็นการระบุนความเชื่อของบุคคลที่มีความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา ว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เช่น

คนส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน คิดว่า

ฉันควรใช้ยา	ฉันไม่ควรใช้ยา
เม็ดคุมกำเนิด	มาก	ปาน	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปาน	มาก	เม็ดคุมกำเนิด
		กลาง		2 อย่าง		กลาง		

4.2 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะเห็นได้ว่าตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

บุคคลจะพิจารณาว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น และเขาจะใช้ข้อมูลนี้ในการที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือไม่ เช่น สามียของฉันคิดว่าฉันควรจะทำแท้ง (เป็นความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง) ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลอื่นและเกี่ยวกับคำแนะนำในการกระทำของบุคคล ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงนี้เป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงตัวหนึ่ง

การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของบุคคลสามารถวัดได้ ตัวอย่าง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของผู้หญิงเกี่ยวกับศาสนาอาวัตโดย

		ศาสนาของฉันสอนว่า						
ฉันควรทำแท้ง	ฉันไม่ควรทำแท้ง
		มาก	ปาน	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปาน	มาก
			กลาง		2 อย่าง		กลาง	

การรู้ถึงความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงไม่เพียงพอที่จะทำนายหรือเข้าใจการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลเราต้องประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply) ซึ่งหาได้จากมาตรวัดแบบ Unipolar Scale (Fishbein and Ajzen, 1980 : 75)

โดยทั่วไปท่านต้องการทำตามคำสอนของศาสนาอย่างน้อยเพียงใด

ต้องการ	ไม่ต้องการ
		3	2	1	0	-1	-2	-3

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทำนายจากดัชนีผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งในการวัดจะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) และทฤษฎีนี้เชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญมีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่ากลุ่มอ้างอิงที่ไม่มีความสำคัญ

การหากรวมอ้างอิงเด่นชัด (กลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญ) โดยการให้กลุ่มตัวอย่างเขียนถึงกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญโดยถาม 3 คำถามให้ตอบแบบอิสระ คือ

1. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ที่สนับสนุนการกระทำพฤติกรรม X
2. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ที่คัดค้านการกระทำพฤติกรรม X
3. บุคคลอื่นที่เข้ามาในใจของคุณ เมื่อคุณคิดจะทำพฤติกรรม X

แล้วเลือกกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่มีความถี่สูง ๆ แล้วจึงวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในแต่ละกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด ดังตัวอย่างข้างต้น จึงจะได้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงดังสมการต่อไปนี้

$$SN = f \sum_{i=1}^m NB_i Mc_i$$

SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

NB_i = ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

Mc_i = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

m = จำนวนกลุ่มอ้างอิง

ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (W_1, W_2) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 58 - 59)

โดยส่วนมากแล้วมักจะพบว่า บุคคลจะมีเจตคติทางบวกต่อพฤติกรรมถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรจะทำพฤติกรรมนั้น และมีเจตคติทางลบถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 58) แต่บางครั้งองค์ประกอบทั้งสองก็ไม่ไปด้วยกัน เช่น บุคคลอาจมีเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรม แต่เชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้นเจตนาของบุคคลจะขึ้นกับความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบทั้งสองของแต่ละบุคคล (องค์ประกอบเจตคติและองค์ประกอบเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง) องค์ประกอบทั้งสองจะมีน้ำหนักที่บ่งบอกถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ที่เป็นตัวกำหนดเจตนา น้ำหนักความสำคัญเชิงสัมพัทธ์นี้อาจเปลี่ยนจากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่ง และจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่ง น้ำหนักขององค์ประกอบนี้ร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

การผันแปรตัวใดตัวหนึ่งในความจำเพาะทั้ง 4 ของพฤติกรรม (การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) อาจจะมีอิทธิพลต่อความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติและกลุ่มอ้างอิง เช่น พบว่าเจตคติมีความสำคัญในพฤติกรรมการแข่งขันมากกว่าพฤติกรรมความร่วมมือ ในขณะที่กลุ่มอ้างอิงมีความสำคัญในพฤติกรรมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

5. ปัจจัยภายนอก (External Variables) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 79 - 91)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่างจากทฤษฎีอื่นตรงที่ไม่พยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมโดยการอ้างอิงปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่

5.1 ปัจจัยชีวสังคม (Demographic Variables) เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ศาสนา การศึกษา

5.2 เจตคติที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติต่อบุคคลและเจตคติต่อสถาบัน

5.3 ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality Traits) เช่น ลักษณะเก็บตัว ลักษณะเปิดเผยตัวเอง มีอาการทางประสาท ลักษณะมีอำนาจและมีลักษณะเด่น

ทฤษฎีนี้ไม่ปฏิเสธว่าปัจจัยภายนอกบางครั้งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แต่คิดว่ามีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางอ้อม นั่นคือ ปัจจัยภายนอกจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมถ้าหากว่ามีความสัมพันธ์กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งในทฤษฎี กล่าวคือ ถ้าปัจจัยภายนอก มีอิทธิพลต่อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงหรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเจตคติเชิงพฤติกรรมของบุคคลและทำให้มีผลกระทบต่อพฤติกรรม ถ้าเจตคติหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ และเจตนาเชิงพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันสูง ถึงแม้บางครั้งจะพบว่าปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในเวลาหนึ่ง แต่จะสัมพันธ์กันไปไม่นาน ดังนั้นฟิชไบน์และไอเซน จึงกล่าวว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและพฤติกรรม เพราะว่ามีผลที่ไม่คงเส้นคงวาต่อความเชื่อที่เป็นรากฐานของพฤติกรรม (แต่ถ้าจะนำมาศึกษาไม่ควรเกิน 1 ปัจจัย) สรุปว่าเจตคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมกับการประเมินผลการกระทำนั้น และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่มีต่อกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของเขา ปัจจัยของเจตคติกับปัจจัยของกลุ่มอ้างอิงจะทำนายเจตนาได้เสมอถ้าการวัดทุกขั้นตอนสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะมีผลต่อพฤติกรรมโดยใช้เจตนาเป็นสื่อ

ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม การวัดเจตนาและพฤติกรรมจะต้องมีความสอดคล้องในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็นคือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะมีผลต่อพฤติกรรมโดยใช้เจตนาเป็นสื่อ

ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม การวัดเจตนาและพฤติกรรมจะต้องมีความสอดคล้องในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) แต่เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ในการวิจัยอย่างกว้างขวางทั้งต่างประเทศและในประเทศ ซึ่งผลที่พบส่วนมากจะเป็นไปตามทฤษฎีดังนั้นมีงานวิจัยที่นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปศึกษาต่อไปนี้

4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สเปอร์เบอร์ ฟิชไบน์และไอเซน (Sperber, Fishbein and Ajzen.1980 : 114 - 129) ได้ศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจเจตนาในการเลือกประกอบอาชีพของผู้หญิงว่าจะเป็นแม่บ้านหรือประกอบอาชีพกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไฮสกูล เกรด 11 และ 12 จำนวน 111 คน เป็นหญิงผิวขาว 96 คน ผิวดำ 13 คน และอื่น ๆ 2 คน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเรื่องราวสั้น ๆ ของ เจน ซึ่งเป็นหญิงประกอบอาชีพและเรื่องของ แมรี่ ซึ่งเป็นแม่บ้าน เมื่ออ่านเรื่องทั้ง 2 จบแล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย

แม่ฉันคิดว่าฉันควรมีอนาคตคล้ายเจน

เป็นไปได้ ... : ... : ... : : ... : : ... : เป็นไปไม่ได้

แม่ฉันคิดว่าฉันควรมีอนาคตคล้ายแมรี

เป็นไปได้ ... : ... : ... : : ... : : ... : เป็นไปไม่ได้

3.2.2 วัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการวางแผนอนาคตบนมาตรวัด 7 ช่วง จาก
ต้องการมาก - ไม่ต้องการเลย จำนวน 9 ข้อ เช่น

ในการวางแผนอนาคตท่านต้องการทำตามที่แม่คิดว่าท่านควรจะทำเพียงใด

ต้องการมาก ... : ... : ... : : ... : : ... : ไม่ต้องการเลย

4. การวัดความเชื่อเกี่ยวกับการมีอนาคตคล้ายเจนและการมีอนาคตคล้ายแมรี (b) อย่างละ 20
ความเชื่อ โดยให้ประเมินบนมาตรวัด 7 ช่วงจากเป็นไปได้ - เป็นไปไม่ได้ เช่น

4.1 การมีอนาคตคล้ายเจน ทำให้ฉันรู้สึกว่ามีคามมั่นคง

เป็นไปได้ ... : ... : ... : : ... : : ... : เป็นไปไม่ได้

4.2 การมีอนาคตคล้ายแมรี ทำให้ฉันรู้สึกว่ามีคามมั่นคง

เป็นไปได้ ... : ... : ... : : ... : : ... : เป็นไปไม่ได้

5. การวัดการประเมินการกระทำของการมีอนาคตคล้ายเจนและการมีอนาคตคล้ายแมรี (e)
จำนวน 20 ข้อ โดยให้ประเมินมาตรวัด 7 ช่วง จากดี - เลว เช่น

5.1 การมีอนาคตคล้ายแมรีเป็นสิ่งที่

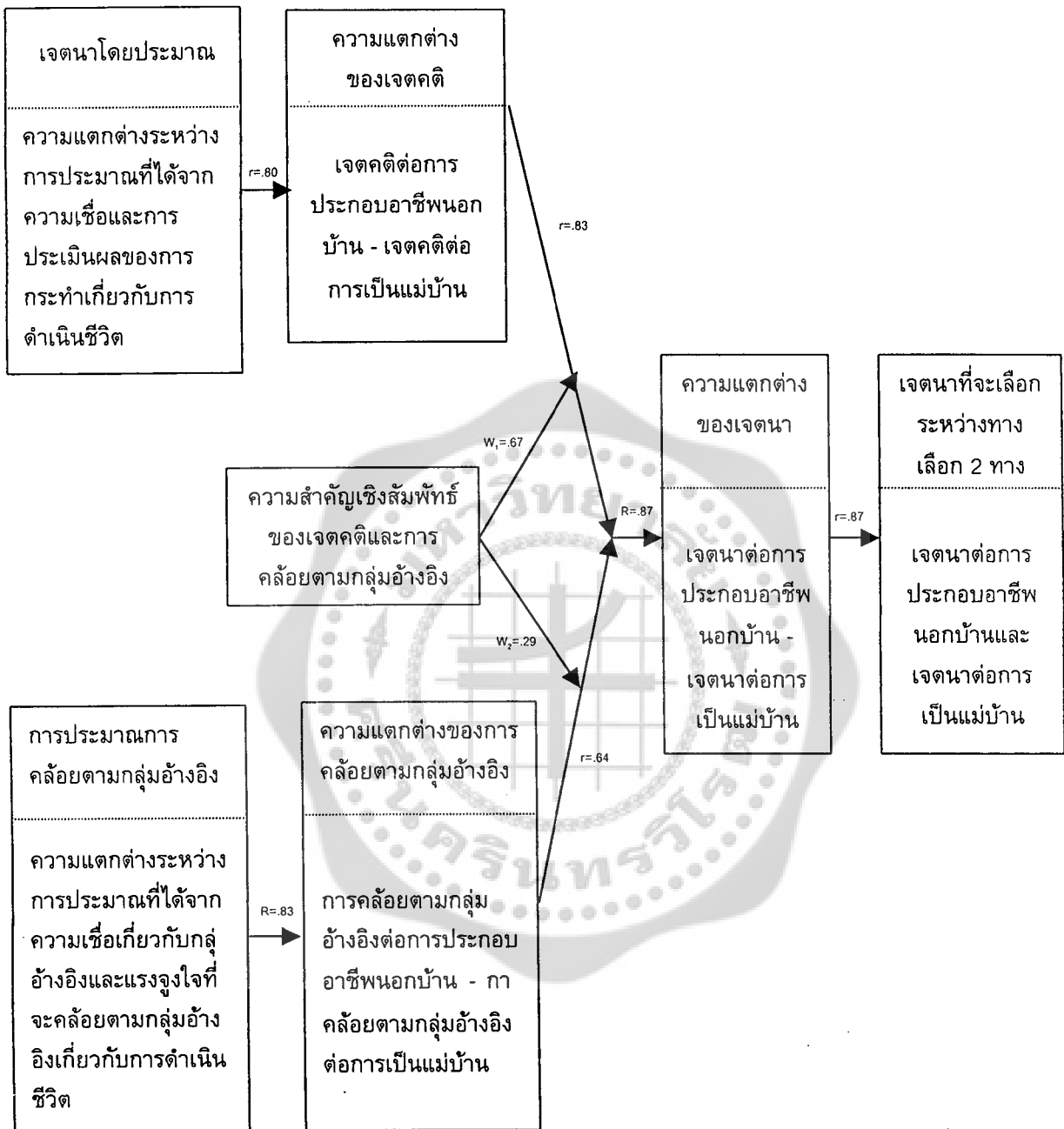
ดี ... : ... : ... : : ... : : ... : เลว

5.2 การมีอนาคตคล้ายเจนเป็นสิ่งที่

ดี ... : ... : ... : : ... : : ... : เลว

ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างของเจตนา (Differential Intention) คือ การนำเจตนาที่จะมี
อนาคตคล้ายเจนลบด้วยเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายแมรี สามารถทำนายเจตนาที่จะเลือกกระทำทางเลือก 2
ทาง ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($r=.87$) และมีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่าการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาที่จะเลือก
ระหว่างทางเลือก 2 ทางกับเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายเจน ($r=.79$) และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาที่จะเลือก
กระทำทางเลือก 2 ทางกับเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายแมรี ($r=.79$) จากข้อค้นพบนี้ แสดงว่าการทำนายสภาพ
การที่มีทางเลือก 2 ทางด้วยความแตกต่างระหว่างเจตนาต่อทางเลือกทั้ง 2 นั้นจะทำนายได้ดีกว่าเจตนาต่อ
ทางเลือกแต่ละอย่าง (Ajzen and Fishbein, 1980 : 118)

ความแตกต่างของเจตคติ (Differential Attitude) และความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
(Differential Subjective Norm) ซึ่งหาได้ด้วยวิธีการทำนองเดียวกับความแตกต่างของเจตนา ซึ่งทั้ง 2 ตัวนี้
ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนาได้สูงกว่าความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($W_1 = .67$)
และ ($W_2 = .29$) ตามลำดับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ

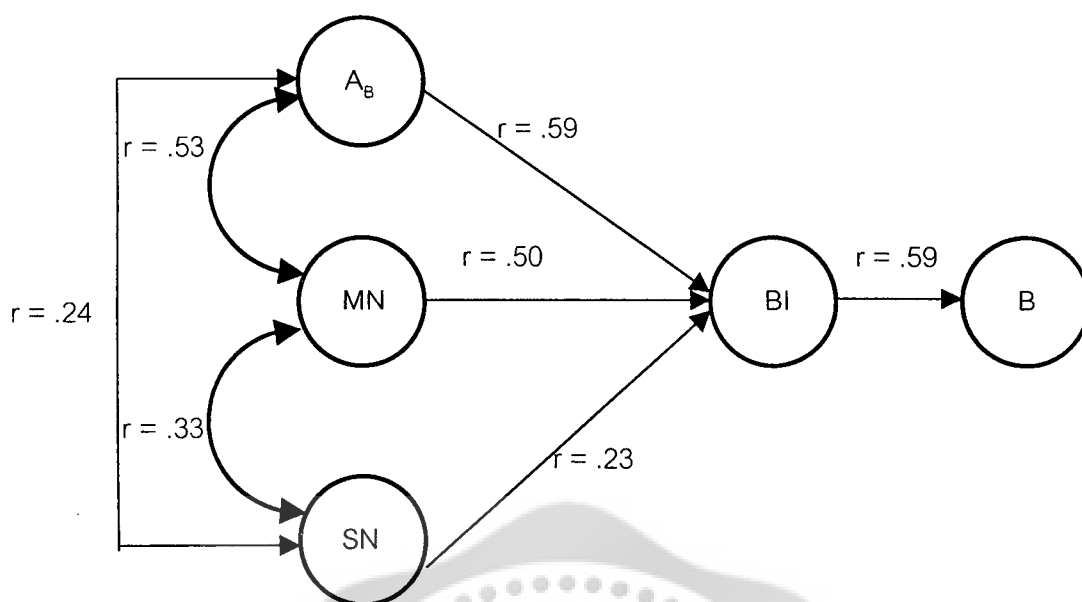
ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความแตกต่างของเจตนาและเจตนาที่จะเลือกระหว่างการเลือก 2 ทาง ในการเลือกดำเนินชีวิตของผู้หญิง (Ajzen and Fishbein, 1980 : 123)

โปรฟฟิตและสมาร์ท (Proffitt and Smart.1983 : 657 - 671) ได้ทดสอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลในการทำนายความตั้งใจในการทำพฤติกรรมการให้นมทารกด้วยนมมารดาและนมผงของหญิงมีครรภ์ที่มีอายุครรภ์มากกว่า 8 เดือน และมีอายุระหว่าง 16 - 40 ปี มารับบริการฝากครรภ์ที่หน่วยก่อนคลอด กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่เคยมีบุตรมาแล้ว 106 คน กลุ่มที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน 109 คน และกลุ่มควบคุม 85 คน ซึ่งไม่เคยมีบุตรมาก่อน ในการศึกษาครั้งนี้วัดเจตคติต่อพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและเจตนาเชิงพฤติกรรมของหญิงมีครรภ์ 3 เดือนสุดท้ายก่อนคลอดและวัดพฤติกรรมการให้นมทารกหลังคลอดในระยะ 6 สัปดาห์ โดยวัดพฤติกรรมแบบรายงานด้วยตนเองแล้วหาความแตกต่างของเจตคติซึ่งได้จากการนำเจตคติต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมผง ลบด้วยเจตคติต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา และหาความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งได้จากการนำการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา ผลการศึกษาปรากฏว่า จากผลการตอบทั้งสองกลุ่ม ($n = 215$) เจตนาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างหนักแน่น ($r = .82, P < .01$) ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขของพีชไบน์และไอเซนที่ว่ารูปแบบจำลองของพีชไบน์จะใช้การทำนายพฤติกรรมได้ก็ต่อเมื่อเจตนาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันสูง และพบว่าความแตกต่างของเจตคติและความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันสูงอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมเจตนา ($r = .73, r^2 = .60$) และในมารดาที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณขององค์ประกอบความแตกต่างของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาในการเลี้ยงนมทารกเท่ากับ .77 ซึ่งสามารถทำนายเจตนาได้ 59.8% และองค์ประกอบทั้งสองร่วมกันทำนายเจตนาอย่างมีนัยสำคัญด้วยน้ำหนักเท่ากัน ส่วนในมารดาที่เคยมีบุตรมาแล้วสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณขององค์ประกอบความแตกต่างของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาในการเลี้ยงนมทารก เท่ากับ .77 ซึ่งสามารถทำนายเจตนาได้ 59.6% ความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนายเจตนาแตกต่างกันในแม่ทั้งสองกลุ่ม น้ำหนักในการทำนายเจตนาของมารดาที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อนจะมีน้ำหนักในการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงกว่าแม่ที่เคยมีบุตรมาแล้วสรุปมารดาที่มีประสบการณ์ตรงกับพฤติกรรมมีแนวโน้มที่จะมีค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างเจตคติและเจตนาสูงกว่ามารดาที่ไม่มีประสบการณ์ตรง และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาต่ำกว่ามารดาที่ไม่มีประสบการณ์ตรง

บรินเบิร์ก และดูแรนด์ (Brinberg and Durand. 1983 : 459 - 472) ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพีชไบน์และไอเซน ทฤษฎีของทริยแอนดิสและรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยมาศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารในร้านอาหาร Fast-Food Hamburger Restaurants กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนโภชนาการเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยแอตแลนติก จำนวน 154 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบจำลองของ พีชไบน์ ทริยแอนดิส และรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัย ให้กลุ่มตัวอย่างทำ ต่อมาอีก 2 สัปดาห์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบรายงานพฤติกรรมว่าตนไปรับประทานอาหารที่ร้าน Fast - Food Hamburger Restaurants หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมเท่ากับ .41 ($p < .01$) และองค์ประกอบนิสัยและความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ไม่ได้เพิ่มการทำนายพฤติกรรม ในรูปแบบจำลองของพีชไบน์ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .65 ($p < .01$) และความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติเท่ากับ .64 ($p < .01$) ของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .03 และในรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยความเชื่อทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหารซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์

เป็นบวก ส่วนความเชื่อทางลบไม่มีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร ซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบ ความเชื่อที่มีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบสูงสุดคือรสอร่อย (ความสัมพันธ์ = .628) ความเชื่อที่มีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบสูงสุดคือคุณภาพต่ำ (ความสัมพันธ์ = .468) ซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์หากจากความน่าจะเป็นของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ถ้าผลกรรมนั้นเป็นจริงลบด้วยความน่าจะเป็นของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมถ้าผลกรรมนั้นไม่จริง (คะแนนความสัมพันธ์ = $P_{1/B} - P_{1/\bar{B}}$) และเมื่อวิเคราะห์ความเชื่อของผู้มีเจตนารับประทานอาหารและเจตนาไม่รับประทานอาหารตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ผู้มีเจตนารับประทานอาหารมีความเชื่อว่ามื้ออาหารให้เลือกจำกัดอาหารไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและคุณภาพต่ำสูงกว่าผู้ที่เจตนาไม่รับประทานอาหาร เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กลุ่มมีเจตนาไม่รับประทานอาหารคิดว่ากลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่ม (ผู้ปกครอง แฟน เพื่อน) คิดว่าเขาควรรับประทานอาหารในร้าน Fast - Food Hamburger Restaurants มากกว่ากลุ่มที่มีเจตนาไม่รับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการประเมินผลกระทบและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่แตกต่างกันในกลุ่มมีเจตนาไม่รับประทานอาหาร และกลุ่มมีเจตนาไม่รับประทานอาหารและค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .81 ($p < .01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบจำลองทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันสูงสำหรับการนิยามความเชื่อที่สำคัญทางจิตวิทยา

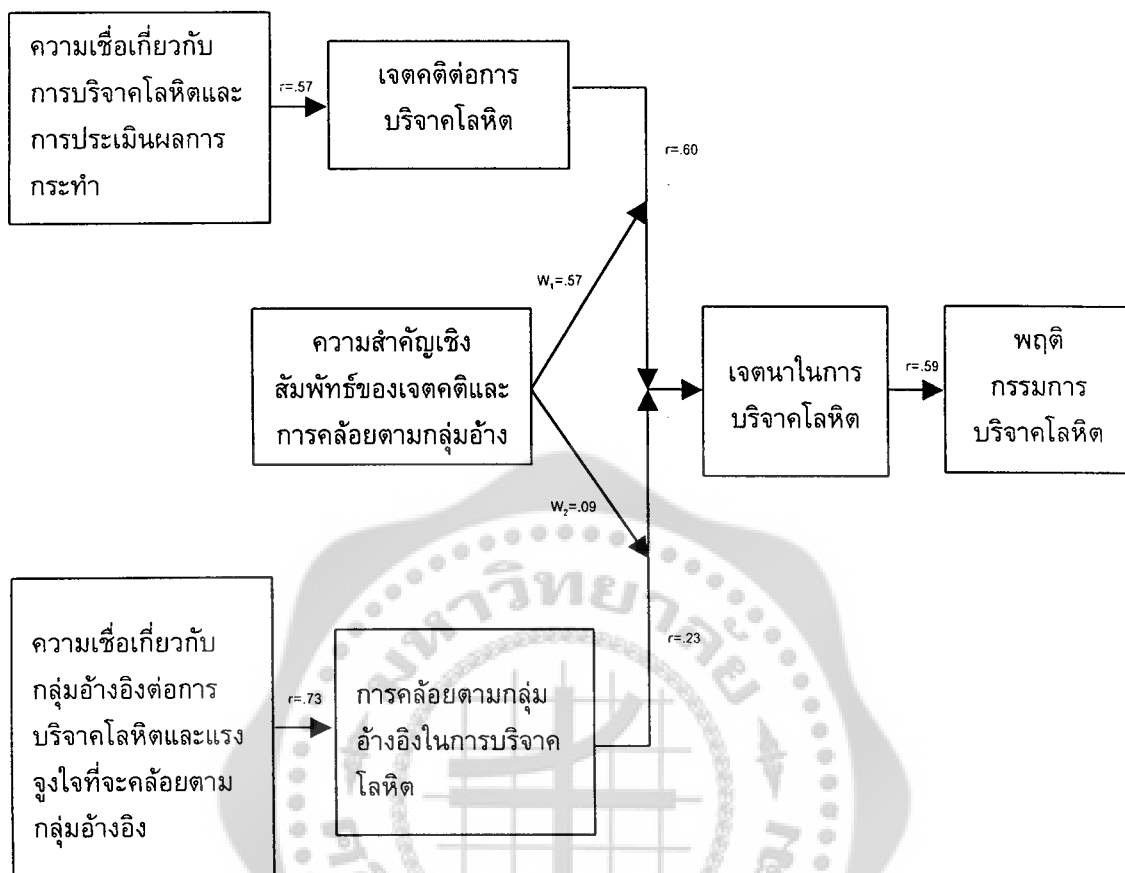
งานวิจัยที่นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับองค์ประกอบทางจริยธรรมในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมช่วยเหลือได้แก่ งานวิจัยของโพมาซาล และแจคคาร์ด (Pomazal and Jaccard. 1976 : 317 - 326) ซึ่งสวอทซ์ และ เทสเลอร์ (Schwartz and Tessler. 1972) เสนอไว้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับจริยธรรมของบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดเจตนาออกเหนือจากองค์ประกอบหลักในรูปแบบจำลองของโพมาซาล (Promazal and Jaccard. 1976 : 317 - 326) การศึกษาของโพมาซาลและแจคคาร์ดครั้งนี้ได้ศึกษาความเชื่อเจตคติและเจตนาที่มีต่อการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างชายและหญิงมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Illinois) จำนวน 270 คน อายุเฉลี่ย 19 - 25 ปี เคยมีประสบการณ์บริจาคโลหิต 61% แบบสอบถามสร้างขึ้นจากความเชื่อเด่นชัด 10 ความเชื่อและกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด 6 กลุ่ม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลตั้งในภาพประกอบ 5 และ 6 และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจริยธรรมร่วมกับสององค์ประกอบหลักในการทำนายเจตนาในการบริจาคโลหิตแสดงในภาพประกอบ 6 และ 7

- A_B = เจตคติต่อการบริจาคโลหิต
 MN = ความรู้สึกทางจริยธรรม
 SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
 BI = เจตนาเชิงพฤติกรรม
 B = พฤติกรรม

ภาพประกอบ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการบริจาคโลหิต ความรู้สึกทางจริยธรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการบริจาคโลหิต (โพมาแซลและเจคคาร์ต.1976)

สิ่งที่น่าสนใจในการวิจัยนี้คือ การทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมด้วยระบบความสามารถ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่สามารถและไม่สามารถบริจาคโลหิตได้ในขณะนั้น (อาจเป็นเพราะความเจ็บป่วย ฟังจะบริจาคโลหิตไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ หรือเลือดใช้ไม่ได้) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของเจตคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อเจตนาในกลุ่มตัวอย่างที่สามารถบริจาคโลหิตได้จำนวน 202 คน $R = .64, P < .01$ และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถบริจาคโลหิตได้ 68 คน $R = .38, P < .01$ กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากระดับความสามารถ นอกจากนี้การแสดงพฤติกรรมยังอาจขึ้นอยู่กับบุคคลอื่นหรือเหตุการณ์อื่น ๆ เช่น การไว้วางใจบุคคล หรือเหตุการณ์ซึ่งทำให้การทำนายพฤติกรรมด้วยเจตนามีความสัมพันธ์สูงขึ้น

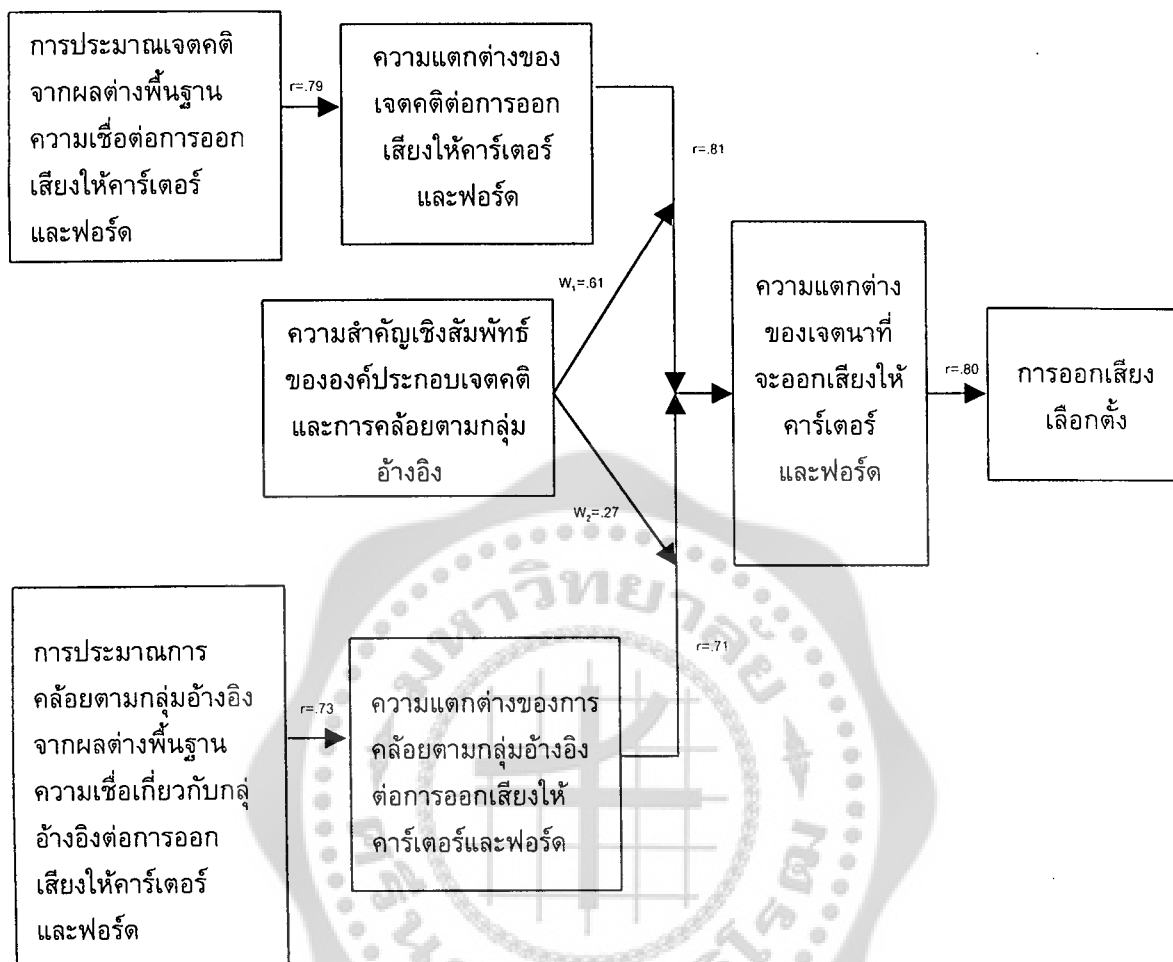
ภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาและพฤติกรรมการบริจาคโลหิต (ดัดแปลงมาจากโพมาแซลและแจคคาร์ต.1976)

ในปีเดียวกันนี้ (Pitiyanuwat.1976) ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ในการทำนายพฤติกรรมด้านการเรียนการสอนร่วมกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ โดยสร้างแบบวัดเจตคติและเจตนาของนักเรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีเจตนาเชิงพฤติกรรมของฟิชไบน์ (Fishbein's Theory of Behavioral Intention) และคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ การประเมินของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์และปัจจัยภายนอก 2 ตัว คือ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำไปทำวิจัยเด็กเกรด 7 โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง จำนวน 227 คน ในรัฐมิชิแกน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้งสาม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มย่อย (Subgroup) ซึ่งได้แก่ เพศ (ชาย หญิง) เชื้อชาติ (ผิวขาว ผิวดำ อินเดียนแดง และชาวตะวันออก) ความสามารถของนักเรียน (อ่อน ปานกลาง เก่ง) โรงเรียน(จอร์แดน จูเนียร์ไฮสกูล , แอนนาติน มิเดิล และเซนต์รัลจูเนียร์ จูเนียร์ไฮสกูล)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่เรียนอ่อน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าสูงสุด ($r=.53, p<.01$) รองลงมาคือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ ($r=.50, p<.01$) ในขณะที่เด็กกลุ่มปานกลางและเก่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์สูงสุด ($r=.51, p<.01, r=.62, p<.01$) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในกลุ่มเด็กอ่อนและปานกลาง แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในเด็กเก่ง สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมด พบว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญสูงกับการประเมินของครู เกี่ยวกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ กล่าวคือ มีค่า .74, .76, .73 และ .76 เมื่อให้เจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์มีค่าที่ตามลำดับ

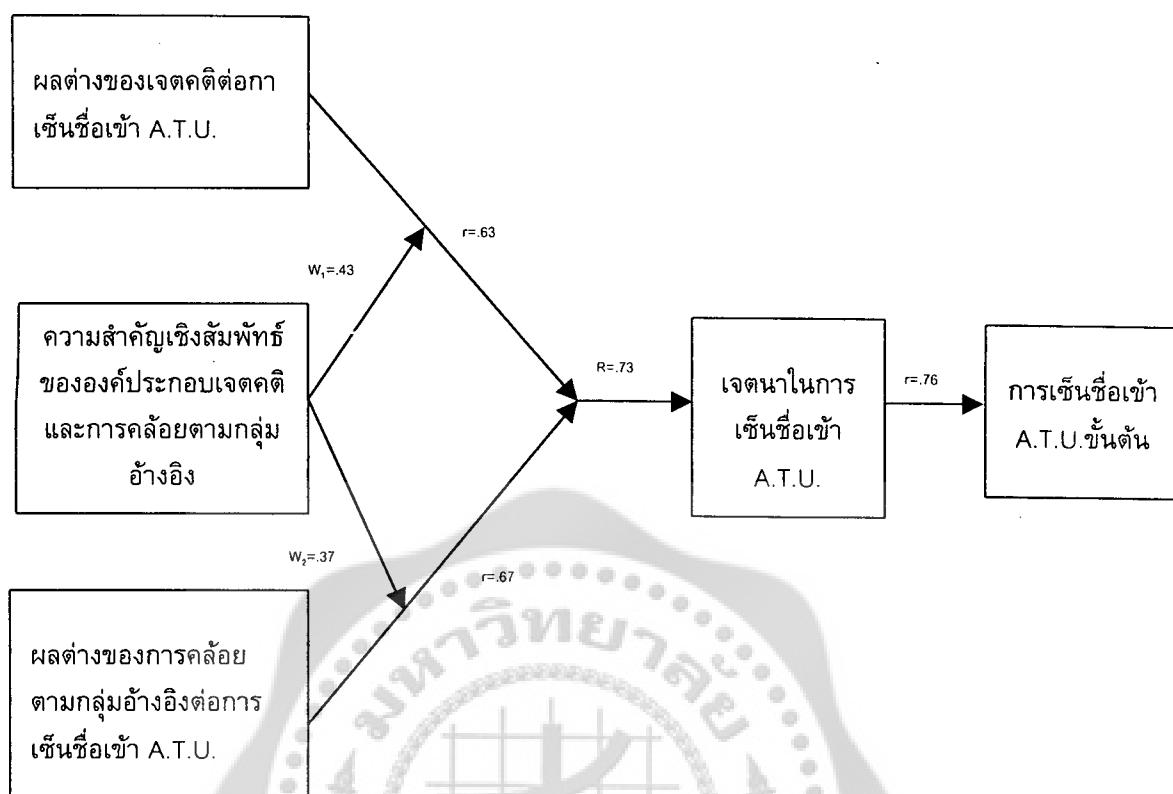
นอกจากนี้ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไปทดสอบกับสถานการณ์เลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรกโดยทำนายและทำความเข้าใจกับการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1976 และศึกษาผลกระทบของปัจจัยภายนอก (Ajzen and Fishbein.1984 : 174 - 195 ; citing Hinkle.1976. *Understanding Attitudes and Predicting social Behavior*) โดยในการศึกษาครั้งนี้สนใจเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวเก็ง 2 คน คือ คาร์เตอร์ และฟอร์ด ในขั้นต้นหาความเชื่อเด่นชัดที่จะลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดเจตนา เจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ที่จะลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด นอกจากนี้ยังวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หลังจากการเลือกตั้ง 1 สัปดาห์ก็ติดตามสอบถามว่า กลุ่มตัวอย่างลงคะแนนเสียงให้ใคร ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีค่าสูง ดังแสดงในภาพประกอบ 8

ในการศึกษาผลกระทบของปัจจัยภายนอก ปรากฏว่าปัจจัยภายนอกต่าง ๆ เช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ชื่อเสียงของพรรคการเมือง ความเป็นเสรีภาพ - อนุรักษ์นิยม ลักษณะทางชีวสังคมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ก็จะมีอิทธิพลต่อเจตนาในการออกเสียงเลือกตั้งในระดับที่ใกล้เคียงกัน และเมื่อรวมปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์สูง กับความแตกต่างของเจตคติและความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนายเจตนาต่อการออกเสียงเลือกตั้ง การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงหรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม จะมีผลกระทบอย่างเป็นระบบต่อโครงสร้างความคิดที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและถ้าปัจจัยภายนอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก็ย่อมจะไม่มีผลกระทบต่อองค์ประกอบ เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงด้วยเช่นกัน (Ajzen and Fishbein.1980 : 181)

ภาพประกอบ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและพฤติกรรม การออกเสียงเลือกตั้ง (Ajzen and Fishbein, 1980 : 181)

นอกจากนี้ยังได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปสร้างสรรเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ติดสุรา ซึ่งได้แก่ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของแมกอาร์เติล ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 223 – 240; citing McArdle, 1972. *Understanding Attitudes and Predicting social Behavior*) โดยทำการทดสอบคนไข้ชายที่เข้ารักษาในโรงพยาบาลจำนวน 160 คน ซึ่งแต่ละคนทราบข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมการช่วยเหลือผู้ติดสุราของ A.T.U. (Alcoholic Treatment Unit) เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วก็เสนอให้เซ็นชื่อในขั้นต้นว่าจะเข้าหรือไม่เข้า A.T.U. ซึ่งปรากฏว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะเข้า A.T.U. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ สรุปได้ดังภาพประกอบ 9 (Ajzen and Fishbein, 1980 : 233 - 240)

ภาพประกอบ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลต่างของเจตคติ ผลต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนา และพฤติกรรมกาเซ็นชื่อเข้า A.T.U. (Ajzen and Fishbein. 1980 : 233 - 240)

ผลต่างของเจตคติ = เจตคติต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. - เจตคติต่อการไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

ผลต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. - การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า องค์ประกอบของผลต่างของเจตคติต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ย่อมจะมีอิทธิพลต่อเจตนาและพฤติกรรมกาเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ด้วยเช่นกัน หลังจากทำการทดสอบครั้งแรกแล้ว ก็ทำการสื่อสารเพื่อชักจูงโดยสร้างความเชื่อพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบของเจตคติเปรียบเทียบผลใน 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ฟังคำชักชวนแบบปกติที่ชอบใช้กัน เรียกว่า Health Belief Model
2. กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางลบ
3. กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางบวก
4. กลุ่มควบคุม ไม่ได้ฟังคำชักชวนอะไรเลย

ในแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนคนไข้ 40 คน เป็นคนที่ยินดีเข้า A.T.U. 20 คน ไม่ยินดีเข้า A.T.U. 20 คน โดยฟังเทพคำชักชวนของผู้อำนวยการ A.T.U. ซึ่งมีเนื้อหาแตกต่างกันดังนี้

1. คำชักชวนแบบปกติ เน้นถึงผลเสียของการดื่มสุราต่อไป 10 ข้อ แต่ละข้อโยงกับการดื่มสุราต่อไป เช่น ทำให้สุขภาพเสื่อม ความสัมพันธ์กับครอบครัวและนายจ้างเสื่อมลง และอยู่ในโรงพยาบาลจะได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ น้อย ได้รับความช่วยเหลือน้อย และบอกคนไข้ว่าเขาสามารถเอาชนะการดื่มสุราได้ด้วยการเข้า A.T.U. สุดท้ายก็ชักชวนให้เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

2. คำชักชวนทางลบ เน้นการไม่ยอมเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ว่าจะมีผลเสียตามมา 10 ข้อ เช่นเดียวกัน และบอกคนไข้ว่าเขาจะทำร้ายตนเองถ้าไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. สุดท้ายก็ชักชวนให้เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

3. คำชักชวนทางบวก เน้นการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. แล้วชี้ให้เห็นว่าจะมีผลดีตามมา 10 ข้อเช่นเดียวกัน บอกคนไข้ว่า เขาจะช่วยตนเองได้ถ้าเซ็นชื่อเข้า A.T.U. และสุดท้ายก็ชักชวนเซ็นชื่อเข้า A.T.U. เช่นเดียวกัน

ผลการสื่อสารชักจูง สามารถทำให้ผู้ที่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. ในขั้นต้น เซ็นชื่อเข้า A.T.U.จริง ๆ 82% และผู้ที่ไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.ในขั้นต้น เปลี่ยนพฤติกรรมเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ภายหลังฟังคำชักชวน 13.7% และปรากฏว่ากลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางลบเปลี่ยนพฤติกรรมมากที่สุดเป็นจำนวน 30% กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางบวกเปลี่ยนพฤติกรรมไป 20% ในกลุ่มที่ฟังคำชักชวนแบบปกติ (Health Belief Model) เปลี่ยนพฤติกรรมไปเพียง 5% และในทางตรงกันข้ามพบว่า คนไข้ในกลุ่มนี้ที่เคยจะเข้า A.T.U. แต่เดิมเปลี่ยนพฤติกรรมไป ไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.ถึง 50% ผลการวิจัยนี้สนับสนุนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่สามารถนำไปใช้เปลี่ยนความเชื่อ เจตคติ ความตั้งใจ และพฤติกรรมได้

4.2 งานวิจัยในประเทศ

ชาญศิลาปี อุทธโยธา (2528 : 28) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมการเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในการสอบโควตาภาคเหนือ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2528 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2527 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ชาญศิลาปี ได้แยกเป็น 3 ชุด คือ

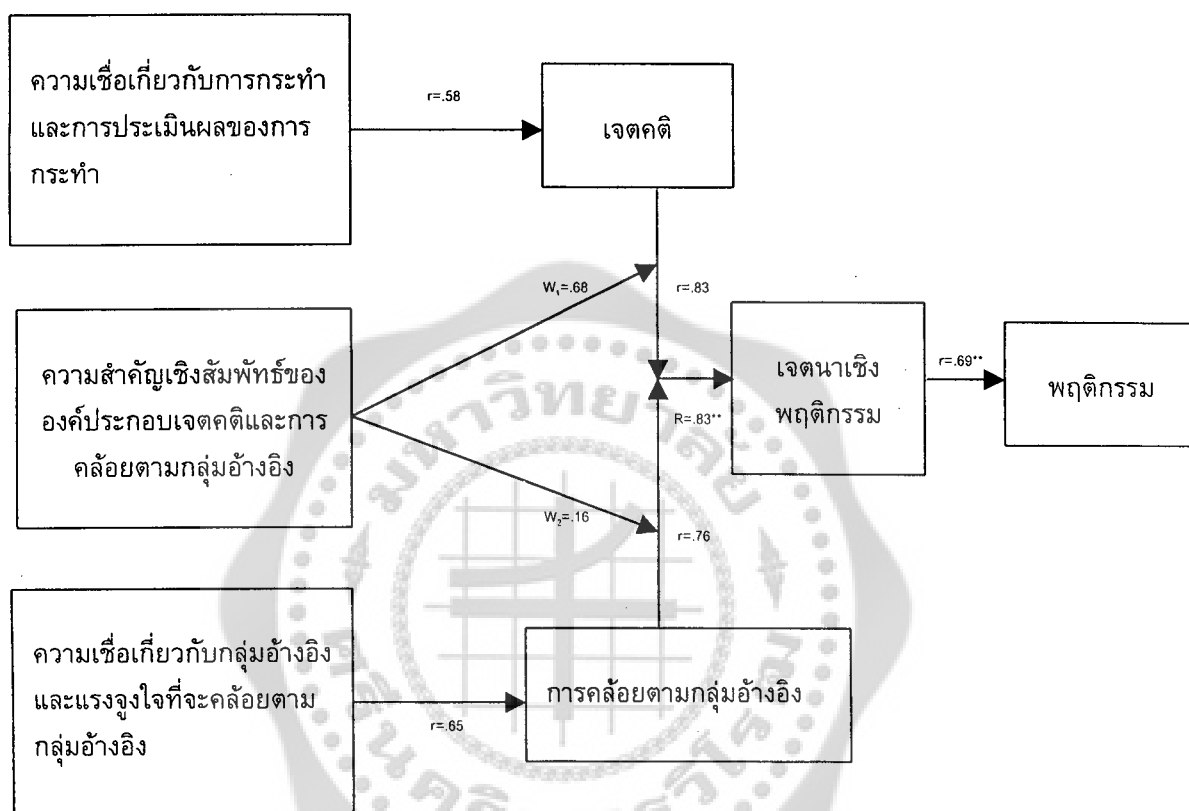
ชุดที่ 1 วัดความตั้งใจ 1 ข้อ และหาความเชื่อเด่นชัดกับกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด เกี่ยวกับการเลือกคณะวิทยาศาสตร์ ในการสอบโควตาภาคเหนือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2528

ชุดที่ 2 วัดเจตคติ 4 ข้อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 1 ข้อ

ชุดที่ 3 วัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ 8 ข้อ การประเมินผลของการกระทำ 8 ข้อ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง 5 ข้อ และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 5 ข้อ

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแต่ละชุดวันละหนึ่งวัน เพื่อป้องกันการย้อนกลับไปดูคำตอบในข้อคำถามก่อน ซึ่งตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลแล้ว การย้อนกลับไปดูคำตอบเดิม ไม่น่าจะมีอิทธิพลต่อการตอบแบบสอบถามเลย ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามความเชื่อ ความคิด และความรู้สึกของตนอย่างแท้จริง ผลการศึกษาพบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกเรียนต่อคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เจตคติต่อการเลือกเรียนต่อ

ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกเรียนต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์ สามารถร่วมกันทำนายเจตนาในการเลือกเรียนต่อ ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎี ปรากฏดังภาพประกอบ 10 (ชาญศิลป์ อุทธโยธา. 2528 : 28)

ภาพประกอบ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาและพฤติกรรมในการเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในการสอบโควตาตามมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี การศึกษา 2528 (ชาญศิลป์ อุทธโยธา. 2528 : 28)

แต่อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเรื่องนี้ก็นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปใช้ไม่ตรงตามข้อกำหนดของทฤษฎี กล่าวคือ

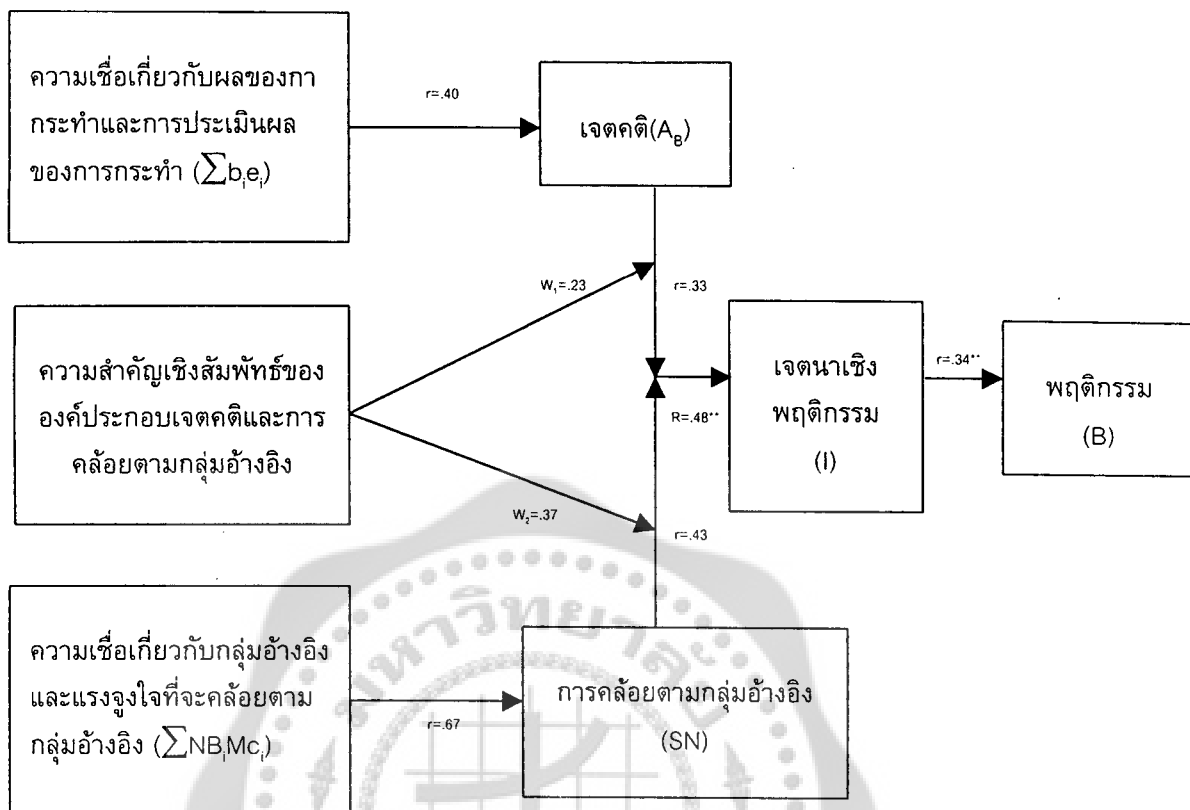
1. ข้อคำถามที่ใช้ในการหาความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำนั้น ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ศึกษา เพราะพฤติกรรมที่ศึกษา คือ "การเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในการสอบโควตาตามมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2528" แต่การวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำหลายข้อใช้พฤติกรรมเป็น

- "ถ้าสามารถสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ ม.ช. ได้แล้ว" หรือบางข้อถามว่า
- "ถ้าเรียนจบคณะวิศวกรรมศาสตร์ ม.ช. แล้ว" และบางข้อก็ถามว่า

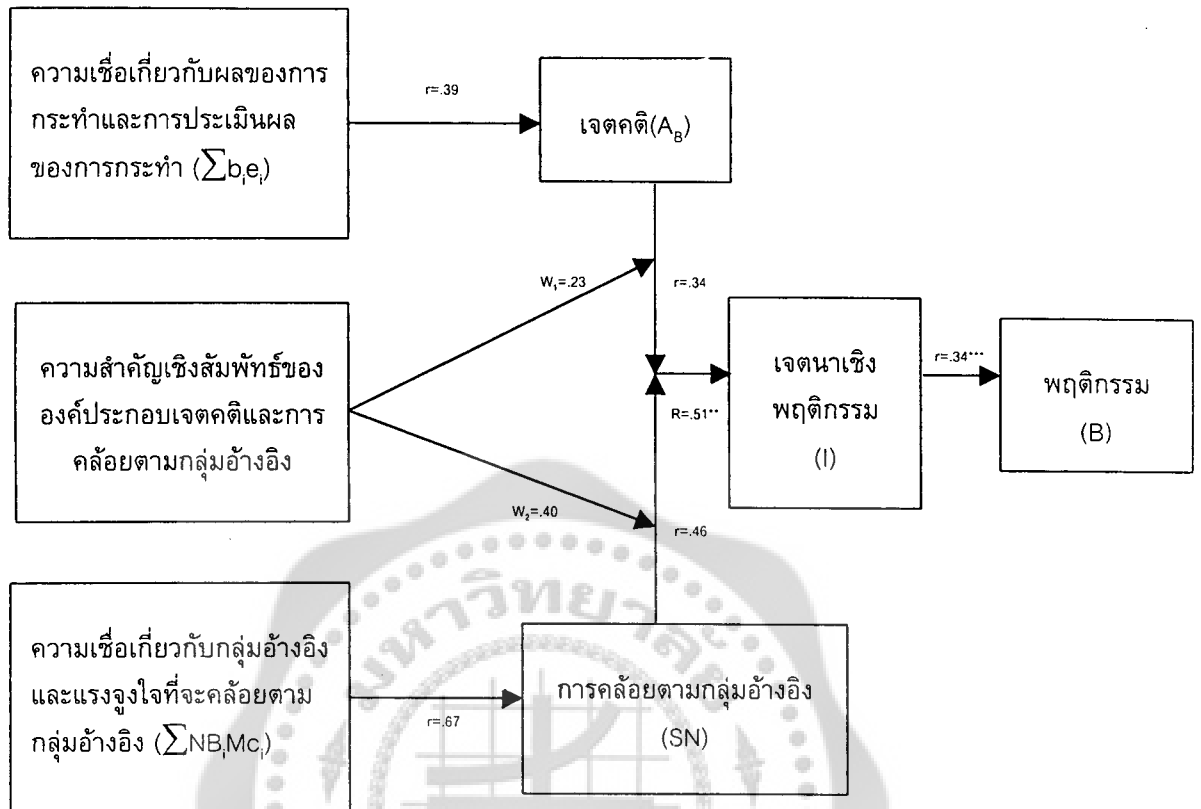
- “ถ้าได้งานที่ตรงกับสาขาวิชา” แล้วจะมีผลของการกระทำใด ๆ ตามมา ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว การวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ ควรจะถามว่า “การเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในการสอบโควตามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2528 แล้วจะทำให้” (ใ้ผลของการกระทำที่เกิดจากการทำพฤติกรรมนี้)

2. ข้อคำถามในแบบวัดเจตคติทางตรง ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้ในการวัดเจตคติทางตรงแบบขั้วเดียว (Unipolar) เช่น มาตรการหนึ่งถามว่า “การที่ข้าพเจ้าเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการสอบโควตาภาคเหนือปีนี้ เป็นสิ่งที่ฉลาด” แล้วให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งตามทฤษฎีแล้ว การกระทำด้วยเหตุผลจะใช้ในการวัดเจตคติทางตรงแบบขั้วคู่ (Bipolar) เช่น ดี - เลว, ฉลาด - โง่, ไร้ประโยชน์ - มีประโยชน์ เป็นต้น

ถาวร แซ่ตั้ง (2529 : 117 - 120) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การทำนายพฤติกรรมกรรมการเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร” โดยนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน เป็นหลักในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเลือกคณะวิทยาศาสตร์ ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2529 ซึ่งสร้างตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ประกอบด้วย แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ 14 ข้อ แบบวัดประเมินผลของการกระทำ 14 ข้อ แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง 7 ข้อ แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 7 ข้อ แบบวัดเจตคติทางตรง 7 ข้อ แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 1 ข้อ และแบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม 1 ข้อ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ จำนวน 440 คน ผลการศึกษา พบว่า เจตคติต่อการเลือกเรียนในคณะวิทยาศาสตร์ ประกอบกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์ สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเจตนาเชิงพฤติกรรมการเลือกเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และจากผลการศึกษา ยังพบว่า องค์ประกอบการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเลือกเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์ เมื่อวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ($N = 440, W_2 = 37, W_1 = .23$) และวิเคราะห์เฉพาะผู้ที่สมัครสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ก็พบผลเช่นเดียวกัน ($N = 378, W_2 = .40, W_1 = .23$) ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีพบดังภาพประกอบ 11 และ 12 (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 97)

ภาพประกอบ 11 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน ในการศึกษาและการทำนายพฤติกรรมการเลือกสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ($N = 378$) (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 97)

ภาพประกอบ 12 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน ในการศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมการเลือกสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์เฉพาะผู้ที่สมัครสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (N = 378) (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 98)

ชัยฤทธิ์ คีลาเดช (2530 : 181) ได้ศึกษา "การสร้างแบบวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแผนการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ทฤษฎีของฟิชไบน์ - ไอเซน" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปี 2529 ตามแผนการเรียน พบว่าปัจจัยในทฤษฎีมีความสัมพันธ์กันสูง แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ = 105 คน แผนการเรียนอังกฤษ - คณิตศาสตร์ = 100 คน แผนการเรียนอังกฤษ - ฝรั่งเศส = 135 คน แผนการเรียนอังกฤษ - สังคม = 100 คน แผนการเรียนเกษตรกรรม = 103 คน แผนการเรียนคหกรรม = 81 คน แผนการเรียนพาณิชยกรรม = 85 คน รวม = 709 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนต่อ ในแผนการเรียนที่กำลังเรียนอยู่
2. ความเชื่อของนักเรียนต่อกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ใกล้ชิดนักเรียน
3. แบบวัดความตั้งใจในการเลือกเรียนต่อ ในแผนการเรียนที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่
4. แบบวัดเจตคติต่อแผนการเรียนทางตรง
5. แบบวัดเจตคติต่อแผนการเรียนทางอ้อม

6. แบบวัดปัจจัยทางสังคม คือ ตัวบุคคลที่ใกล้ชิด
7. แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง
8. แบบวัดการประเมินแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามกลุ่มอ้างอิง ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ พบว่า ปัจจัยทำนาย คือ เจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($R=.78$)

2. แผนการเรียนภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียนและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .59$)

3. แผนการเรียนอังกฤษ – ฝรั่งเศส พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .59$)

4. แผนการเรียนอังกฤษ – สังคมศึกษา พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .49$)

5. แผนการเรียนคหกรรม พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .73$)

6. แผนการเรียนพาณิชย์กรรม พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .81$)

สมศรี ชูแสง (2532 : 63–71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 470 คน โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ปัจจัยอิสระตามปัจจัยแบบของลิสกา เรียกว่า ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของบิดา มารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่มีการศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ปัจจัยอิสระตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ เจตคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ส่วนปัจจัยตามคือ ความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์อย่างสูงกับความตั้งใจในการศึกษาและพฤติกรรมการศึกษาต่อ ได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การที่มีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ทัศนคติต่อการศึกษาและการรับรู้ ทัศนคติทางสังคม และพบว่าความตั้งใจในการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ยกเว้นปัจจัยภายนอกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

เวรตี วัชรทกโกศล (2530 : 140 – 141) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสำรวจความเชื่อ เจตคติ เจตนา และพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน กรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล” จำนวน 650 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ความแตกต่างของเจตคติทางตรง ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R = .56, P < .001$) โดยที่ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มีค่านำหนักของการทำนาย ($\beta = .43, P < .001$) สูงกว่าความแตกต่างของเจตคติทางตรง ($\beta = .30, P < .001$)

2. ความแตกต่างของเจตคติทางตรง ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R = .70, P < .001$) โดยที่ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มีค่านำหนักของการทำนาย ($\beta = .35, P < .001$) สูงกว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\beta = .30, P < .001$) และความแตกต่างของเจตคติทางตรง ($\beta = .26, P < .001$)

3. ความแตกต่างของเจตนา สามารถทำนายพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($I = .68, P < .001$)

อุษา ศุภผล (2537 : 104 – 106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดเจตนาการเลือกเรียนวิชา ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 692 คน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทำนาย คือ เจตคติต่อการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายพฤติกรรม การเรียนวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 วิชา คือ วิชาอาชีพ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษนั้น มาตราวัดเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่สามารถทำนายเจตนาได้

สุวรรณา จันทรประเสริฐ (2539 : 35 – 37) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตนาที่จะเลือกสถานพยาบาลเป็นคู่สัญญาหลัก ของผู้ประกันตนในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน (ผู้ทำงานหรือลูกจ้าง ซึ่งผู้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม) 340 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลร่วมกันทำนายที่จะเลือกสถานพยาบาลของรัฐ คือ เจตคติต่อการเลือกสถานพยาบาลของรัฐ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือก และปัจจัยภายนอกคือเจตคติต่อสถานพยาบาลของรัฐและประสบการณ์ในการเลือก สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลได้ ตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishblin, 1980)

สุวิวัฒนา ตั้งสิกบุตร (2540 : 62 – 66) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 – 6 ในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 (พสวท.) จากศูนย์โรงเรียนต่าง ๆ 6 แห่ง จำนวนนักเรียน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรม (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (3) แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตนาเชิงพฤติกรรม การเข้าร่วมโครงการ พสวท. ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยสนับสนุนทางทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 54–55) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบเจตคติ ต่อพฤติกรรมและการคล้อย

ตามกลุ่มอ้างอิง จะทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ และพบว่ากลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่นักเรียนคล้อยตามมากที่สุด คือ มารดา รองลงมา คือ บิดา ครู - อาจารย์ที่สอน ส่วนเจตคติของนักเรียนนั้น มีความเชื่อเกี่ยวกับผลเสียของการเข้าร่วมโครงการ พสวท.ตามลำดับว่า (1)ต้องทำงานในหน่วยงานรัฐบาลเมื่อจบการศึกษา (2)มีความเครียด (3) ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการน้อยกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถเท่ากัน (4) เมื่อจบต้องชดใช้ทุน 1 เท่าของระยะเวลาที่ได้รับทุนในหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนด (5) ถ้าประสงค์จะลาออกต้องชดใช้ทุน 2 เท่า (ฉะนั้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ) (6) ต้องเรียนหนักกว่าเพื่อน ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม (7) อาจารย์ผู้สอนตั้งความหวังไว้สูงเกินไป จนเปรียบเทียบกับห้องเรียนอื่นอยู่เสมอ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ผลดี (1) เชื่อว่ามีโอกาสศึกษาต่อต่างประเทศในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (2) ได้ฝึกทักษะขั้นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์จากการทดลอง (3) ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ (4) ได้รับโอกาสพัฒนาตนเองในเรื่องการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเจตคติทางบวกและทางลบ มีค่าเท่า ๆ กัน อันเป็นผลมาจากกลุ่มอ้างอิงดังกล่าว ที่ส่งผลต่อเจตนาที่จะร่วมโครงการหรือไม่ร่วมโครงการ พสวท.

อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรวัดของสุวัทนา ตั้งสิกบุตร ได้วัดแบบลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ข้อ แบบ Unipolar ตั้งแต่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งอาจทำให้การวัดไม่เป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975. ; Ajzen and Fishbein. 1980)

จากรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 , 1980) ทั้งต่างประเทศและในประเทศ สามารถสรุปได้ว่า มีผู้นำทฤษฎีนี้ไปใช้อธิบายพฤติกรรมในหลายวงการและปัจจัยทุกปัจจัยในทฤษฎีมีความสัมพันธ์กันสูงและปัจจัยทำนายคือเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายหรืออธิบายเจตนาได้อย่างแม่นยำ และเจตนาสามารถอธิบายพฤติกรรมได้ดี กรณีที่มีการกำหนดการศึกษาพฤติกรรมที่มีทางเลือกตั้งแต่ 2 ทางขึ้นไปให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ การกระทำ(Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) และใช้มาตรวัดแบบ Bipolar คือ 2 ขั้ว ของ Osgood (-3 ถึง +3) จะทำให้ค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยสูงและผลที่ได้จะถูกต้องแม่นยำเป็นไปตามทฤษฎี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 84) โดยความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คือ เจตคติ (A_B) ต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum b_{ie}$)
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (SN) กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum NB_{Mc}$)
3. เพื่อศึกษาปัจจัยพยากรณ์ จากเจตคติ (A_B) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (B)

ประชากรที่ใช้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 911 คน โดยใช้ตารางสุ่มของยามาเน่ (Yamane.1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. แบ่งโรงเรียนตามขนาดจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็น 3 ขนาด คือ ขนาด 20 ห้องเรียนขึ้นไป ขนาด 10-19 ห้องเรียน และ ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน (สำนักงานสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2541 : 1 - 10)
 - 1.1 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ห้องเรียนขึ้นไป มี 2 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 1,380 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน
 - 1.2 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 - 19 ห้องเรียน มี 26 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 11,755 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 388 คน

1.3 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่า 10 ห้องเรียนลงมา มี 90 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 14,090 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 483 คน

1.4 รวมนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 911 คน

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนและโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดห้องเรียน

ชื่อโรงเรียน	ขนาดห้องเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาไท	20 ห้องเรียนขึ้นไป	40
รวม		40
สวนกุหลาบวิทยาลัย	10 ห้องเรียนขึ้นไป	71
หอวัง	10 ห้องเรียนขึ้นไป	37
เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	10 ห้องเรียนขึ้นไป	84
สุรศักดิ์มนตรี	10 ห้องเรียนขึ้นไป	149
ทวีธาภิเศก	10 ห้องเรียนขึ้นไป	47
รวม		388
วัดบวรนิเวศ	ต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	100
เจ้าพระยาวิทยาคม	ต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	57
พระโขนงพิทยาลัย	ต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	136
สตรีวัดระฆัง	ต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	143
เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	ต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	47
รวม		483
รวมทั้งหมด		911

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein & Ajzen, 1975; Ajzen & Fishbein, 1980) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1

1.1 จัดทำแบบสอบถามปลายเปิด หาความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) กลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Salient Referents) และ เจตคติต่อการเลือกสถาบันที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด (ดูภาคผนวก ก) ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 โรงเรียนตอบแบบสอบถามในเดือนมกราคม 2542 โรงเรียนละ 100 คน รวมจำนวนทั้งหมด 300 คน ได้แก่ โรงเรียนสตรีวิทยา 2 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า และ โรงเรียนกุนนที่รุทธารามวิทยาคม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 : คำถามปลายเปิด เกี่ยวกับความเชื่อผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากและบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอ้างอิง (ดูภาคผนวก ก) เพื่อหาความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ตัวอย่างคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสำรวจหาความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs Norm) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ต่อพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากมี 3 ข้อใหญ่ ได้แก่

คำถาม 0 นักเรียนคิดว่าการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 จะก่อให้เกิดผลดี ผลเสีย หรือผลอื่นใดตามมา

ผลดี คือ

ผลเสีย คือ.....

เมื่อนักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากแล้วจะก่อให้เกิดผลอื่นใดตามมา.....

คำถาม 00 บุคคล หรือ กลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบัน ที่ให้การสนับสนุน (เห็นด้วย) หรือคัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 นี้มีใครบ้าง

บุคคล หรือ กลุ่มบุคคล หรือ กลุ่มสถาบัน ที่สนับสนุน (เห็นด้วย) คือ

.....

บุคคล หรือ กลุ่มบุคคล หรือ กลุ่มสถาบัน ที่คัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) คือ

คำถาม 000นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 นี้.....

ขั้นที่ 2 พิจารณาคัดเลือกข้อความที่จะนำไปสร้างแบบสอบถาม

2.1 เลือกข้อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2541 ซึ่งจากการสำรวจได้ 1,182 ความเชื่อ (ดูภาคผนวก ก) เลือกข้อความเชื่อที่มีความถี่สูงที่สุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ร้อยละ 75 ของความถี่ทั้งหมด (Ajzen and Fishbein. 1980 : 70-77) ปรากฏว่าได้ข้อความเชื่อตามเกณฑ์ความถี่จำนวน 20 ข้อความเชื่อ แล้วนำข้อความเชื่อนี้ไปสร้างแบบสอบถามทั้ง 20 ข้อความ

2.2 เลือกบุคคลและกลุ่มบุคคลอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถาบันที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2541 ที่ได้รับการอ้างถึงบ่อย ๆ โดยพิจารณาข้อความที่มีผู้เลือกเกินกว่าร้อยละ 20 ของผู้ตอบทั้งหมด ถือเป็นกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Ajzen and Fishbein. 1980 : 76) มาใช้สร้างแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้กลุ่มอ้างอิงตามเกณฑ์ความถี่จำนวน 11 กลุ่ม (ดูภาคผนวก ก)

2.3 นำคำคุณศัพท์ที่มีต่อการเลือกสถาบันที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2541 (ดูภาคผนวก ก) ไปหาคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม เพื่อนำไปสร้างมาตราจำแนกความหมาย (Semantic Differential Scale) ตามแบบของออสกู๊ดและคณะ (Osgood . et al. 1957 :170) ได้คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม 17 คู่ (ดู ภาคผนวก ก)

2.4 นำข้อความและคำในข้อ 2.1 , 2.2 และ 2.3 มาสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 8 ชุด

2.5 นำแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 8 ชุด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยและทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein and Ajzen) รวมทั้งการใช้ภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข สำหรับรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความถูกต้องจำนวน 3 คน (ดูภาคผนวก ง)

2.6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วจำนวน 106 ข้อ ไปทดลอง (Try Out) เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 คน ได้แก่ โรงเรียนวชิรธรรมสาริต

2.7 วิเคราะห์ข้อคำถามจากการทดลองเก็บข้อมูล เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ (item Analysis) โดยใช้ t-test เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่ดีคือ ข้อที่มีค่า t แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูภาคผนวก ข) ได้ข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ จำนวน 101 ข้อ

2.8 คัดเลือกข้อคำถามแล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน โดยคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้จำนวนทั้งสิ้น 101 ข้อ โดยแบ่งเป็น 8 ชุดดังนี้

แบบสอบถาม	จำนวน	ค่าความเชื่อมั่น
ชุดที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (b)	20 ข้อ	0.8566
ชุดที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อ (e)	20 ข้อ	0.7088
ชุดที่ 3 แบบสอบถามเจตคติทางตรง (A_B)	17 ข้อ	0.9374
ชุดที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB)	11 ข้อ	0.9077
ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_i)	11 ข้อ	0.9508
ชุดที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	11 ข้อ	0.9421
ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกสถาบันที่ได้รับความนิยมมาก (I)	10 ข้อ	0.6706
ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (B) ชนิดเติมข้อความ 4 อันดับ	1 ข้อ	-

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 911 คน และนำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้องได้ครบสมบูรณ์จำนวน 911 ฉบับ เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากครูแนะแนวของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยได้ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ชุดที่ 1	แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 2	แบบสอบถามการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 3	แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 4	แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 5	แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 6	แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 7	แบบสอบถามเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 8	แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ชุดที่ 1 โปรดอ่านและพิจารณาแต่ละข้อความแล้วเขียนเครื่องหมาย \sqrt ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับ
ที่นักเรียนต้องการเพียงเครื่องหมายเดียว และโปรดตอบในแบบสอบถามทุกข้อ
คำชี้แจง แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

0 การเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากใน
การสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดม
ศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ของนักเรียน
ทำให้นักเรียนกังวล เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

เป็นไปไม่ได้			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่า เป็นไปได้มาก ที่การเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัคร
สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ของนักเรียน ทำให้
นักเรียนกังวล นักเรียนโปรดเขียนเครื่องหมาย \sqrt ลงใน ตรงกับมาก ทางด้านเป็นไปได้ ดังตัวอย่าง
ข้างต้น

ชุดที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสมัครสอบ
คัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย \sqrt ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึกของ
นักเรียน มากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

00 การที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยม
มาก ทำให้นักเรียนมีความสุขเป็นสิ่งที่ ดี หรือ
ไม่ดี

ไม่ดี			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ดี		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
✓						

ถ้านักเรียนคิดว่า การมีความสุข เป็นสิ่งที่ ไม่ดีมาก โปรดเขียนเครื่องหมาย \sqrt ลงใน ตรงกับ
มาก ทางด้าน ไม่ดี ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 3 แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนในแต่ละข้อ โปรดทำทุกข้อ

		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	
		-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	
000	การที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร								
1.	ไม่ดี							✓	ดี
2.	เป็นปกติ						✓		ภูมิใจ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

		ไม่ควรเลือก			ควรเลือก			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก
		-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
0000	บิดาของนักเรียนคิดว่านักเรียน ควรเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 หรือ							
	ไม่ควรเลือก					✓		

ถ้า คิดว่า บิดา ของนักเรียนเห็นว่านักเรียน ควรเลือกน้อย โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับ น้อย ทางด้าน ควรเลือก ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อและโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

นักเรียนไม่ต้องการ			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	นักเรียนต้องการ		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
00000	โดยทั่วไปนักเรียนต้องการทำตามหรือไม่ต้องการทำตามในสิ่งที่บิดาของนักเรียนประสงค์จะให้ ทำมากน้อยเพียงใด					

ถ้านักเรียน ไม่ต้องการทำตาม บิดา ของนักเรียนโปรดเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับมาก ทางด้าน ไม่ต้องการ ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

เป็นไปไม่ได้			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
000000	นักเรียนคิดว่านักเรียน ควรเลือก สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ตามที่เพื่อน ของนักเรียน เห็นสมควร เป็นไปได้หรือเป็นไปไม่ได้มากน้อยเพียงใด					

ถ้านักเรียนคิดว่า ควรเลือกตามที่เพื่อนของนักเรียนเห็นสมควรเป็นไปได้อย่างมาก โปรดเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับ มาก ทางด้าน เป็นไปได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

	ไม่ตั้งใจ			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ตั้งใจ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
โปรดพิจารณาว่านักเรียน ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ที่จะเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
0 นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์							✓
00 นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์						✓	

ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

โปรดจัดอันดับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาตามที่นักเรียนประสงค์จะเลือกในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 มา 4 อันดับ โดยเรียงตามลำดับความต้องการ (อันดับ 1 ต้องการมากที่สุด)

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ.....

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 2 คือ.....

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 3 คือ.....

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 4 คือ.....

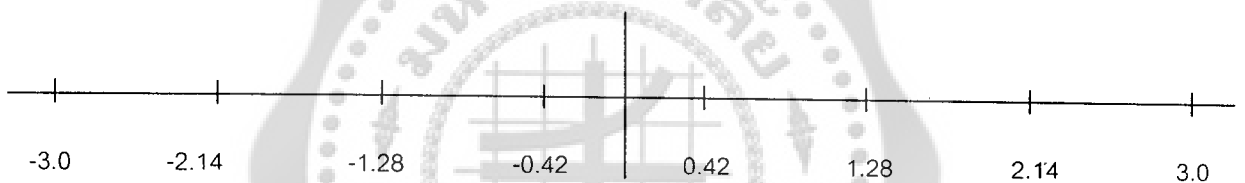
เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามข้อคำถาม	คำคุณศัพท์ 2 ข้อ	การให้คะแนน
1. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (b)	เป็นไปได้ - เป็นไปได้	-3 ถึง +3
2. แบบสอบถามการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (e _n)	ไร้เกียรติ - มีเกียรติ	-3 ถึง +3
3. แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (A _B)	ไม่ดี - ดี	-3 ถึง +3
4. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (NB _i)	ไม่ควร - ควร	-3 ถึง +3
5. แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีระดับความนิยมมาก (Mc _i)	ไม่ต้องการ - ต้องการ	-3 ถึง +3
6. แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (SN)	เป็นไปได้ - เป็นไปได้	-3 ถึง +3
7. แบบสอบถามเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (I)	ไม่ตั้งใจ - ตั้งใจ	-3 ถึง +3
8. แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก(B)	เรียงลำดับการเลือก 1 - 4	ถูกเลือกให้ 1 ไม่ถูกเลือกหรือเลือกสถาบันอื่นให้ 0

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

การกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามซึ่งมีช่วงห่างของคะแนนจาก -3 ถึง $+3$ ช่วงย่อย 7 ช่วงเท่ากัน (Class interval) โดยนำค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดมารวมกัน และหารด้วย 7 ได้ช่วงห่างของคะแนนแต่ละช่วงและแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย		ความหมาย	
2.15	ถึง	3.00	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกสูงหรือมาก
1.29	ถึง	2.14	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกค่อนข้างสูงหรือค่อนข้างมาก
0.43	ถึง	1.28	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกน้อยหรือต่ำ
-0.42	ถึง	0.42	ปัจจัยนั้นมีค่าเป็นกลาง
-0.43	ถึง	-1.28	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบน้อยหรือต่ำ
-1.29	ถึง	-2.14	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบค่อนข้างสูงหรือค่อนข้างมาก
-2.15	ถึง	-3.00	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบสูงหรือมาก

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือราชการจากตนเองไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า และโรงเรียนกุนนทีรุทธARAMวิทยาคม ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น โรงเรียนละ 100 ชุด รวมทั้งหมด 300 ชุด และนำแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อหาความเชื่อเด่นชัดและกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด โดยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนมกราคม 2542 มาสร้างคำถามปลายปิด ได้จำนวน 106 ข้อ
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว จำนวน 106 ข้อ ไปหาค่าอำนาจจำแนกกับจำนวนนักเรียน 52 คน
3. นำแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 101 ข้อ ไปสอบถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 911 คน ตั้งแต่วันที่ 19 – 23 กุมภาพันธ์ 2542 โดยขอความร่วมมือจากครูแนะแนวของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 911 ฉบับ
4. คัดเลือกแบบสอบถามในข้อ 3. ที่นักเรียนตอบครบทุกข้อได้แบบสอบถามจำนวน 911 ฉบับ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละของแบบสอบถามปลายเปิด

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามทั้ง 7 ชุด

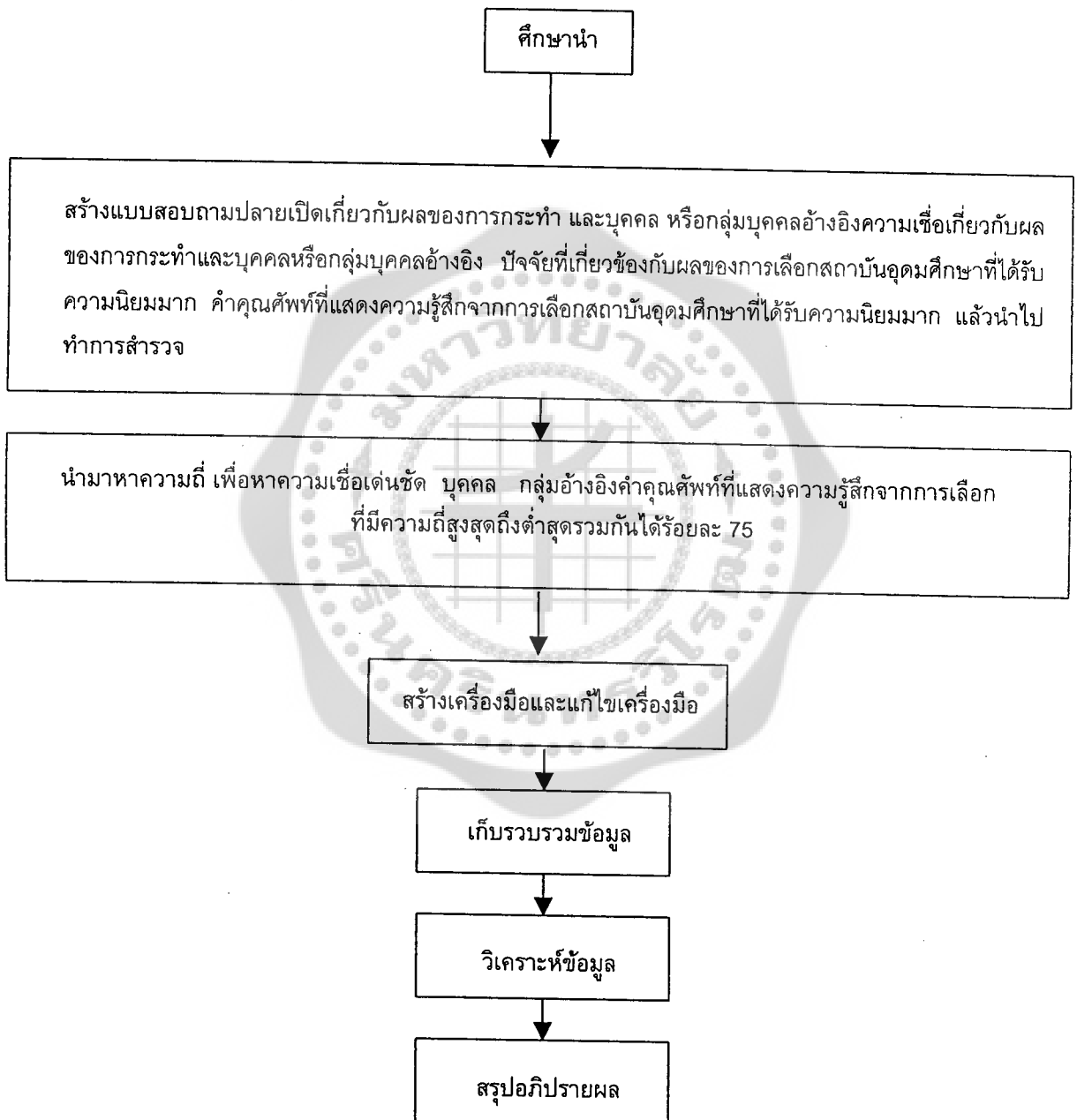
2. สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.1 สหสัมพันธ์ระหว่างชุดปัจจัย 6 ชุด ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอย่างง่าย (r) ในการหาความสัมพันธ์ภายใน ปัจจัยทฤษฎีระหว่าง ความเชื่อและการประเมินผลความเชื่อ เกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ สหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมกับ ปัจจัย เจตคติและ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

2.2 สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมกับเจตนา ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation = R) และความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ (β_1, β_2) ระหว่างเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มปัจจัยทีละตัว (Stepwise) และใช้ F-test ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของ (β) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ($B\%$)

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยไบซีเรียล (r_{pb}) ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

แผนภูมิสรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

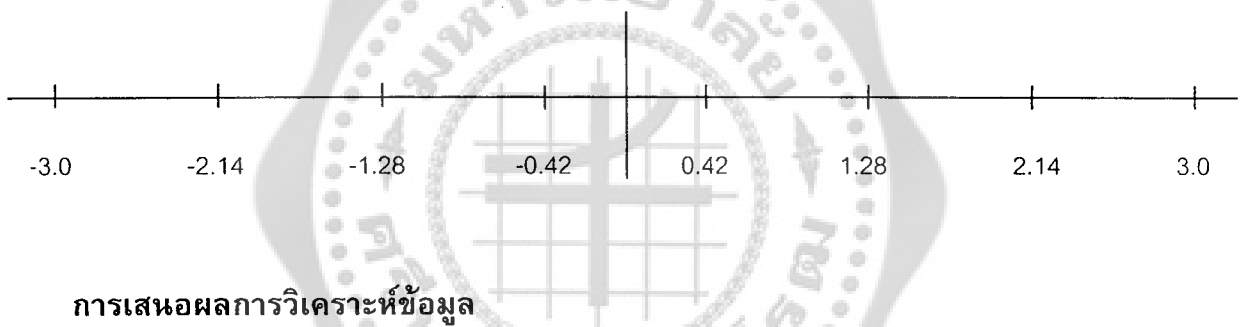
b_i	แทน	ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
e_i	แทน	การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
$\checkmark A_B$	แทน	เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
NB_i	แทน	ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
MC_i	แทน	แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
SN	แทน	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
$\sum b, e_i$	แทน	เจตคติทางอ้อมต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (ผลรวมของผลคูณของความเชื่อและการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก)
$\sum NB, MC_i$	แทน	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง)
I	แทน	เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกและเจตนาที่จะไม่เลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
B	แทน	พฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
B_1	แทน	พฤติกรรมการเลือกมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.)
B_2	แทน	พฤติกรรมการเลือกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)
B_3	แทน	พฤติกรรมการเลือกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)
B_4	แทน	พฤติกรรมการเลือกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฟ.)
B_5	แทน	พฤติกรรมการเลือกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว)
B_6	แทน	พฤติกรรมการเลือกมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)
B_7	แทน	พฤติกรรมการเลือกมหาวิทยาลัยมหิดล (มม.)
B_8	แทน	พฤติกรรมการเลือกสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)
B_9	แทน	พฤติกรรมการเลือกมหาวิทยาลัยศิลปากร (มศก.)
\bar{x}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย

S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันแบบง่าย
r_{pb}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน(Beta Weight)
β_1	แทน	ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ (ค่าน้ำหนัก) ของเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
β_2	แทน	ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ (ค่าน้ำหนัก) ของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
$\beta\%$	แทน	ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta Weight)
n	แทน	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มตัวอย่าง
*	แทน	ความเชื่อมั่นทางสถิติได้อย่างน้อยร้อยละ 95
**	แทน	ความเชื่อมั่นทางสถิติได้อย่างน้อยร้อยละ 99
***	แทน	ความเชื่อมั่นทางสถิติได้อย่างน้อยร้อยละ 99.99

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

การกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามซึ่งมีช่วงห่างของคะแนนจาก -3 ถึง +3 ช่วงย่อย 7 ช่วงเท่ากัน (Class interval) โดยนำค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดมารวมกัน และหารด้วย 7 ได้ช่วงห่างของคะแนนแต่ละช่วงและแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย		ความหมาย	
2.15	ถึง	3.00	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกสูงหรือมาก
1.29	ถึง	2.14	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกค่อนข้างสูงหรือค่อนข้างมาก
0.43	ถึง	1.28	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกน้อยหรือต่ำ
-0.42	ถึง	0.42	ปัจจัยนั้นมีค่าเป็นกลาง
-0.43	ถึง	-1.28	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบน้อยหรือต่ำ
-1.29	ถึง	-2.14	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบค่อนข้างสูงหรือค่อนข้างมาก
-2.15	ถึง	-3.00	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบสูงหรือมาก

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
- ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของแต่ละตัวแปร
- ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยพยากรณ์และเจตนาเชิงพฤติกรรม
- ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยตามกรอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen &

Fishbein.1980 : 84) ดังแสดงในภาพประกอบ 13

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลผลการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละพร้อมทั้งให้อันดับที่ของมหาวิทยาลัยและสถาบันที่มีผู้ถูกเลือกมาก ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก	จำนวนนักเรียนที่เลือกแต่ละสถาบัน	ร้อยละ	สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนเลือกมากเป็นอันดับที่
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)	644	70.690	1
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.)	632	69.480	2
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว.)	496	54.445	3
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จพ.)	450	49.396	4
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)	275	30.186	5
มหาวิทยาลัยศิลปากร (มศก.)	231	25.356	6
มหาวิทยาลัยมหิดล (มม.)	174	19.099	7
สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)	160	17.563	8
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)	99	9.989	9

n=911

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนิยมเลือกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 70.690 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มากเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 69.480 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มากเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 54.445 และเลือกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 49.396 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นอันดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 30.186 มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นอันดับ 6 คิดเป็นร้อยละ 25.356 มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นอันดับ 7 คิดเป็นร้อยละ 15.099 สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นอันดับ 8 คิดเป็นร้อยละ 17.563 และเลือกมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นอันดับ 9 คิดเป็นร้อยละ 9.989 ตามลำดับ

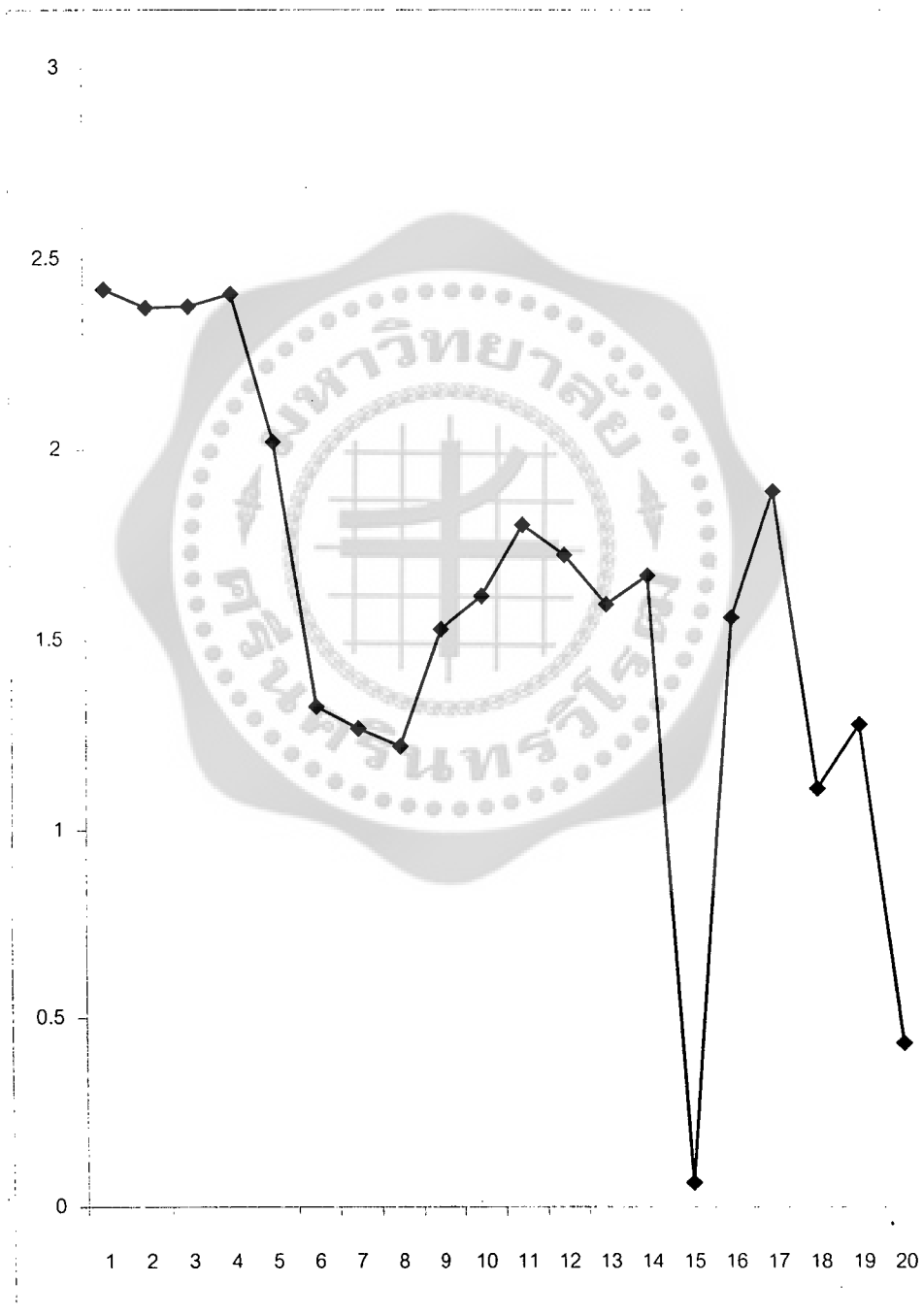
ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของแต่ละตัวแปร

การวิเคราะห์ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกและการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือก ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละรายข้อของแต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 5 -11

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (b)	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ต้องขยันมากขึ้น	2.4204	1.0346	สูง
2. ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น	2.3721	1.0027	สูง
3. ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น	2.3754	0.9887	สูง
4. ต้องเพิ่มความพยายามสอบให้ได้	2.4083	0.9801	สูง
5. ต้องแข่งขันในการสอบให้ได้	2.0209	1.2128	ค่อนข้างสูง
6. เครียด	1.3260	1.6747	ค่อนข้างสูง
7. วิตกกังวล	1.2689	1.6815	น้อย
8. กลัวผิดหวัง	1.2228	1.7440	น้อย
9. สามารถประเมินว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถมากน้อยเพียงใด	1.5291	1.2679	ค่อนข้างสูง
10. ได้มีโอกาสเลือกสถาบันอุดมศึกษาตามที่นักเรียนต้องการ	1.6169	1.4108	ค่อนข้างสูง
11. ภูมิใจในตนเอง	1.8035	1.2787	ค่อนข้างสูง
12. ได้สร้างความภูมิใจให้แก่วงศ์ตระกูล	1.7245	1.3268	ค่อนข้างสูง
13. เป็นที่ยอมรับของบุคคลที่นักเรียนรู้จัก	1.5950	1.3666	ค่อนข้างสูง
14. ได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป	1.6970	1.3402	ค่อนข้างสูง
15. ได้รับค่านิยมที่ผิด ๆ	0.0637	1.7785	น้อย
16. มีเกียรติ	1.5609	1.3418	ค่อนข้างสูง
17. มีโอกาสได้ทำงานดี ๆ	1.8913	1.2422	ค่อนข้างสูง
18. อาจพลาดโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้	1.1131	1.8348	น้อย
19. ค่าหน่วยกิตไม่แพง	1.2799	1.5688	น้อย
20. มีปัญหาในการปรับตัว	0.4347	1.6948	น้อย

การแปลผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
จากตาราง 5 โดยใช้กราฟ

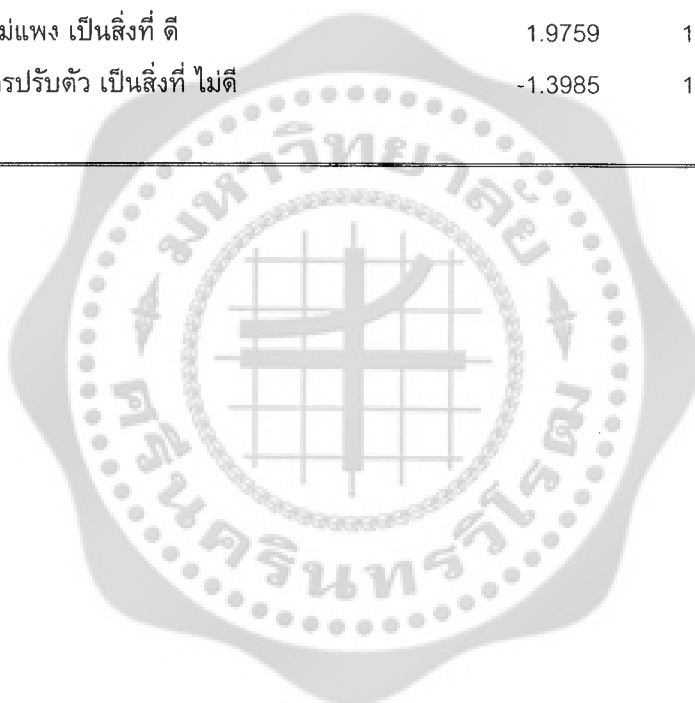
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ ความนิยมมากของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ เชื่อว่าต้องขยันมากขึ้น ต้องเพิ่มความพยายาม สอบให้ได้ ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น และต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น และนักเรียนที่เชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกที่อยู่ใน ระดับก่อนข้างสูง ได้แก่ เชื่อว่าต้องแข่งขันในการสอบให้ได้ มีโอกาสได้ทำงานดี ๆ ภูมิใจในตนเอง ได้สร้าง ความภูมิใจให้แก่วงศ์ตระกูล ได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มีโอกาสเลือกสถาบันที่ต้องการ เป็นที่ยอมรับ ของบุคคลที่รู้จัก มีเกียรติ สามารถประเมินว่าตนเองมีความรู้ และทำให้เครียด ส่วนนักเรียนที่เชื่อเกี่ยวกับผลของ การเลือกในระดับน้อย ได้แก่ เชื่อว่าค่าหน่วยกิตไม่แพง วิตกกังวล กลัวผิดหวัง อาจพลาดโอกาสที่จะสอบเข้า มหาวิทยาลัยได้ มีปัญหาในการปรับตัว และได้รับค่านิยมที่ผิด ๆ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก สถาบันอุดมศึกษาได้รับความนิยมมาก

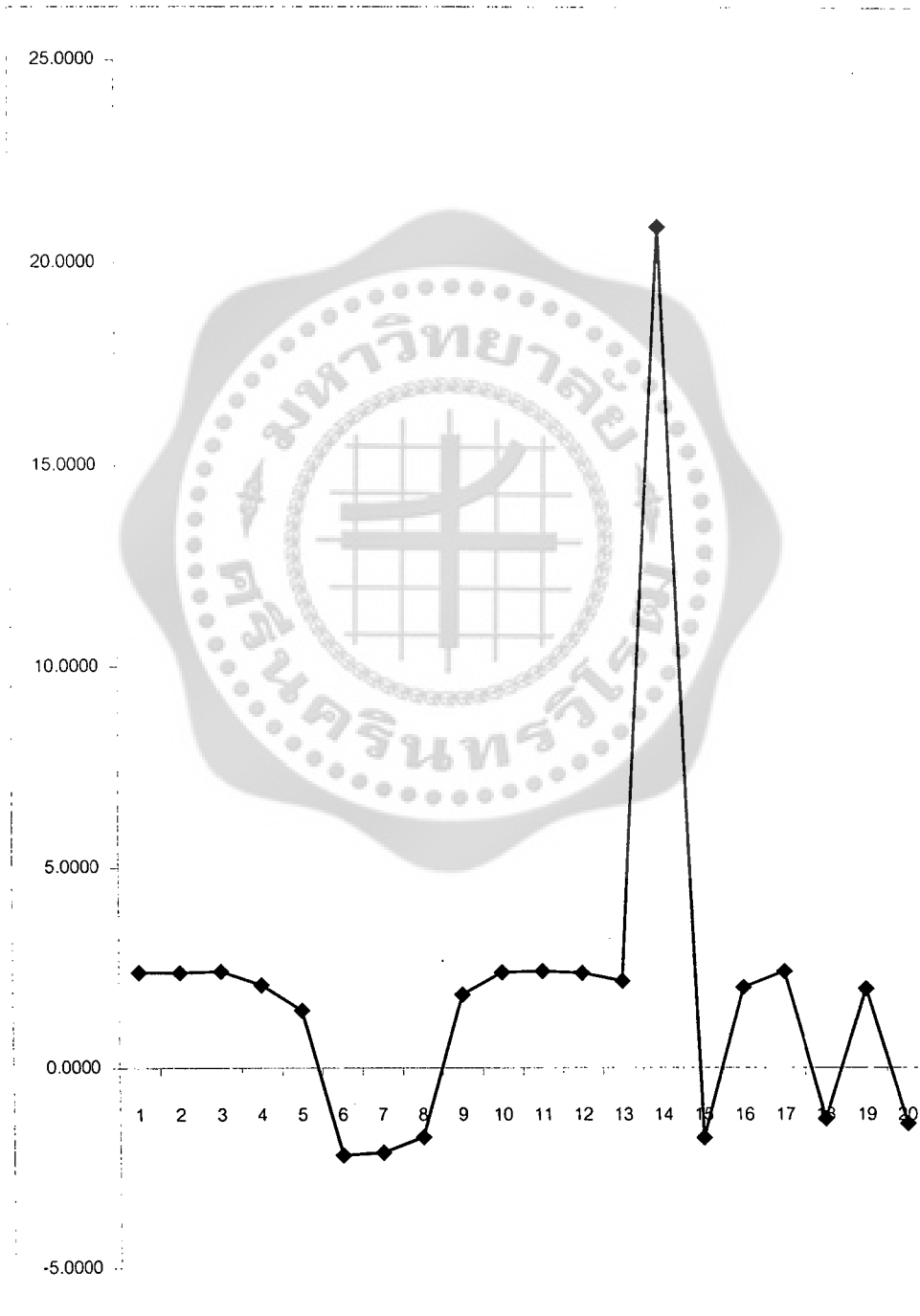
การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบัน อุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (e)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การที่ต้องขยันมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดี	2.3853	1.1083	สูง
2. การที่ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดี	2.3765	1.0893	สูง
3. การตั้งใจเรียนมากขึ้นเป็นสิ่งที่ดี	2.4040	1.0500	สูง
4. การที่ต้องเพิ่มความพยายามสอบให้ได้เป็นสิ่งที่ดี	2.0648	1.3182	ค่อนข้างสูง
5. การที่ต้องแข่งขันในการทำคะแนนสอบให้ได้สูง ๆ เป็นสิ่งที่ดี	1.4248	1.7405	ค่อนข้างสูง
6. ความเครียด เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-2.1800	1.5789	- สูง
7. ความวิตกกังวล เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-2.1120	1.5586	- ค่อนข้างสูง
8. การกลัวความผิดหวัง เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.7223	1.7430	- ค่อนข้างสูง
9. การได้ประเมินว่าตนเองมีความรู้ความสามารถ มากน้อยเพียงใด เป็นสิ่งที่ดี	1.8288	1.2750	- ค่อนข้างสูง
10.การมีโอกาสได้เลือกสถาบันอุดมศึกษาตามที่นักเรียนต้องการ เป็นสิ่งที่ดี	2.3853	0.9560	สูง
11.ความภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่ ดี	2.4106	0.8835	สูง
12.การที่ได้สร้างความภูมิใจให้แก่วงศ์ตระกูลเป็น สิ่งที่ดี	2.3699	0.9308	สูง
13.การได้รับการยอมรับจากบุคคลที่นักเรียนรู้จักเป็นสิ่งที่ ดี	2.1614	1.0138	สูง
14. การได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของ คนทั่วไป เป็นสิ่งที่ ดี	2.0889	1.0628	ค่อนข้างสูง

ตาราง 6 (ต่อ)

การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบัน อุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (e)	— X	S.D.	แปลผล
15. การได้รับค่านิยมที่ผิด ๆ เป็นสิ่งที่ ไม่ดี	-1.7431	1.7206	- ค่อนข้างสูง
16. การมีเกียรติ เป็นสิ่งที่ ดี	2.0121	1.1059	ค่อนข้างสูง
17. มีโอกาสได้ทำงานดี ๆ เป็นสิ่งที่ ดี	2.4105	0.9958	สูง
18. อาจพลาดโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ เป็นสิ่งที่ ไม่ดี	-1.2722	1.7822	-น้อย
19. ค่าหน่วยกิตไม่แพง เป็นสิ่งที่ ดี	1.9759	1.5568	ค่อนข้างสูง
20. มีปัญหาในการปรับตัว เป็นสิ่งที่ ไม่ดี	-1.3985	1.7630	-ค่อนข้างสูง

การแปลผลการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก จากตาราง 6 โดยใช้กราฟ

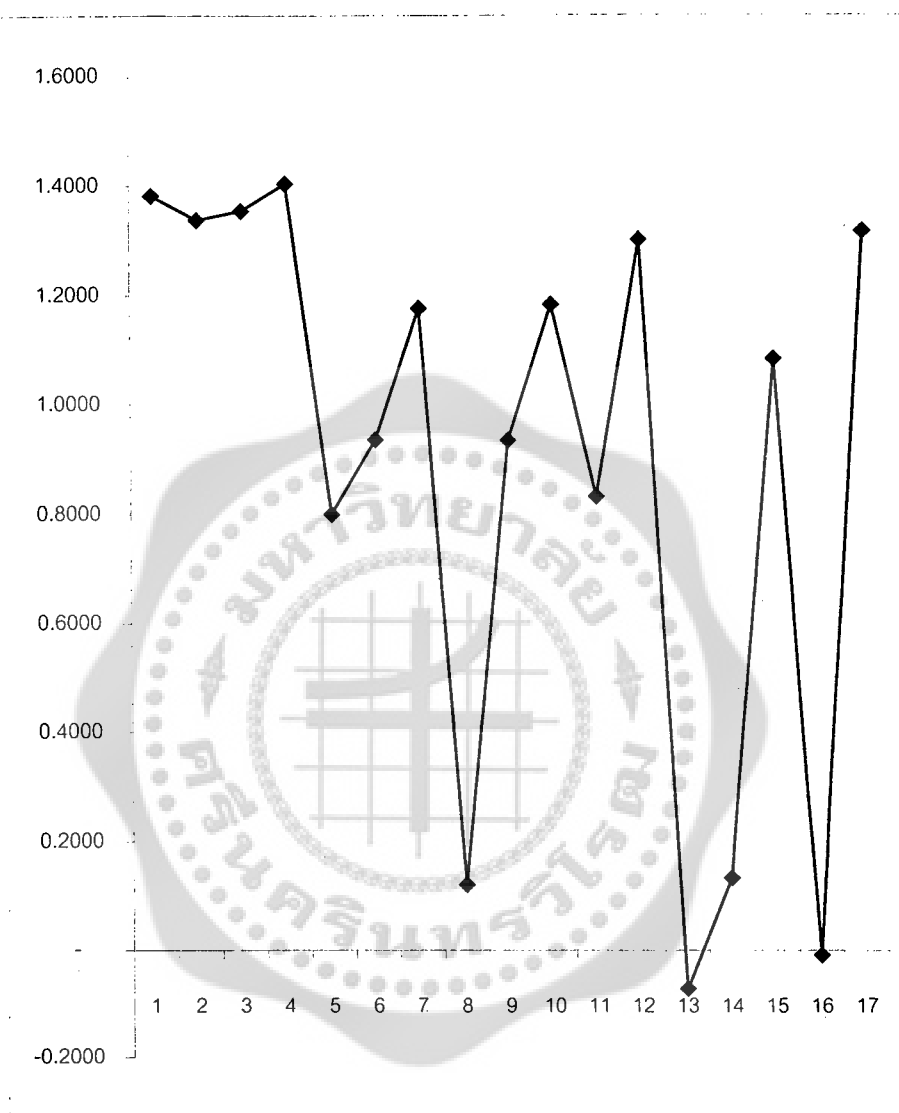

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ประเมินว่าความภาคภูมิใจเป็นสิ่งที่ดี มีโอกาสได้ทำงานดี ๆ เป็นสิ่งที่ดี และการตั้งใจเรียนมากขึ้นเป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องขยันมากขึ้นเป็นสิ่งที่ดี การมีโอกาสได้เลือกสถาบันอุดมศึกษาตามที่ตนต้องการเป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่ดี และการที่ได้สร้างความภาคภูมิใจให้วงศ์ตระกูลเป็นสิ่งที่ดี และนักเรียนที่ประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกดังกล่าวอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ การได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องเพิ่มความพยายามสอบให้ได้เป็นสิ่งที่ดี การมีเกียรติเป็นสิ่งที่ดี การที่มีค่าหน่วยกิตไม่แพงเป็นสิ่งที่ดี การได้ประเมินว่าตนเองมีความรู้ความสามารถมากขึ้นเพียงใดเป็นสิ่งที่ดี และการที่ต้องแข่งขันในการทำคะแนนสอบให้ได้สูง ๆ เป็นสิ่งที่ดี ส่วนนักเรียนที่ประเมินความเชื่อด้านความเครียดเป็นสิ่งที่ไม่ดี ความเชื่อด้านความวิตกกังวลเป็นสิ่งที่ไม่ดี การที่ได้รับค่านิยมที่ผิด ๆ เป็นสิ่งที่ไม่ดี การกลัวความผิดหวังเป็นสิ่งที่ไม่ดี และการปัญหาในการปรับตัวเป็นสิ่งที่ไม่ดี และนักเรียนที่ประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกดำเนินการพลาดโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัย เป็นสิ่งที่ไม่ดีอยู่ในระดับลดน้อย ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (A _B)	\bar{x}	S.D.	แปลผล	
1	ดี	1.3820	1.6331	ค่อนข้างสูง
2	ภูมิใจ	1.3370	1.6191	ค่อนข้างสูง
3	ชอบ	1.3535	1.5192	ค่อนข้างสูง
4	พอใจ	1.4029	1.5210	ค่อนข้างสูง
5	สบายใจ	0.7991	1.9142	น้อย
6	เป็นสุข	0.9352	1.8359	น้อย
7	สนใจ	1.1756	1.6713	กลาง
8	ไม่เครียด	0.1207	2.0836	กลาง
9	สมหวัง	0.9341	1.7244	น้อย
10	มีคุณค่า	1.1822	1.5744	น้อย
11	ทันสมัย	0.8321	1.4232	น้อย
12	น่าชื่นชม	1.3008	1.5362	ค่อนข้างสูง
13	เสีย	-0.0720	1.9704	กลาง
14	มั่นใจ	0.1328	2.0742	กลาง
15	ดีใจ	1.0834	1.7313	น้อย
16	วิตกกังวล	-0.0888	1.9890	กลาง
17	กระตือรือร้น	1.3161	1.6169	ค่อนข้างสูง

การแปลผลเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก จากตาราง 7 โดยใช้กราฟ

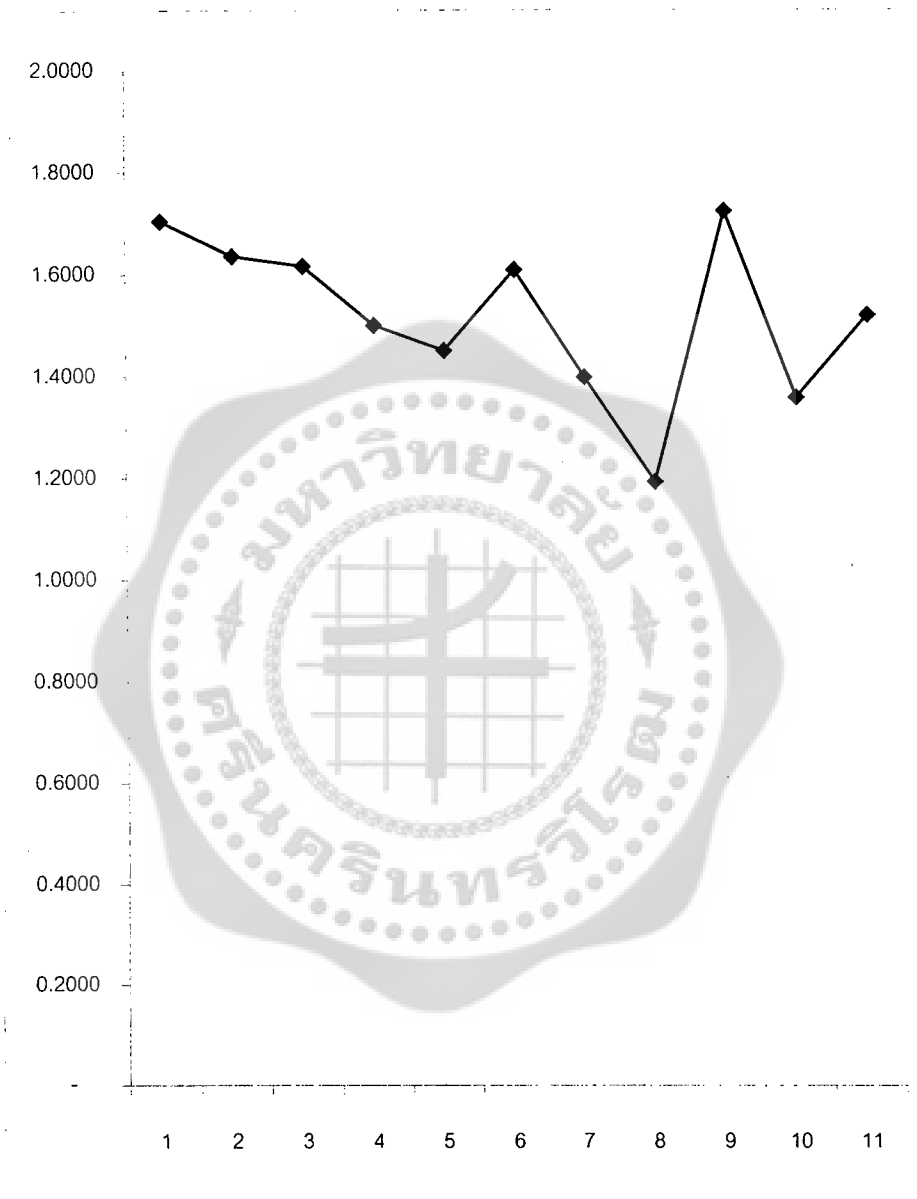

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากด้านความพอใจ ด้านดี ชอบ ภูมิใจ กระตือรือร้น และนำชื่นชม อยู่ในระดับบวกค่อนข้างสูงและมีเจตคติด้านมีคุณค่า น่าสนใจ ดีใจ เป็นสุข สมหวัง ทันทสมัย สบายใจ มั่นใจและไม่เครียด อยู่ในระดับบวกน้อยตามลำดับ ส่วนเจตคติด้านเสี่ยง และวิตกกังวล อยู่ในระดับลบน้อย เจตคติด้านที่เป็นกลาง ได้แก่ สนใจ เครียด มั่นใจ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบัน
อุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ ได้รับความนิยมมาก (NB)	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. มารดา คิดว่า นักเรียน ควรเลือก	1.7036	1.3260	ค่อนข้างสูง
2. บิดา คิดว่า นักเรียน ควรเลือก	1.6352	1.2943	ค่อนข้างสูง
3. ญาติ คิดว่า นักเรียน ควรเลือก	1.6158	1.3041	ค่อนข้างสูง
4. เพื่อนสนิท คิดว่า นักเรียน ควรเลือก	1.5005	1.3058	ค่อนข้างสูง
5. เพื่อนร่วมชั้น คิดว่า นักเรียน ควรเลือก	1.4512	1.3049	ค่อนข้างสูง
6. อาจารย์ในโรงเรียน คิดว่า นักเรียน ควรเลือก	1.6092	1.2513	ค่อนข้างสูง
7. พี่ คิดว่า นักเรียน ควรเลือก	1.3985	1.3360	ค่อนข้างสูง
8. น้อง คิดว่า นักเรียนควรเลือก	1.1932	1.2839	น้อย
9. ผู้ปกครอง คิดว่า นักเรียนควรเลือก	1.7530	1.2673	ค่อนข้างสูง
10. รุ่นพี่ คิดว่า นักเรียนควรเลือก	1.3589	1.3142	ค่อนข้างสูง
11.อาจารย์ในสถาบันกวดวิชาคิดว่า นักเรียนควรเลือก	1.5203	1.3682	ค่อนข้างสูง

การแปลผลความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
จากตาราง 8 โดยใช้กราฟ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากค่อนข้างสูง คือ ผู้ปกครอง รองลงมา คือ มารดา บิดา ญาติ อาจารย์ในโรงเรียน อาจารย์ในสถาบันกวดวิชา เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมชั้น พี่ และรุ่นพี่ ตามลำดับ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่เป็นน้อง เกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก อยู่ในระดับบวกลดน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (Mc _i)	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของมารดา	1.1240	1.6525	น้อย
2. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของบิดา	1.1153	1.6344	น้อย
3. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของญาติ	0.5082	1.6758	น้อย
4. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของเพื่อนสนิท	0.4391	1.5920	น้อย
5. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของเพื่อนร่วมชั้น	0.3293	1.5923	กลาง
6. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของอาจารย์ในโรงเรียน	0.6334	1.5716	น้อย
7. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของพี่	0.5939	1.6259	น้อย
8. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของน้อง	0.2602	1.6109	กลาง
9. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง	1.1405	1.6328	น้อย
10. นักเรียนต้องการ ทำตามความประสงค์ของรุ่นพี่	0.0362	1.6300	กลาง
11. นักเรียนต้องการ ทำตามอาจารย์ในสถาบันกวดวิชา	0.1251	1.6594	กลาง

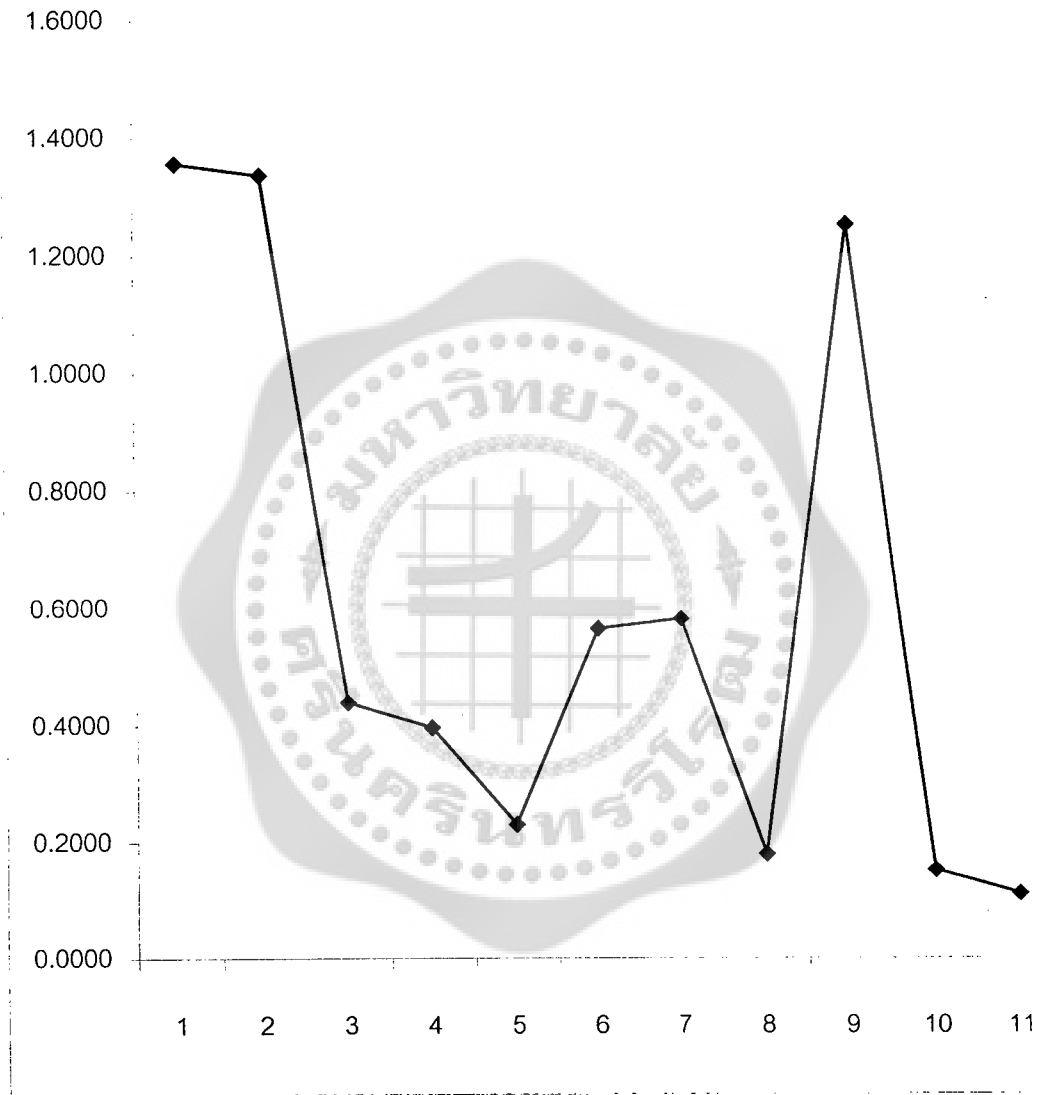
ชั้นฉบับไม่มีหน้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นกลางได้แก่ รุ่นพี่ อาจารย์ในสถาบันกวตริชา น้อง และ เพื่อนร่วมชั้น ส่วนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็น เพื่อนสนิท พี่ ญาติ อาจารย์ในโรงเรียน บิดา มารดา ผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (SN)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของมารดา เป็นไปได้	1.3557	1.5201	ค่อนข้างสูง
2.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของบิดา เป็นไปได้	1.3359	1.5152	ค่อนข้างสูง
3.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของญาติ เป็นไปได้	0.4391	1.6715	น้อย
4.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของเพื่อนสนิท เป็นไปได้	0.3958	1.5788	กลาง
5. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของเพื่อนร่วมชั้น เป็นไปได้	0.2305	1.5813	กลาง
6. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของอาจารย์ในโรงเรียน เป็นไปได้	0.5653	1.5427	น้อย
7. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของพี่ เป็นไปได้	0.5818	1.6300	น้อย
8. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของน้อง เป็นไปได้	0.1800	1.5948	กลาง
9. นักเรียนมีความประสงค์ที่จะทำตามผู้ปกครอง เป็นไปได้	1.2536	1.5358	น้อย
10.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของรุ่นพี่ เป็นไปได้	0.1526	1.5744	กลาง
11.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของอาจารย์ในสถาบันกวตริชา เป็นไปได้	0.1120	1.6689	กลาง

การแปลผลการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
จากตาราง 10 โดยใช้กราฟ

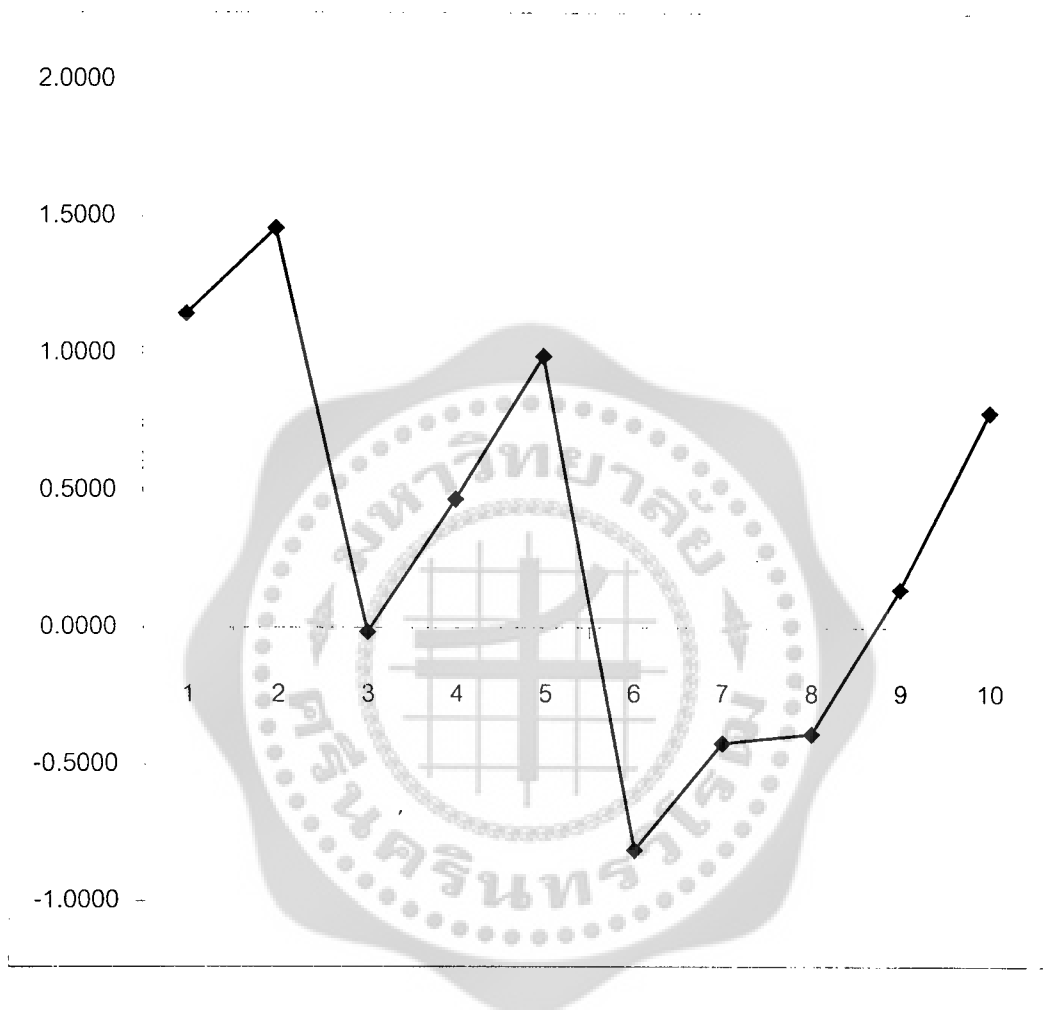

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็น มารดา บิดา ค่อนข้างสูง ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ส่วนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็น ผู้ปกครอง พี่ อาจารย์ในโรงเรียน ญาติ อยู่ในระดับน้อย ส่วนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็น เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมชั้น น้อง รุ่นพี่ และอาจารย์ในสถาบันกวศึกษา อยู่ในระดับกลางในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ
 ได้รับความนิยมนายสถาบัน

เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ ความนิยมนาย (I)	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1.1449	1.8123	น้อย
2.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1.4577	1.7735	ค่อนข้างสูง
3.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	-0.016	2.1010	กลาง
4.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0.4687	2.2510	น้อย
5.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	0.9890	1.8729	น้อย
6.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยขอนแก่น	-0.8134	2.0039	น้อย
7.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยมหิดล	-0.4237	2.1525	กลาง
8.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	-0.3897	2.1465	กลาง
9.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยศิลปากร	0.1405	2.0950	น้อย
10.นักเรียนตั้งใจที่จะเลือกสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ	0.7849	1.8985	น้อย

การแปลผลเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก จากตาราง 11 โดยใช้กราฟ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการที่จะเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากอยู่ในระดับบวกค่อนข้างสูง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมอยู่ในระดับบวกน้อย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันอื่น ๆ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ตามลำดับ ส่วนเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากที่อยู่ในระดับลบน้อย ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วนเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากอยู่ในระดับกลาง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ภายในของตัวพยากรณ์

การวิเคราะห์ตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้นำคะแนนเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือก ความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือก การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือก เจตคติต่อการเลือก ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวพยากรณ์แต่ละปัจจัย

ปัจจัย	เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือก (l)	ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (b _i)	การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (e _i)	เจตคติต่อการเลือก (A _g)	ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB _i)	แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Mc _i)	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)
เจตนาเชิงพฤติกรรม (l)	1.000	.133***	.178***	.168***	.207***	.226***	.268***
ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (b _i)		1.000	.336***	.155***	.244***	.146***	.153***
การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (e _i)			1.000	.249***	.198***	.174***	.196***
เจตคติต่อการเลือก (A _g)				1.000	.291***	.221***	.236***
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB _i)					1.000	.363***	.365***
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Mc _i)						1.000	.748***
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)							1.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า

1. สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยมีค่าตั้งแต่ .133 ถึง .748 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .001$ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้
 - 1.1 แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .748
 - 1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .365
 - 1.3 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .363
 - 1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกเท่ากับ .336
 - 1.5 เจตคติต่อการเลือก มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง เท่ากับ .291
 - 1.6 การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเลือกเท่ากับ .249
 - 1.7 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .244
 - 1.8 เจตคติต่อการเลือก มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .236
 - 1.9 เจตคติต่อการเลือก มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .221
 - 1.10 การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .198
 - 1.11 การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .196
 - 1.12 การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .174
 - 1.13 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเลือกเท่ากับ .155
 - 1.14 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .153
 - 1.15 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มเท่ากับ .146
2. สหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมและปัจจัย
 - 2.1 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .268
 - 2.2 แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับ เจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .226
 - 2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .207
 - 2.4 การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับ เจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .178
 - 2.5 เจตคติมีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .168
 - 2.6 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกมีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .133

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ
ความนิยมมาก โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Stepwise

ปัจจัย	b	β	$\beta\%$	t	R	F
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	.144	.197	42.549	5.722***		
การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการ เลือก (e _i)	.182	.104	22.462	3.153***	.320	25.782***
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB _i)	.0921	.094	20.302	2.697**		
เจตคติต่อการเลือก (A _g)	.0512	.068	14.687	2.023**		
รวม		.463	100			
$R^2 = 0.102$						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณระหว่าง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (e_i) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB_i) เจตคติต่อการเลือก(A_g) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกโดยรวม 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ .463 ซึ่งสามารถอธิบายเจตนาเชิงพฤติกรรม โดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ส่งผลสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 42.549 รองลงมาตามลำดับคือ การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (e_i) คิดเป็นร้อยละ 22.462 ทั้ง 2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB_i) คิดเป็นร้อยละ 20.302 และ เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (A_g) คิดเป็นร้อยละ 14.687 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

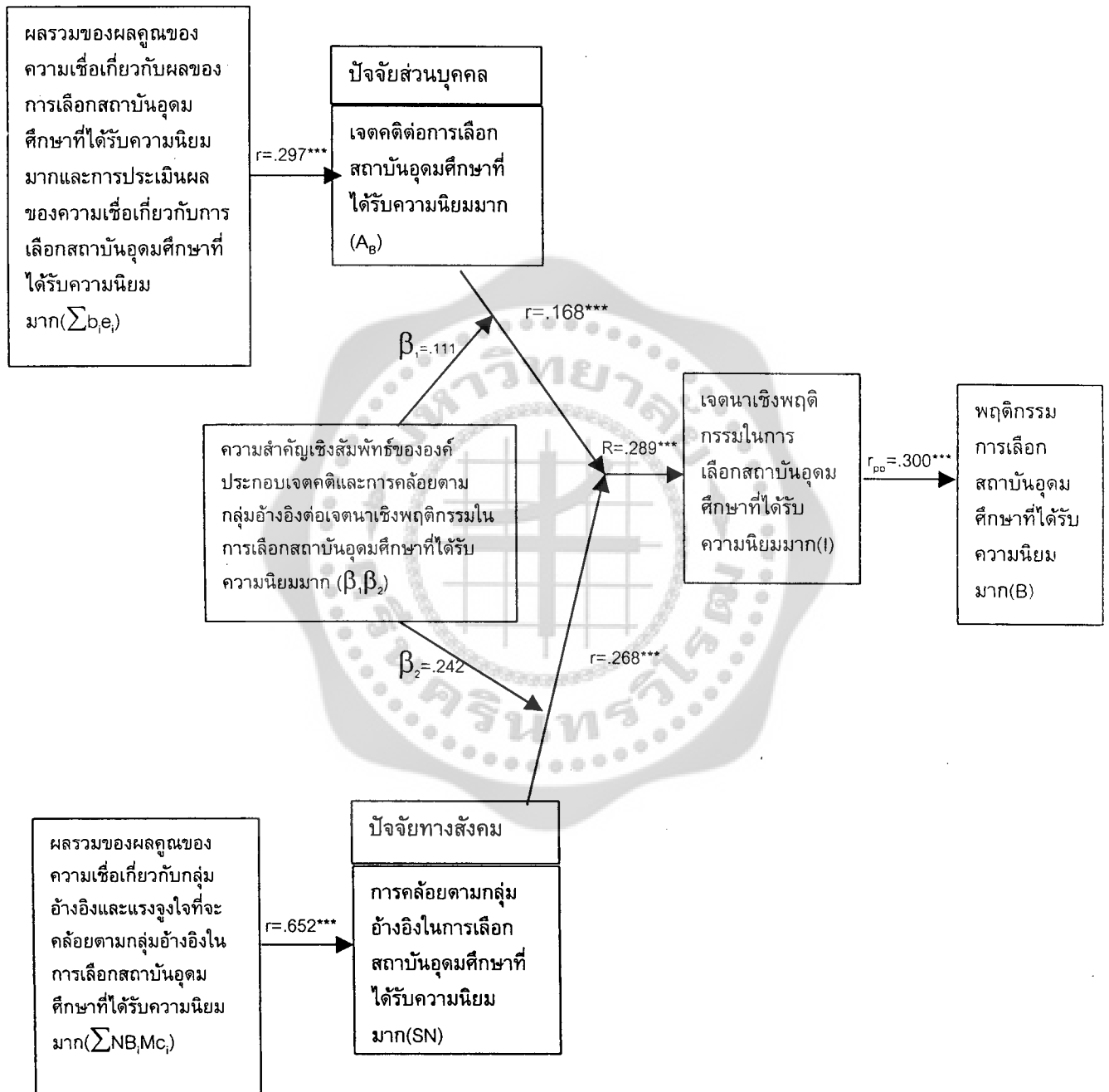
ตาราง 14 ความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักตามปัจจัยในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน - ฟิชไบน์
(Ajzen & Fishbein. 1980 : 84)

ปัจจัย	β	$\beta\%$	R	F
เจตคติต่อการเลือก (A_B)	.111	31.444	.289	41.293***
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	.242	68.555		
รวม	.353	100		
			$R^2 = .083$	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 พบว่า สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับค่านิยมมาก (A_B) เท่ากับ .111 คิดเป็นร้อยละ 31.444 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) เท่ากับ .242 คิดเป็นร้อยละ 68.555 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยตามกรอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน - ฟิชไบน์
(Ajzen & Fishbein. 1980 : 84) (เสนอเป็นภาพประกอบ ดังภาพประกอบ 13)

ภาพประกอบ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำ ด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 84) โดยความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คือ เจตคติ (A_B) ต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum b,e$)
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (SN) กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum NB,Mc$)
3. เพื่อศึกษาปัจจัยพยากรณ์ จากเจตคติ (A_B) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (B)

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบัน มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์กับเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
5. เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก สามารถอธิบายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
6. เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก สามารถอธิบายพฤติกรรม การเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 911 คน โดยใช้ตารางสุ่มของยามานะ (Yamane.1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. แบ่งโรงเรียนตามขนาดจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็น 3 ขนาด คือ ขนาด 20 ห้องเรียนขึ้นไป ขนาด 10-19 ห้องเรียน และ ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน (สำนักงานสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2541 : 1 - 10)

1.1 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ห้องเรียนขึ้นไป มี 2 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 1,380 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน

1.2 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 - 19 ห้องเรียน มี 26 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 11,755 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 388 คน

1.3 โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่า 10 ห้องเรียนลงมา มี 90 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 14,090 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 483 คน

1.4 รวมนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 911 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

แบบสอบถาม	จำนวน	ค่าความเชื่อมั่น
ชุดที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (b)	20 ข้อ	0.8566
ชุดที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อ (e)	20 ข้อ	0.7088
ชุดที่ 3 แบบสอบถามเจตคติทางตรง (A_b)	17 ข้อ	0.9374
ชุดที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB)	11 ข้อ	0.9077
ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (M_c)	11 ข้อ	0.9508
ชุดที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	11 ข้อ	0.9421
ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกสถาบันที่ได้รับความนิยมมาก (I)	10 ข้อ	0.6706
ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (B) ชนิดเติมข้อความ 4 อันดับ	1 ข้อ	

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- นำหนังสือราชการจากตนเองไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า และโรงเรียนกุนนทีรุทธาราชาวิทยาลัย ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น โรงเรียนละ 100 ชุด รวมทั้งหมด 300 ชุด และนำแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อหาความเชื่อเด่นชัดและกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด โดยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนมกราคม 2542 มาสร้างคำถามปลายปิด ได้จำนวน 106 ข้อ
- นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว จำนวน 106 ข้อ ไปหาค่าอำนาจจำแนกกับจำนวนนักเรียน 52 คน
- นำแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 101 ข้อ ไปสอบถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 911 คน ตั้งแต่วันที่ 19 – 23 กุมภาพันธ์ 2542 โดยขอความร่วมมือจากครูแนะแนวของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 911 ฉบับ
- คัดเลือกแบบสอบถามในข้อ 3. ที่นักเรียนตอบครบทุกข้อได้แบบสอบถามจำนวน 911 ฉบับ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละของแบบสอบถามปลายเปิด
 - 1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามทั้ง 7 ชุด
2. สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
 - 2.1 สหสัมพันธ์ระหว่างชุดปัจจัย 6 ชุด ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอย่างง่าย (r) ในการหาความสัมพันธ์ภายใน ปัจจัยทฤษฎีระหว่าง ความเชื่อและการประเมินผลความเชื่อ เกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ สหสัมพันธ์ระหว่างเจตนา กับปัจจัย
 - 2.2 สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมกับเจตนา ได้แก่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation = R) และความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ (β_1, β_2) ระหว่างเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มปัจจัยทีละตัว (Stepwise) และใช้ F-test ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ(b) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของ (β) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B%)
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยไบซีเรียล (r_{pb}) ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS FOR WINDOWS ผลการศึกษสรุปได้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก จากการเลือกของนักเรียนเป็นรายสถาบัน ดังนี้พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 911 คน มีการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ดังนี้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนิยมเลือกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 70.690 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มากเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 69.480 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มากเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 54.445 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 49.396 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 30.186 มหาวิทยาลัยศิลปากร คิดเป็นร้อยละ 25.356 มหาวิทยาลัยมหิดล คิดเป็นร้อยละ 15.099 สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คิดเป็นร้อยละ 17.563 และเลือกมหาวิทยาลัยขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 9.989 มากเป็นอันดับที่ 4 - 9 ตามลำดับ

2. ด้านความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเจตคติ (A_0) ต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก กับผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum b_{pe}$) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันสูง ($r = 0.297$) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ปัจจัยทางสังคม ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (SN) กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ($\sum NB_{Mc}$) มีความสัมพันธ์กันสูง ($r = 0.652$) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ปัจจัยพยากรณ์ที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

3.1 เจตคติ (A_0) ต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากมีความสัมพันธ์ ($r = 0.168$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์ ($r = 0.268$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.3 เจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก (A_0) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .259$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรม(I) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเจตคติมีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_1 = .111$) คิดเป็นร้อยละ 31.444 เมื่อวิเคราะห์การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_2 = .242$) คิดเป็นร้อยละ 68.555

3.4 เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความสัมพันธ์ ($r_{pb} = .300$) กับพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

1. อันดับความนิยมของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 911 คน มีการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ดังนี้ คือมีการเลือกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มากที่สุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 70.69 อันดับ 2 คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 69.48 อันดับ 3 คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 54.45 อันดับ 4 คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 49.40 อันดับ 5 คือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 30.19 อันดับ 6 คือมหาวิทยาลัยศิลปากร คิดเป็นร้อยละ 25.36 อันดับ 7 คือ มหาวิทยาลัยมหิดล คิดเป็นร้อยละ 19.10 อันดับ 8 คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คิดเป็นร้อยละ 17.56 และ อันดับ 9 คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.99

การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 นิยมเลือกสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ของนักเรียนนิยมเลือกมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนนำสถิติข้อมูลสนเทศที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาจากปีการศึกษา 2541 มาประกอบการพิจารณาการตัดสินใจเลือก และสถาบันทั้ง 3 เปิดหลักสูตรกว้าง มีสาขาให้เลือกได้มากสำหรับนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนศิลปศาสตร์ ตลอดจนจำนวนรับในแต่ละสถาบันแม้ว่าจะมีการแข่งขันสูงก็ตาม จึงทำให้ได้รับความนิยมเลือกมากเป็นอันดับต้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนี กฤษณวรรณ (2539 : 76-77) ที่ได้ศึกษาพบว่า การเลือกสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร เกิดจากการได้รับขอสสนเทศในปีก่อน และพิจารณาคะแนนสอบจากปีก่อนและจำนวนรับในปีนี้

ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมเลือกรองลงมาเป็นอันดับ 4 จาก 1 ใน 9 สถาบัน ในปีการศึกษา 2542 เนื่องจากผู้เลือกมักจะจัดอันดับการเลือกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้เป็นอันดับ 1 มาก และเนื่องจากคะแนนสูงโอกาสสอบได้มีน้อยยกเว้นว่าสามารถทำคะแนนสอบรอบแรกได้ดีจริง ๆ

สำหรับมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังนั้นเปิดสาขาที่เฉพาะมาก เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากรจะเน้นแผนการเรียนศิลปะเป็นส่วนใหญ่ และมีด้านวิทยาศาสตร์บ้างบางสาขา ส่วนมหาวิทยาลัยมหิดล เน้นสาขาด้านแพทย์ พยาบาล และกลุ่มสาธารณสุข เป็นส่วนใหญ่ โดยโครงสร้างจะเน้นให้นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ส่วนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังนั้น เน้นทางด้านสาขาวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีต่าง ๆ และมีหลักสูตรสำหรับแผนการเรียนศิลป์ - คำนวณ อยู่บ้างบางสาขา โดยโครงสร้างจะเน้นให้นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์เลือกเช่นกัน ซึ่งนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์จะมีโอกาสได้เลือกมากกว่าแผนการเรียนอื่น ๆ จึงทำให้นักเรียนนิยมเลือกสถาบันทั้ง 3 สถาบันน้อยกว่าสถาบันอื่น ๆ ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวและอีกประการหนึ่งทั้ง 3 สถาบันดังกล่าวนี้อยู่รอบนอกของกรุงเทพมหานคร จึงทำให้นักเรียน

กลุ่มตัวอย่างเลือกเป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ ตลอดจนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นั้น เป็นมหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งอยู่ต่างจังหวัด นักเรียนจะต้องได้รับความยินยอมจากบิดา - มารดา - ผู้ปกครอง ก่อน จึงจะสามารถเลือกได้ สอดคล้องกับ เจอจันท์ จงสถิตย์อยู่ (2525 : 17-23) ที่ได้ศึกษา พบว่า แรงจูงใจในการศึกษาขึ้นอยู่กับภูมิฐานะของสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค สอดคล้องกับ วิศิษฐ์ นิพนพิทา (2536 : 46-47 , 120-121) และสมพงษ์ จิตจรัสอำพัน (2540 : 27) ที่ศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านลักษณะที่ตั้งมหาวิทยาลัยและชื่อเสียงของสถาบัน ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่จะพึงพอใจ ไม่พึงพอใจต่อคณะและสถาบันที่สอบได้ ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2. ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายตามแนวทฤษฎีของไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein. 1980 : 84) ได้ดังนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein. 1980 : 84) โดยศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎี ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเจตคติ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และปัจจัยทางสังคม ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก จากผลการศึกษาครั้งนี้อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากนั้น

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเจตคติ (A₀) ต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับเจตคติเชิงพฤติกรรมในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะการตัดสินใจเลือกสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว นักเรียนมีความเชื่อว่า เมื่อเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากแล้ว เขาต้องขยันมากขึ้น ต้องเพิ่มความพยายาม สอบให้ได้ ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น มิเช่นนั้นเขาอาจพลาดโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ความเชื่อเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีและเชื่อว่าต้องแข่งขันในการสอบให้ได้ มีโอกาสได้งานทำที่ดี ภูมิใจในตนเอง ได้สร้างภาคภูมิใจให้แก่วงศ์ตระกูล ได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มีโอกาสเลือกสถาบันที่ต้องการ เป็นที่ยอมรับของบุคคลที่นักเรียนรู้จัก มีเกียรติ สามารถประเมินว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถ

เมื่อนักเรียนมีความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกแล้ว เขายังประเมินผลของความเชื่อนั้นว่าเป็นผลดีต่อตัวเขามากน้อยเพียงใด ซึ่งเขาเชื่อว่าสิ่งที่เขาเชื่อนี้เป็นสิ่งที่ดีต่อตัวเขาและวงศ์ตระกูล จึงทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีส่งผลต่อเจตคติของเขาในการที่จะตัดสินใจเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein. 1980 : 59) ที่กล่าวว่า บุคคลอาจมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหลายอย่าง แต่จะมีความเชื่อเด่น ๆ ที่อยู่ในความคิดคำนึงของบุคคลที่จะระลึกได้ ประมาณ 5-9 ความเชื่อ สำหรับเป้าหมายเจตคติแต่ละอย่างในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งเจตคติจะส่งผลต่อเจตนา เจตนาจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากและสอดคล้องกับ สุชา จันท์เอม (2536 : 15-17) ที่กล่าวว่า ความเชื่อเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งความคิดของเขาอาจจะถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ เป็นสิ่งที่หักห้ามได้ยาก และมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก บุคคลมีความเชื่ออย่างไร ก็จะมีพฤติกรรมไปตามความเชื่อของเขา

2.1.2 ปัจจัยทางสังคม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีความเกี่ยวข้องกับเจตนาเชิงพฤติกรรม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการตัดสินใจเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ขึ้นอยู่กับบุคคลรอบข้างที่ใกล้ชิดนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ มารดา บิดา ผู้ปกครอง พี่ อาจารย์ในโรงเรียน ญาติ ซึ่งในสังคมไทยและวัฒนธรรมไทย ความคิดของบุคคลกลุ่มนี้โดยเฉพาะ ความคิดของมารดา บิดา ญาติ อาจารย์ในโรงเรียนที่มีต่อนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเจตนาที่จะเลือกและมีความเป็นไปได้มากในการที่จะทำตามบุคคลที่เป็นกลุ่มอ้างอิงกลุ่มนี้ จึงมีอิทธิพลต่อตัวนักเรียนมาก ทำให้นักเรียนเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะกระทำตามความคิดของกลุ่มบุคคลดังกล่าว และเมื่อเขามีแรงจูงใจย่อมจะคล้อยตามความคิดเห็นของกลุ่มดังกล่าวเป็นการกำหนดการตัดสินใจของตนเองอีกครั้ง ซึ่งการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนี้ส่งผลต่อเจตนาของนักเรียนในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก สอดคล้องกับ ไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 59) ที่กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาได้

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ปัจจัยทางสังคมคือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อเจตนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในครั้งนี้มีค่านำหนักเปอร์เซ็นต์สูงกว่าปัจจัยส่วนบุคคลคือ เจตคติ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก และการประเมินผลของความเชื่อของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก นั้นย่อมหมายถึงว่า แม้ว่านักเรียนจะเชื่อว่า ตัวเขาจะเลือกสถาบันดังกล่าวโดยภาพรวมแล้ว คือตัวเขาต้องเอาใจใส่ในด้านการเรียน ทั้งในห้องเรียนและหาความรู้เพิ่มเติมจากภายนอกด้วยตัวของเขาเองแล้ว และเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดี เมื่อเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากแล้ว จะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองและของวงศ์ตระกูล และความคิดของมารดา บิดา ญาติ ครู-อาจารย์ในโรงเรียน ยังคงมีอิทธิพลเหนือตัวเขาทำให้เขาเห็นด้วยและคล้อยตามความคิดเห็นจนส่งผลต่อเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก อย่างไรก็ตาม ทั้งเจตคติต่อการเลือกของนักเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein & Ajzen, 1975 : 301-302) ที่พบว่า พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าเจตคติต่อพฤติกรรม และบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยเจตคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลไล่เลี่ยกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวรรณ จันทระประดิษฐ์. (2539 : 35-37) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยร่วมกันทำนายเจตนาในการเลือกสถาบันพยาบาลของรัฐ มาจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและเจตคติต่อการเลือกและสุพัฒนา ตั้งสิขบุตร. (2540 : 62-66.) ได้ศึกษา พบว่า กลุ่มอ้างอิงและเจตคติ ส่งผลต่อเจตนาที่จะเข้าร่วมโครงการหรือไม่เข้าร่วมโครงการ พสวท. ส่วนผลการศึกษาของ สมพงษ์ จิตจรัสอำพันธ์ (2540 : 27-28) สวลี อาชาสุวรรณ (2532 : 87-90) บุญศิริ ไสสะอาด (2540 : 68) ได้ศึกษาพบว่า อิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนคือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง ครู-อาจารย์ เพื่อน และผลการศึกษาของซูเปอร์ (Supper, 1957 : 243) ดอบบิ้นส์ (Dobbin, 1963 : 2958-2959) และ (Cook, 1967 : 779) ได้ศึกษาพบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการจูงใจให้นักเรียนเลือกศึกษาต่อ และผลการศึกษาของโรกอฟฟ์ เบรเซอร์ และ มาร์ติน ซาลสตอร์ม (Rogoff : 1961, Brazer and Martin, 1962, Sahlstorm, 1962.) ได้ศึกษาพบว่า อิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนหนึ่งมาจากตัวนักเรียนเองและอีกส่วนหนึ่งมาจากผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ

2.1.3 เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถอธิบายพฤติกรรมกาเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนได้ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั้นย่อมนหมายถึง เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากและได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มบุคคลใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะมารดา บิดา ครู-อาจารย์ในโรงเรียน ญาติ ย่อมส่งผลต่อความตั้งใจหรือเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกและเมื่อนักเรียนมีเจตนาเชิงพฤติกรรมที่จะเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก นั้นย่อมนหมายถึงว่า...ความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงที่เขาจะเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก สอดคล้องกับ ไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 84, 7) ซึ่งเชื่อว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอย่างเป็นระบบและมนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ถาวร แซ่ตั้ง (2529 : 117-120) เจตนาส่งผลต่อพฤติกรรมกาเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ เวรตี วัฒนทกโกศล (2530 : 140-141) ได้ศึกษาพบว่า เจตนาส่งผลต่อการเลือกแผนการเรียน และสอดคล้องกับพรพิมล วรวิฑูรพวงค์ (2528 : 79-116) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมานั้นมีมาจากสาเหตุต่าง ๆ ทั้งสาเหตุภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ และภายในตัวของบุคคล ได้แก่ ความเชื่อ ความรู้สึก เจตคติ ที่บุคคลมีอยู่ นักเรียนรับรู้ว่ ผู้ที่ใกล้ชิดมีความสำคัญต่อตน คิดว่าตนควรมีพฤติกรรมหรือไม่ีพฤติกรรม ถ้าคิดว่ามีพฤติกรรมนักเรียนก็จะมีเจตนาที่จะเลือก ถ้าคิดว่าผู้ใกล้ชิดคิดว่าไม่ควรเลือก นักเรียนก็จะมีเจตนาจะไม่เลือก (Ajzen and Fishbein, 1980 : 57)

เนื่องจากขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 อยู่ในชั้นการตัดสินใจจะเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากแต่ยังไม่ได้เลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก มีแนวโน้มว่าจะเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก นั้นหมายถึง เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพฤติกรรมกาเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก สอดคล้องกับ ไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 80-81) ที่ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญ คือ การที่มนุษย์จะพิจารณาตัดสินใจลงมือกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับเจตนาเป็นสำคัญ ถ้าสามารถอธิบายเจตนาได้ก็จะสามารถอธิบายพฤติกรรมได้อย่างแม่นยำ (B ~ I)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครอง มารดา บิดา อาจารย์ในโรงเรียน พี ญาติ เพื่อนสนิท มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนเลือกหรือไม่เลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ดังนั้นในการแนะแนวการศึกษาต่อ ทางโรงเรียนควรเชิญบิดา มารดา อาจารย์ในโรงเรียน พี ญาติ เพื่อนสนิท มาให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อที่ถูกต้องและให้กลุ่มอ้างอิงดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากกว่าครูแนะแนวเป็นผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว เพราะนักเรียนเชื่อถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกลุ่มอ้างอิงโดยง่าย
2. ถ้าในฐานะนักแนะแนวควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความชอบ บุคลิกภาพของตนเอง ตลอดจนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและเจตคติที่มีต่อการศึกษาและประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปใช้ศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันการศึกษาต่อในแต่ละระดับ เช่นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ นิสิต นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และ สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน
2. ควรมีการศึกษำวิจัยภายนอกเพิ่มเติมในด้านผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) และลำดับผลการเรียนเฉลี่ย (PR) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผลคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยรอบแรก เพราะอาจมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
3. ควรนำทฤษฎีเชิงสาเหตุ(Causal Theory) มาศึกษาเพิ่มเติม หรือศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein) กับการใช้รูปแบบความสัมพันธ์โดยใช้ Model LISREL (Linear Structural Relationships) และทฤษฎีการเลือกเชิงเหตุผล (Rational Choice Theory) ของ Harsanyi
4. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองด้านการเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับตนเองด้าน
 - 4.1 ความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) เกี่ยวกับพฤติกรรม
 - 4.2 ความเชื่อเชิงพรรณนา (Descriptive Beliefs)
 - 4.3 ความเชื่อเชิงอนุมาน (Inferential Beliefs)
 - 4.4 ความเชื่อที่เกิดจากการรับทอดข้อมูล (Informational Beliefs)
5. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองด้านการเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิง

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา.(2541). แบบรายงานการรับนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง ปีการศึกษา 2541. สำนักงานสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร:กรม.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน(2526). บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. (เล่ม 3). สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จิราภรณ์ มานะสุคนธ์.(2516). ปัจจัยจูงใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกและวิชาโทของนิสิต นักศึกษา ครู ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่.(2525) "ความต้องการทางการศึกษา : โอกาสและการเลือก," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 16(2). 17-23 ; ธันวาคม 2524 – มกราคม 2525.
- จ่านงค์ อิ่มสมบูรณ์.(2537). การสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ. (เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมปฏิบัติการเรื่อง การวางแผนงานสุขศึกษาและการวางแผนประเมินผลและเครื่องชี้วัด) นครสวรรค์ (19-21 ก.ค. 2537). ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมศักดิ์ มังกรานนท์ชัย.(2534). ปัจจัยในการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชาวุธ.(2524). การวิจัยเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช.(2530). การสร้างแบบวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแผนการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ทฤษฎีของพีชไบน์-ไอเซน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญศิลป์ อุทรโยธา.(2528). การทำนายและเข้าใจพฤติกรรมกรรมการเลือกคณะกรรมการศาสตร์ในการสอบ โควต้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2528 : การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำ ที่มีเหตุผลของ Ajzen และ Fishbein รายงานวิชาเอกจิตวิทยา. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชูดา จิตพิทักษ์.(2525) พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. โครงการตำราวิชาการ มูลนิธิมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. อันดับที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:บริษัทสารมวลชน.
- ชวนพิศ ทองทวี.(2522). จิตวิทยาการศึกษา. (เอกสารประกอบการสอนวิชาศึกษา 122). มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม.
- ดิลก บุญเรืองรอด.(2530). ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาต่างๆ. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู.

- ถาวร แซ่ตั้ง.(2529). การทำนายพฤติกรรมทางเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ทบวงมหาวิทยาลัย.(2541). ข้อมูลการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา 2541. สำนักทดสอบกลางสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ :
ทบวงฯ.
- .(2538). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ :
สำนักงานปลัดทบวงฯ.
- .(2536). รายงานการศึกษาเรื่องโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาใน
ประเทศไทย. คณะทำงานเฉพาะกิจศึกษาวิเคราะห์โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน. สำนักงานปลัดทบวงฯ.
- ธีระพร อูวรรณโณ.(2528). "การวัดทัศนคติ : ปัญหาในการใช้เพื่อทำนายพฤติกรรม." วารสาร. ครุศาสตร์.
นิภา ศรีไพโรจน์.(2527). หลักการวิจัยเบื้องต้น. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(สารคาม).
กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด.
- บุญศิลป์ ไสสะอาด.(2540). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบ หลักสูตร
ประถมศึกษา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ประจักษ์ บุญอารีย์.(2522). ความต้องการและการได้โอกาสศึกษา เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ หม่อมศรี.(2541,25 มีนาคม) "เลือกเอ็นช ม. เกษตรฯอันดับหนึ่ง นิเทศ-วิศวะแข่งขันหนัก 110/1,"
มติชนรายวัน. หน้า 10.
- .(2541,25 มีนาคม). "เอ็นทรานซ์สาขา นิเทศฯยังยอดฮิต เกษตรศาสตร์ครองแชมป์เด็กแห่
เอ็นทรานซ์," ไทยรัฐรายวัน. หน้า 1,15.
- .(2541,25 มีนาคม). "จุฬาเลือกสมัครเอ็นทรานซ์," กรุงเทพธุรกิจรายวัน. หน้า 3.
- .(2541,25 มีนาคม). "สื่อสารฯเกษตรยังเป็นแชมป์แข่ง 1 ต่อ 110," เดลินิวส์รายวัน. หน้า 10.
- ประทีป ประพันธ์พจน์.(2526). ปัจจัยที่จูงใจในการเลือกวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกของนิสิตนักศึกษาระดับ
อุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ.(2526). ทศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์พีระพัทธนา.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ.(2536). พฤติกรรมศาสตร์ : พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา.
กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

- ประเสริฐ แก้วเพชร.(2528). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พจน์ สะเพียรชัย.(2526). บทสรุปรวมผลงานการวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. เล่ม 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. หน้า 16-17.
- พรพิมล วรวิฑูรย์.(2528). ทักษะคิด และการเปลี่ยนแปลงทักษะคิด ในจิตวิทยาสังคมร่วมสมัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- พิมพ์ประพรรณ ภาณุณฤมิตร.(2524). มूलเหตุจูงใจของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ไพบุลย์ เทวรักษ์.(2529). การศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัสวีร์ บุญเปี่ยม.(2523). แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.(2540). คู่มือการเรียบเรียงปฏิญญานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิจัยพาณิชย์และการพิมพ์.
- ยุพิน แสงทอง.(2539). การแสวงหาสารนิเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกคณะในสถาบันระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2538). พิมพ์ครั้งที่ 5. ฉบับปรับปรุงแก้ไข 2538. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เรวดี วัฒนากโกศล.(2533). การสำรวจความเชื่อ เจตคติ เจตนาและพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วาสิณี กฤษณวรรณ.(2539). กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองในการศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาของบุตรหลาน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- วิเชียร เกตุสิงห์.(2541). การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS . พิมพ์ครั้งที่ 3.
-----.(2524). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
เรือนอักษร. โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- .(2522). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ด. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ เอ็งสุวรรณ.(2524). ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8.
ปริญญาณิพนธ์กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วิศิษฐ์ นิพพิทา.(2536). การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย ศิริชนะ.(2541,7 พฤษภาคม). "ระทึกวันนีผลเอ็นทรานซ์ปีว่ ยังมีลุ้น ได้เฮอร์อบ 2." ข่าวสดรายวัน.
หน้า 1,20.
- สถาพร ชันโต.(2521). โอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน
สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาคกลาง.ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สวัสดิ์ อาชาสุวรรณ.(2532). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบ
หลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2529. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สามารถชาย จอมวิญญา.(2527). เหตุจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชา 101 พลศึกษา ระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาชั้นสูง ในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม.(2536). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ อุกฤษ.(2519). ความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดม
ศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒนา ตังสิกบุตร.(2540). เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มี
ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ จันท์ประเสริฐ.(2539). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตนาที่จะเลือกสถานพยาบาลเป็นคู่สัญญาหลักของ
ผู้ประกันตนในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ สด.ม. (พยาบาลศาสตร์
สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- สมพงษ์ จิตจรัสอำพัน.(2540). *องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ สายวิชาบริหารธุรกิจ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใน เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต.(2539). *ทฤษฎีเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.*
- สมศรี ชูส่องแสง.(2532). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน เขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- เสริมศรี สวนไพรินทร์.(2532). *การเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- สวนดุสิตโพล.(2541.7 พฤษภาคม). "ระทึกวันนี้ผลเอ็นทรานซ์ปียังมีลุ้นได้เฮอร์อบ 2," *ข่าวสดรายวัน. หน้า 1,16.*
- (2541.7 พฤษภาคม). "ม. รัฐยอมรับหลักการเพิ่มที่นั่งนักศึกษา," *ไทยรัฐรายวัน. หน้า 15.*
- อมรรัตน์ ถาวรารักษ์.(2534). *การใช้สารนิเทศเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนที่จบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- อาภา จันทรสกุล และ อัญชัน เกียรติบุตร.(2530). *การปรับพฤติกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- อุทัย หิรัญโต.(2526). *สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.*
- อุษา สุภผล.(2537) *การสร้างแบบวัดเจตนาการศึกษาเลือกเรียนวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.*
- Ajzen Icek and Fishbein Martin.(1973) "Attitudinal And Normative Variables As Predictors of Specific Behavior," *Journal of Personality and Psychology'* 27(1) : 41-57.
- .(1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior.* New Jersey : Prentice-Hall Inc.
- Bloom Benjamin S.ed.(1975). *Taxonomy of Educational Objectives Handbook : Cognitive Domain.* New York : David Mckay Company Inc.

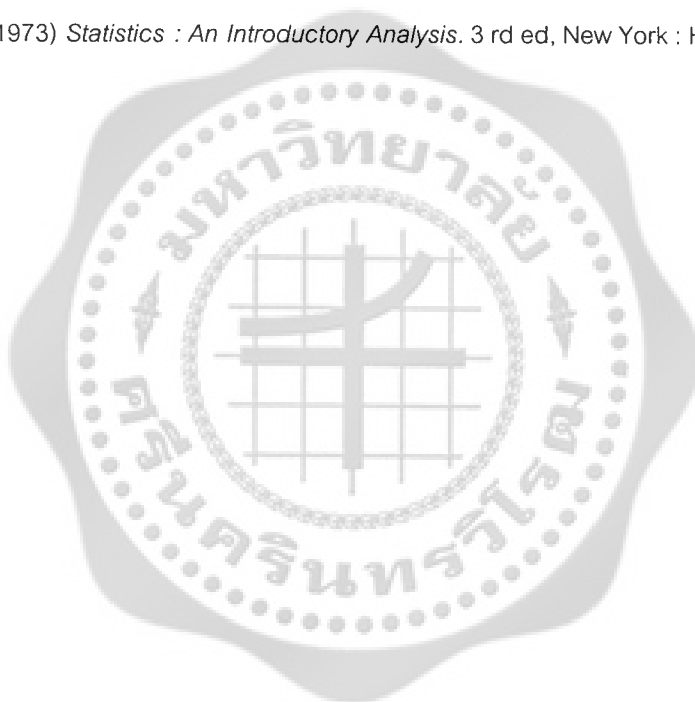
- Brinberg, David and Durand, Judy.(1983). "Eating at Fast Food Restaurants : An Analysis Using Two Behavioral Intention Models," *Journal of Applied social Psychology*. 13(6) : 459-472.
- Cook,Wolter.Roy.(1967,August). "Factor Associated with Occupational Choices of Young Man." *Dissertation Abstracts International*. 28(1) : 799 p.
- Cronbach.Lee J.(1972). *The Dependability of Behavioral Measurement : Theory of Generalizability*. New York : Willy.
- Dobbins, Loys Henderson.(1969,March). "Educational and Occupational Aspiration and Expectation of High School Senior By in Five Louisiana Parishes," *Dissertation Abstracts Intenational*. 29(9) : 2958-2959.
- Fishbein Martin and Ajzen Icek.(1974). "Attitudes Towards Objects As Predictors of Single And Multiple Behavioral Criteria," *Psychological Review*. Vol 81(1) : 59-74.
- Belief Attitude, Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research*.(1975). Addison-Wesley Publishing Company.
- Goldenson. Robert M.(1984). *Longman dictionary of Psychology and Psychiatry*. New York : Longman. P.16.
- Hall, Nancy Wirtanen.(1988, October). "The Efficacy of Program Selection Procedures For Vocational High School Students," *Dissertation Abstracts International*. 49(4).802-A
- Iredia, David Samuel.(1987,April). "Attitudes of Urban Students Toward Vocational Education," *Dissertation Abstracts International*. 47(10) : 3744-A.
- Manstead, A.S.R. Proffitt Christine, and Smart J.L.(1983:April) " Predicting and Understanding Mothers' Infant-Feeding Intentions and Behavior : Testing the Theory of Reasoned Action," *Journal of Personality and Social Psychology*. 44(3) : 657-671.
- Mori, Takako. "Analysis of Factors Influencing Motivations For Becoming a Teacher," (1979,December). *The Journal of Educatinal Research*. 60(4) : 174-179.
- Osgood, C.E.Suci,G.7.,and Tanenbaum, P.A.(1957). *The Measurement of Meaning* . University of Illinois Press. Urbana,111.
- Promazal, Richard. J. and James J. Jaccard.(1976,March). "An Informational to Altruistic Behavior ," *Journal of Personality and Social Psychology*. 33(2) : 317-326.
- Rogoff, N. "Local social Structure and Education Selection,"(1961). *Educational, Economy and Society*. New York : the Free Pres.
- Schwartz, S.and Tessler, R.(1972,November). " A Test of Model Reducing Measured Attitude-Behavior Discrepancies," *Journal of Personality and Social Psychology*. 24(3) : 225-236.

Sperber, Branda M., Fishbein Martin and Icek Ajzen. "Predicting and Understanding Woman's Occupation Orientations : Factors Underlying Choice Intentions," *In Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. (1980). By Icek Ajzen and Martin Fishbein, Englewood cliffs, N.J : Prentice-Hall INC.

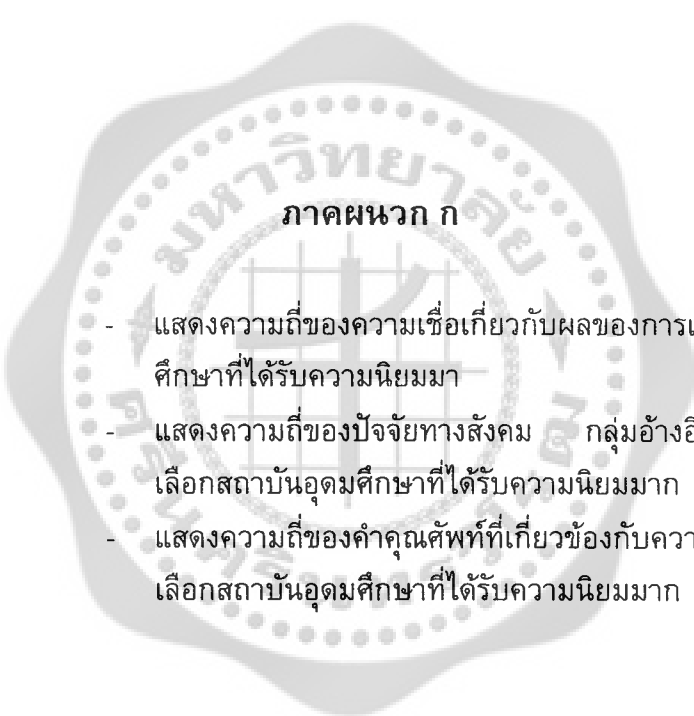
Somwung Pitiyanuwat.(1976). "Relationship among Attitudes, Beliefs, Achievement Intentions and Achievement Behavior in Mathematics," *Doctorial Dissertation. The Graduate School, University of Minnessota*. 44(3) : 132-133.

Super Donald E.(1957). *The Psychology of Careers : An Introduction to Vocational Development*. New York : Harper.

Yamane, Taro.(1973) *Statistics : An Introductory Analysis*. 3 rd ed, New York : Harper & Row.

ภาคผนวก ก

- แสดงความถี่ของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมา
- แสดงความถี่ของปัจจัยทางสังคม กลุ่มอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
- แสดงความถี่ของคำคุณศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่มีต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง สถาบันต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.)
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)
4. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุพ.)
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว)
6. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)
7. มหาวิทยาลัยมหิดล (มม.)
8. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)
9. มหาวิทยาลัยศิลปากร (มสท.)

1. นักเรียนคิดว่าการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 จะก่อให้เกิดผลดี ผลเสีย หรือผลอื่นใดตามมา
 - 1.1 ผลดี คือ
 - 1.2 ผลเสีย คือ
 - 1.3 เมื่อนักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากแล้วจะก่อให้เกิดผลอื่นใดตามมา
2. บุคคล หรือ กลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบัน ที่ให้การสนับสนุน (เห็นด้วย) หรือคัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 นี้มีใครบ้าง
 - 2.1 บุคคล หรือ กลุ่มบุคคล หรือ กลุ่มสถาบัน ที่สนับสนุน (เห็นด้วย) คือ
 - 2.2 บุคคล หรือ กลุ่มบุคคล หรือ กลุ่มสถาบัน ที่คัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) คือ
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 นี้

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือ

แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

จัดกลุ่ม ความเชื่อ	ผลที่เกิดจากการเลือกสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับความนิยมมาก	ความถี่	เลขที่ความ เชื่อหลัก	ร้อยละของ ความถี่
1	ต้องขยันมากขึ้น	90	1	7.61
2	ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น	80	3	6.76
3	ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น	57	6	4.82
4	ต้องเพิ่มความพยายามสอบให้ได้	57	6	4.82
5	ต้องแข่งขันในการสอบให้ได้	79	4	6.68
6	เครียด	85	2	7.19
7	วิตกกังวล	69	5	5.83
8	กลัวผิดหวัง	30	10	2.53
9	สามารถประเมินว่าตนเองมีความรู้ ความ สามารถมากน้อยเพียงใด	29	11	2.45
10	ได้มีโอกาสเลือกสถาบันอุดมศึกษาตามที่ นักเรียนต้องการ	39	8	3.29
11	ภูมิใจในตนเอง	40	7	3.38
12	ได้สร้างความภูมิใจให้แก่วงศ์ตระกูล	40	7	3.38
13	เป็นที่ยอมรับของบุคคลที่นักเรียนรู้จัก	40	7	3.38
14	ได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ของคนทั่วไป	40	7	3.38
15	ได้รับค่านิยมที่ผิด ๆ	16	12	1.35
16	มีเกียรติ	9	13	0.76
17	มีโอกาสได้ทำงานดี ๆ	35	9	2.96
18	อาจพลาดโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้	30	10	2.53
19	ค่าหน่วยกิตไม่แพง	16	12	1.35
20	มีปัญหาในการปรับตัว	7	14	0.59
21	ปวดศีรษะ	6		
22	พักผ่อนไม่เพียงพอ	6		
23	นอนดึก	6		
24	คิดมาก	6		
25	ถูกคนรอบข้างสบประมาท	6		

จัดกลุ่ม ความเชื่อ	ผลที่เกิดจากการเลือกสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับความนิยมมาก	ความถี่	เลขที่ความ เชื่อหลัก	ร้อยละของ ความถี่
26	สุขภาพกายไม่ดี	6		
27	สุขภาพจิตเสื่อมโทรม	6		
28	ไม่มีเวลาพักผ่อน	6		
29	เกิดการเปรียบเทียบ	6		
30	เกิดความเหลื่อมล้ำ	6		
31	คะแนนสูง	6		
32	ทำให้เสียเวลา	6		
33	ทำให้เสียโอกาสเลือกสถาบันอื่น	6		
34	อัตราเสี่ยงสูง	6		
35	ยากมาก	6		
36	ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัว	6		
37	ทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้พยายาม	6		
38	ได้รับปริญญาที่ต้องการ	6		
39	กระตือรือร้น	6		
40	มุ่งมั่น	5		
41	มีแรงจูงใจ	5		
42	มีกำลังใจสู้	5		
43	แข่งขันกับตนเอง	5		
44	รับผิดชอบต่อตนเอง	5		
45	ทำให้สถาบันอื่น ๆ ไม่มีโอกาสพัฒนา	5		
46	ทำให้สถาบันอื่น ๆ ว่างมากขึ้น	5		
47	เป็นที่รู้จักของคนส่วนใหญ่	5		
48	มีโอกาสเจริญก้าวหน้า	5		
49	อนาคตสดใส	5		
51	ทำให้ตัวเองมีเครดิต	5		
51	ไม่กระจายการศึกษา	6		
52	ทำให้สถาบันอื่น ๆ ขาดคนมีความสามารถ	5		
53	ทำให้ไปรวมกันอยู่ที่เดียว	6		
54	คนเก่งกว่ามีโอกาสสูงกว่า	6		
55	ท้าทายความสามารถ	6		

จัดกลุ่ม ความเชื่อ	ผลที่เกิดจากการเลือกสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับลามา นิ ยมาก	ความถี่	เลขที่ความ เชื่อหลัก	ร้อยละของ ความถี่
56	ทดสอบตัวเอง	6		
57	พัฒนาตนเอง	6		
58	ประเมินตนเอง	6		
59	ไม่กระจายการศึกษา	6		
60	ผลคะแนนของแต่ละโรงเรียนต่างกัน	6		
61	ต้องมีผลการเรียนดี	5		
62	ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว	4		
63	เรียนไม่ไหว	3		
64	มีคุณภาพชีวิตที่ดี	1		
65	รับผิดชอบสูง	1		
66	มหาวิทยาลัยของรัฐมีน้อย	1		
67	ควรเพิ่มการรับอีก	1		
68	คะแนนไม่ถึง	3		
69	คบเพื่อนที่ดี	5		
70	ภาพพจน์ดี	5		
71	ใช้เวลาเรียนน้อย	4		
72	สิ่งแวดล้อมดี	4		
73	ประหยัด	3		
74	เรียนต่อในระดับสูงได้	5		
75	ความรู้ทางวิชาการดี	5		
76	อนาคตดี	5		
77	คุณภาพชีวิตดี	5		
	รวมความถี่ทั้งหมด	1182		

2. บุคคลและกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนและคัดค้านการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

จัดกลุ่ม อ้างอิง	บุคคล/กลุ่มบุคคล/กลุ่มสถาบัน	ความถี่
1	มารดา	195
2	บิดา	186
3	ญาติ	91
4	เพื่อนสนิท	86
5	เพื่อนร่วมชั้น	65
6	อาจารย์ในโรงเรียน	64
7	พี่	55
8	ทุก ๆ คนในครอบครัว	33
9	น้อง	20
10	ตนเอง	15
11	ผู้ปกครอง	13
12	รุ่นพี่	12
13	อาจารย์ในสถาบันกวดวิชา	10
15	คนอื่น ๆ ที่รู้จัก	5
15	คนรอบข้าง	3
16	เพื่อนของญาติ	1
17	เพื่อนของมารดา	1
	รวมความถี่	855

3. แสดงความถี่ของคำคุณศัพท์เกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

จัดกลุ่ม อ้างอิง	บุคคล/กลุ่มบุคคล/กลุ่มสถาบัน	ความถี่
1.	ไม่ดี - ดี	121
2.	เป็นปมด้อย - ภูมิใจ	94
3.	เกลียด - ชอบ	92
4.	ไม่พอใจ - พอใจ	90
5.	ลำบากใจ - สบายใจ	85
6.	เป็นทุกข์ - เป็นสุข	80
7.	เบื่อ - สนใจ	78
8.	เครียด - ไม่เครียด	71
9.	ผิดหวัง - สมหวัง	69
10.	ไร้ค่า - มีคุณค่า	68
11.	ล้าหลัง - ทันสมัย	65
12.	ไม่น่าชื่นชม - น่าชื่นชม	53
13.	เสี่ยง - ไม่เสี่ยง	51
14.	หนักใจ - มั่นใจ	39
15.	เสียใจ - ดีใจ	35
16.	วิตกกังวล - ไร้กังวล	29
17.	เฉื่อยชา - กระตือรือร้น	25
18.	มีคุณค่า - ไร้คุณค่า	2
19.	เป็นไปได้ - เป็นไปไม่ได้	5
20.	มีประโยชน์ - ไร้ประโยชน์	6
21.	ทำหาย - ไม่ทำหาย	7
22.	ยาก - ง่าย	5
23.	ต้องการ - ไม่ต้องการ	4
24.	ไฝฝืน - ไม่ไฝฝืน	3
25.	สิ้นหวัง - ไม่สิ้นหวัง	1

ภาคผนวก ข

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษานักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบัน
อุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ข้อ (b _i)	t	ข้อ (e _i)	t	ข้อ (A _B)	t
1	3.078**	21	3.098**	41	11.823***
2	3.436**	22	3.777**	42	10.055***
3	2.707*	23	4.271***	43	13.189***
4	3.419**	24	9.532***	44	11.699***
5	5.286***	25	5.060***	45	14.874***
6	5.464***	26	4.236***	46	13.858***
7	5.076***	27	4.633***	47	9.031***
8	5.561***	28	4.780***	48	7.559***
9	4.629***	29	3.228**	49	14.320***
10	3.826**	30	2.762*	50	9.814***
11	4.021***	31	2.179*	51	10.009***
12	4.531***	32	4.105***	52	7.827***
13	4.989***	33	3.914***	53	8.492***
14	6.051***	34	4.368***	54	9.242***
15	2.150*	35	4.000***	55	11.666***
16	5.268***	36	7.126***	56	12.514***
17	4.522***	37	2.396*	57	6.024***
18	2.797**	38	0.684*		
19	3.785***	39	3.417**		
20	2.863**	40	2.814**		

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบัน
อุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

ข้อ (NB _i)	t	ข้อ (MC _i)	t	ข้อ (SN _i)	t
58	11.641***	71	15.140***	84	5.926***
59	12.679***	72	11.729***	85	5.271***
60	11.703***	73	12.617***	86	8.981***
61	8.186***	74	8.413***	87	8.352***
62	6.790***	75	8.317***	88	11.026***
63	7.217***	76	10.336***	89	12.218***
64	10.505***	77	10.894***	90	11.143***
(65)	7.155***	(78)	9.520***	(91)	8.436***
66	10.488***	79	7.203***	92	9.686***
67	9.011***	80	7.218***	93	7.282***
68	6.854***	81	9.224***	94	8.439***
69	6.999***	82	5.049***	95	10.942***
(70)	5.575***	(83)	5.702***	(96)	11.322***

() ตัดออกตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ 65,78,91 ทุก ๆ คนในครอบครัว

ข้อ 70,83,96 คนอื่น ๆ ที่รู้จัก

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

แบบสอบถามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษา
ที่ได้รับความนิยมมากในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
ประจำปีการศึกษา 2542

นักเรียนที่รักทุกคน

ผู้ศึกษาเป็นนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.)
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)
4. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุพ.)
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว)
6. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)
7. มหาวิทยาลัยมหิดล (มม.)
8. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)
9. มหาวิทยาลัยศิลปากร (มศก.)

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของนักเรียน
โรงเรียน.....คะแนนเฉลี่ยสะสม 5 ภาคเรียน.....

ตอนที่ 2 : แบบสอบถามทั้งหมดมี 8 ชุด คือ

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับ
ความนิยมมาก
ชุดที่ 3 แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยม
นิยมมาก
ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษา
ที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยม
นิยมมาก
ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

โปรดอ่านและพิจารณาแต่ละข้อความแล้วเขียนเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่
ตรงกับที่นักเรียนต้องการเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม
ตัวอย่าง :

การเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากใน
การสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดม
ศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ของนักเรียน
ทำให้นักเรียนกังวลเป็นไปไม่ได้หรือเป็นไปไม่ได้มาก
น้อยเพียงใด

เป็นไปไม่ได้			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่า เป็นไปได้มาก ที่การเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัคร
สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ของนักเรียน ทำให้นักเรียน
กังวล นักเรียนโปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ตรงกับมาก ทางด้านเป็นไปไม่ได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 1 : แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

การที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก
ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐประจำปีการศึกษา 2542 ทำให้ นักเรียนมีความ
รู้สึกเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

	เป็นไปไม่ได้			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
1. ต้องขยันมากขึ้น							
2. ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น							
3. ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น							
4. ต้องเพิ่มความพยายามสอบให้ได้							
5. ต้องแข่งขันในการสอบให้ได้							
6. เครียด							
7. วิดกกังวล							
8. กลัวผิดหวัง							
9. สามารถประเมินว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถ มากน้อยเพียงใด							
10. ได้มีโอกาสเลือกสถาบันอุดมศึกษาตามที่นักเรียน ต้องการ							
11. ภูมิใจในตนเอง							
12. ได้สร้างความภูมิใจให้แก่วงศ์ตระกูล							
13. เป็นที่ยอมรับของบุคคลที่นักเรียนรู้จัก							
14. ได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของ คนทั่วไป							
15. ได้รับคำนิยมที่ผิด ๆ							
16. มีเกียรติ							
17. มีโอกาสได้ทำงานดี ๆ							
18. อาจพลาดโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้							
19. ค่าหน่วยกิตไม่แพง							
20. มีปัญหาในการปรับตัว							

ชุดที่ 2 : แบบสอบถามการประเมินผลของความเชื่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน มากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง :

การที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 ทำให้นักเรียนมีความสุขเป็นสิ่งที่ ดี หรือ ไม่ดี

ไม่ดี			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ดี		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่า การมีความสุข เป็นสิ่งที่ ดีมาก โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ตรงกับมาก ทางด้าน ดี ดังตัวอย่างข้างต้น

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

การที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 นักเรียนรู้สึก ว่า ข้อความต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่ ดี หรือ ไม่ดี	ไม่ดี			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ดี		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
1. การที่ต้องขยันมากขึ้น เป็นสิ่งที่							
2. การที่ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่							
3. การตั้งใจเรียนมากขึ้นเป็นสิ่งที่							
4. การที่ต้องเพิ่มความพยายามสอบให้ได้ เป็นสิ่งที่							
5. การที่ต้องแข่งขันในการทำคะแนนสอบให้ ได้สูง ๆ เป็นสิ่งที่							

การที่นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 นักเรียนรู้สึก ว่า ข้อความต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี

	ไม่ดี			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ดี		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
	-3	-2	-1		0	+1	+2
6. ความเครียด เป็นสิ่งที่							
7. ความวิตกกังวล เป็นสิ่งที่							
8. การกลัวความผิดหวัง เป็นสิ่งที่							
9. การได้ประเมินว่าตนเองมีความรู้ความสามารถ มากน้อยเพียงใด เป็นสิ่งที่							
10. การมีโอกาสได้เลือกสถาบันอุดมศึกษาตามที่ นักเรียนต้องการ เป็นสิ่งที่							
11. ความภูมิใจในตนเอง เป็นสิ่งที่							
12. การที่ได้สร้างความภูมิใจให้แก่วงศ์ตระกูล เป็นสิ่งที่							
13. การได้รับการยอมรับจากบุคคลที่นักเรียน รู้จัก เป็นสิ่งที่							
14. การได้เรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ ยอมรับของคนทั่วไป เป็นสิ่งที่							
15. การได้รับค่านิยมที่ดี ๆ เป็นสิ่งที่							
16. การมีเกียรติ เป็นสิ่งที่							
17. การมีโอกาสได้ทำงานดี ๆ เป็นสิ่งที่							
18. การพลาดโอกาสที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ เป็นสิ่งที่							
19. การที่ค่าหน่วยกิตไม่แพง เป็นสิ่งที่							
20. การมีปัญหาในการปรับตัว เป็นสิ่งที่							

ชุดที่ 4 : แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง :

บิดาของนักเรียนคิดว่านักเรียน ควรเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 หรือ ไม่ควรเลือก

ไม่ควรเลือก			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ควรเลือก		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
				\checkmark		

ถ้า คิดว่า บิดา ของนักเรียนเห็นว่านักเรียน ควรเลือกน้อย โปรดเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับ น้อย ทางด้าน ควรเลือก ดังตัวอย่างข้างต้น

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับความคิดของนักเรียน

บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ต่อไปนี้คิดว่านักเรียนควรเลือกหรือไม่ควรเลือก สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

	ไม่ควรเลือก			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ควรเลือก		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
1.มารดา คิดว่า นักเรียน							
2.บิดา คิดว่า นักเรียน							
3.ญาติ คิดว่า นักเรียน							
4.เพื่อนสนิท คิดว่า นักเรียน							
5. เพื่อนร่วมชั้น คิดว่า นักเรียน							
6.อาจารย์ในโรงเรียน คิดว่า นักเรียน							
7.พี่ คิดว่า นักเรียน							
8.น้อง คิดว่า นักเรียน							
9.ผู้ปกครอง คิดว่า นักเรียน							
10.รุ่นพี่ คิดว่า นักเรียน							
11.อาจารย์ในสถาบันกวดวิชาคิดว่า นักเรียน							

ชุดที่ 5 : แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อและโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง :

โดยทั่วไปนักเรียนต้องการทำตามในสิ่งที่บิดาของนักเรียนประสงค์จะให้ ทำ มากน้อยเพียงใด

นักเรียนไม่ต้องการ			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	นักเรียนต้องการ		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
\checkmark						

ถ้านักเรียน ไม่ต้องการทำตาม บิดา ของนักเรียนโปรดเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับมาก ทางด้าน ไม่ต้องการ ดังตัวอย่างข้างต้น

โปรดพิจารณาว่านักเรียน มีความต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

นักเรียนไม่ต้องการ			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	นักเรียนต้องการ		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3

1. ทำตามความประสงค์ของ มารดา						
2. ทำตามความประสงค์ของบิดา						
3. ทำตามความประสงค์ของญาติ						
4. ทำตามความประสงค์ของเพื่อนสนิท						
5. ทำตามความประสงค์ของเพื่อนร่วมชั้น						
6. ทำตามความประสงค์ของ อาจารย์ในโรงเรียน						
7. ทำตามความประสงค์ของพี่						
8. ทำตามความประสงค์ของน้อง						
9. ทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง						
10. ทำตามความประสงค์ของรุ่นพี่						
11. ทำตามความประสงค์ของอาจารย์ในสถาบันกวตวิชา						

ชุดที่ 6 : แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่

ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง :

นักเรียนคิดว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่ นักเรียน ควรเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ตามที่เพื่อน ของนักเรียนเห็นสมควร

เป็นไปไม่ได้			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
						\checkmark

ถ้านักเรียนคิดว่า ควรเลือกตามที่เพื่อนของนักเรียนเห็นสมควร โปรดเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรง กับ มาก ทางด้าน เป็นไปได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

โปรดพิจารณาว่านักเรียน มีความต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ต่อไปนี้ เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542

	เป็นไปไม่ได้			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของมารดา	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
2. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของบิดา							
3. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของญาติ							
4. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของเพื่อนสนิท							
5. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของเพื่อนร่วมชั้น							
6. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของอาจารย์ในโรงเรียน							
7. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของพี่							
8. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของน้อง							
9. นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง							
10.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของรุ่นพี่							
11.นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของอาจารย์ในสถาบันกวตวิชา							

ชุดที่ 7 : แบบสอบถามเจตนาในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

โปรดพิจารณาว่านักเรียน ตั้งใจหรือ ไม่ตั้งใจ ที่จะเลือก สถาบันอุดมศึกษา ต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด ในการเลือก สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก ในการสมัครสอบคัดเลือก เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542	ไม่ตั้งใจ			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ตั้งใจ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
	-3	-2	-1		0	+1	+2
1. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์							
2. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์							
3. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่							
4. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย							
5. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ							
6. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยขอนแก่น							
7. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยมหิดล							
8. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง							
9. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัย ศิลปากร							
10. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะเลือกสถาบันอุดมศึกษา อื่น ๆ							

ชุดที่ 8 : แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมาก

โปรดจัดอันดับการเลือกสถาบันอุดมศึกษา ตามที่นักเรียนประสงค์จะเลือกในการสมัครสอบคัดเลือกเข้า
ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2542 มา 4 อันดับ โดยเรียงตามลำดับความต้องการ
(อันดับ 1 ต้องการมากที่สุด)

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ.....

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 2 คือ.....

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 3 คือ.....

มหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนต้องการเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 4 คือ.....

รศ. ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ. กมลรัตน์ กรีทอง ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ. มนัส จินตนะดิลกกุล ผู้อำนวยการสำนักบริการคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ที่ ทม 1007/ ๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เนื่องด้วย นางสาวไมยรา กัดสระ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.พองพรรณ เกิดพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ เป็นประธานควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวไมยรา กัดสระ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644
ที่..... ทม 1007/ 0466วันที่..... 4 กุมภาพันธ์ 2542
เรื่อง.....ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวไมยรา กัดสระ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ เป็นประธานควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุภกุล และ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวไมยรา กัดสระ ซึ่งจะเป็นประธานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวไมยรา กัดสระ
วัน เดือน ปี เกิด	22 มีนาคม 2498
สถานที่เกิด	อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	793/108 แอปเปิ้ลแลนด์เรซิดेंท์ 3 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6 หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ หัวหน้ากิจกรรมชุมนุม CROSSWORD บรรณารักษ์วารสารพระโขงพิทยาลัย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระโขงพิทยาลัย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สุขุมวิท 62 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ. 2517 ม.ศ. 5 โรงเรียนสตรีกาญจนบุรี (วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัจจุบัน)</p> <p>พ.ศ. 2519 ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง (สถาบันราชภัฏสททราวดี ปัจจุบัน)</p> <p>พ.ศ. 2528 กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร</p>